

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 582

Poznań, piątek dnia 18 grudnia 1931

Rok XXVI

O sprawozdania z rozpraw sądowych

Gdy prezes Klubu Narodowego, poseł Rybarski, w zeznaniu przed sądem, który prowadzi proces przeciw posłom „Centrolewu”, omówił zagadnienie łamania konstytucji w Polsce, jedne pisma „sanacyjne” zaopatrzyły fakty, przezeń przytoczone, wykrętną „interpretacją”, inne oświadczyły buńczucznie, że — na to była rewolucja majowa, by z tą konstytucją skończyć.

Ze swej strony uważamy konstytucję obecną za wadliwą w wielu punktach zasadniczych i wymagającą naprawy, ale życie wykazało, że naprawa ta nie była zgoła istotnym celem zamachu majowego. Niezależnie zaś od tego stojmy na stanowisku, że póki niema nowej konstytucji, musi obowiązywać dotychczasowa, by nie było luki prawnej, by nie było ciągnącego się latami stanu bezprawia, fatalnego dla każdego społeczeństwa i każdego państwa.

Jedną z jaskrawszych w obecnym okresie kolizyj z konstytucją stało się wręczanie przeciwko prasie za ogłaszanie sprawozdań z jawnych rozpraw sądowych. Artykuł 82 konstytucji ustala zasadę jawności rozpraw przed sądem orzekającym, zarówno w sprawach cywilnych, jak karnych. Jeżeli sąd uważa w konkretnym wypadku jawność za szkodliwą, może ją uchylić. I wówczas — samo się przez się rozumie — prasa o danej rozprawie pisać nie może. O ile jednakowoż sąd jawności nie uchyli, przysługuje prasie pełne prawo podania rozpraw do publicznej wiadomości, byleby sprawozdanie odpowiadało ściśle prawdzie.

Podstawowa ta zasada, potwierdzona przez dawniejszą praktykę, zgodnie z tem, co się dzieje we wszystkich państwach konstytucyjnych, została obecnie przełamana. Początkowo robiono to w odosobnionych wypadkach, i robili to „gorliwsi” w sensie „sanacyjnym” stróże „bezpieczeństwa publicznego”. W toku jednakowoż procesu warszawskiego przeciw posłom „Centrolewu” z przelamywania powyższej zasady zrobiono system, zależny od uznania prokuratury warszawskiej i tamtejszego komisariatu rządu.

Praktykuje się to w ten sposób, że z inicjatywy prokuratury komisariat rządowy komunikuje prasie telefonicznie, że tego czy tamtego fragmentu procesu ogłaszać nie wolno, że pismo, które postąpi inaczej, narazi się na konfiskatę. Z temi zakazami musi się liczyć i prasa prowincjonalna przy ogłaszaniu sprawozdań telefonicznych. Wiadomo bowiem zgóry, co ją czeka, ponieważ każdy zakaz w Warszawie bywa bezzwłocznie przetelefonowany do odnośnych urzędów policyjnych w całym kraju.

Przytem nietylko urzędy policyjne, ale nawet niektóre sądy grodzkie (np. u nas sędzia Długolecki) uzasadniają konfiskatę tego, co się w danym mieście na prowincji pojawia — powiedzmy — około pół do 4 po południu, argumentem, że doniesienie odnośne własnego korespondenta warszawskie-

Pożar w gmachu sądu okręgowego w Warszawie

Wskutek pożaru rozprawy przeciw posłom „centrolewu” dziś nie było

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Dziś przed południem nie było rozprawy w procesie więźniów brzeskich, a to wskutek pożaru, jaki wybuchł w gmachu sądu okręgowego przy ulicy Miodowej. Zaczęły się palić piwnice, w których złożono węgiel i drzewo. Kłęby dymu rozeszły się po całym gmachu.

Ogień przedostał się do kancelarii VIII wydziału, który przylega bezpośrednio do sali rozpraw procesu brze-

skiego. Przerwano na ul. Miodowej ruch tramwajowy i kołowy. Akta, mieszczące się w VIII wydziale, a m. in. akta procesu „Centrolewu” zostały wyniesione. Proces został odroczony do jutra.

Gdy kłęby dymu zaczęły dochodzić do sali oskarżony Mastek, który objętnie przypatrywał się temu, co się dzieje naokoło. (w)

Polska i Rumunja a pakt nieagresji z Sowietami

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) — Dziennik bukareszteński „Lupta” donosi, że w styczniu 1932 r. ma przybyć do Warszawy rumuński minister spraw zagranicznych Duca. W Warszawie toczą się obecnie rokowania pomiędzy Polską a Rumunją w sprawie paktu o nieagresji z Sowietami. Dziennik „Lupta” wyraża opinię, że o-

becne położenie na Dalekim Wschodzie ułatwia znacznie stanowisko Rumunii wobec Rosji. W tych warunkach, pisze wspomniany dziennik, trudno odrzucać zgóry myśl o możliwości rokowań między obu państwami w sprawie doprowadzenia do skutku ścisłych warunków współpracy.

Ku porozumieniu angielsko-francuskiemu

w sprawie długów i odszkodowań

Londyn, 18. 12. (PAT). Trwające trzy dni nieustanne narady gabinetu brytyjskiego zostały zakończone. Członkowie rządu rozpoczęli okres wakacyj świętecznych, które potrwać trzy tygodnie. W międzyczasie jednak dokonane będą ważne posunięcia.

Głównym tematem narad gabinetu były sprawy finansowo-reparacyjne. Ustalono m. in. treść odpowiedzi brytyjskiej na notę Francji w sprawie odszkodowań i kredytów. Nota była w dniu wczorajszym doręczona w Paryżu.

Daleko jednak ważniejszą od noty jest decyzja gabinetu w sprawie niezwłocznego rozpoczęcia rokowań z

Francją, w celu porozumienia się z nią co do odszkodowań, kredytów i waluty. W tym celu rząd brytyjski deleguje w dniu dzisiejszym do Paryża szefa sekcji do spraw odszkodowań i długów w ministerstwie skarbu Leitha Rossa, udzielając mu szerokich pełnomocnictw.

Decyzja w kierunku porozumienia z Francją wynikała po części z rozczarowania, jakie wywołała w Londynie dyskusja, prowadzona w kongresie w Waszyngtonie, która przekreśliła wszelkie nadzieje na anulowanie długu przez Amerykę lub nawet na uzyskanie poważniejszych redukcji czy też ulg.

Parlament amerykański przeciw anulowaniu i redukcji długów

Poprawka do ratyfikacji moratorium Hoovera — Przygnębiające wrażenie w Londynie

Waszyngton, 18. 12. (PAT) — Na jutrzejszym posiedzeniu komisji finansowej senatu oczekiwane są dalsze wystąpienia przeciwko polityce anulowania długów. Oczekuje się w związku z tem rewelacyjnych zeznań m. in. Tomasa Lamonta z Banku Morgana i Mitchella, prezesa rady administracyjnej Nev City Banc w Nowym Jorku.

Waszyngton, 18. 12. (PAT) — Komisja finansowa izby reprezentantów przyjęła projekt ustawy w sprawie ratyfikacji moratorium Hoovera wraz z poprawką, która głosi, iż sprzeciwia się to polityce kongresu, aby długi, zaciągnięte przez kraje zagraniczne w Stanach Zjednoczonych były w jakikolwiek sposób anulowane lub zredukowane.

Brzmienie ustawy ratyfikacyjnej, głosi w dalszym ciągu poprawka, nie może być pod żadnym względem interpretowane w odmiennym sensie ani też dopuszczana myśl, iż w jakimkolwiek momencie zmiana obecnej polityki kongresu może być przychylnie rozważana.

Londyn, 18. 12. (PAT). Przygnębiające wrażenie wywołała w Londynie wiadomość o przejęciu przez komisję proceduralną kongresu do ustawy ratyfikującej moratorium poprawki, według której kongres wypowiada się przeciwko skreśleniu lub redukcji długów wojennych.

Poprawka ta zamyka Hooverowi drogę do dalszej akcji pomocy na rzecz Europy.

go było „przedrukami” ustępu, „skonfiskowanego” w Warszawie, podczas kiedy „konfiskata” w Warszawie nastąpiła albo równocześnie, albo godzinę wcześniej, tak, że w rzeczywistości może być nie może o „przedruku”, pisma bowiem warszawskie przychodzą na prowincję po szeregu godzin. I na

tem nie koniec: uzasadnienia konfiskat rzekomych „przedruków” na prowincji, np. u nas, powołują się czasami na „konfiskaty” w Warszawie, których tam wcale nie było, był bowiem tylko przewencyjny zakaz policyjny, którego ustawodawstwo nasze wogóle nie przewiduje.

O konfiskatach tych i ich prawem uzasadnieniu orzekną sądy wyższe. Sąd Najwyższy — jak już Czytelnikom naszym wiadomo — wydał już pierwszy wyrok w sprawie konfiskaty doniesienia o jawnej rozprawie sądowej, — wyrok o doniosłości zasadniczej. A mianowicie Sąd Najwyższy umorzył proces przeciwko redaktorowi odpowiedzialnemu „Polonii”, stojąc na stanowisku, że sprawozdania z jawnej rozprawy sądowej nie podlegają konfiskacie, i że nikt za wydrukowanie takiego sprawozdania do odpowiedzialności pociągnięty być nie może, przyczem Sąd Najwyższy powołał się na wspomniany przez nas artykuł 82 konstytucji, mówiący o jawności rozpraw sądowych.

Czy teraz wreszcie ustaną praktyki, sprzeczne z konstytucją i z orzeczeniem Sądu Najwyższego?

Protest księży prefektów

(KAP). Warszawskie koło ks. ks. prefektów na zebraniu walnem dnia 15 grudnia 1931 roku powzięło następującą rezolucję:

„W ankietach rozsyłanych do szkół zamieszczone są pytania: co młodzież sądzi o moralności pewnych typów literackich (n. p. Ewy z „Dziejów Grzechu” Żeromskiego) lub też „która scena z „Dziejów Grzechu” utkwiała ci najbardziej w pamięci?” albo: „czy pociągają cię bardziej jego opisy przeżyć miłosnych?” Zapytania powyższe budzą niezdrową ciekawość brudów życiowych, podsuwają chęć do lektury przeznaczonych przez powieściopisarza nie dla wyobraźni dziecięcej, nasuwają jako możliwą względność sądów o czynach moralnych i niemoralnych.

„Tego rodzaju eksperymenty nie licują z powagą instytucji wychowawczej która je rozsyła i podrywają zasady wychowania moralnego oparte na Ewangelji.

„Zebrani w imię zasad katolickich protestują obecnie i na przyszłość przeciwko takim metodom badań”.

Statystyka masonów

(KAP). Organ masonerii francuskiej „Le Droit Humain” podaje w jednym z ostatnich zeszytów następujące dane co do liczby masonów w poszczególnych krajach:

Stany Zjednoczone Am. Półn. posiadają 3 i pół miliona masonów, Anglia wraz z Irlandją (ściśle: z Ulsterem — 470 tysięcy, Kanada — 198 i pół tysiąca, Australia — 192 tys.; dalej następują kraje o nie-anglosaskiej kulturze: Niemcy — 76 tys., Francja z kolonjami — 50 tys., państwa południowo-amerykańskie — 50 tys., Szwecja — 22 tys., Norwegia — 10 tys., Holandia — 8 tys., Danja — 7 i pół tys., Hiszpanja — 7 tys., Grecja — 6 tys., Szwajcaria — 5 tys., Belgja — 4 i pół tys. i Egipt — 4 i pół tys.; we Włoszech i na Węgrzech masoneria oficjalnie nie istnieje.

Według innej statystyki, podanej w listopadowym zeszycie doskonałego przeglądu „Revue Internationale des Sociétés Secrètes” za „Trois Anneaux” na 100 tys. mieszkańców przypada masonów: w Anglii — 992, w Norwegii — 407, w Szwecji — 383, w Danji — 225, w Szwajcarii — 123, we Francji — 110, w Niemczech — 105, w Grecji 105, w Holandji — 100, w Portugalji — 93, w Belgji — 60, w Austrii — 29, w Rumunji — 20, w Hiszpanji — 17, w Turcji — 15, w Czechosłowacji — 12, w Bułgarii — 9 i w Jugosławii — 6.

Z Polski organ ten ściślej statystyki nie podaje.

Martyrologia Kaszubów na Pomorzu pruskim

I. Z życia Polaków w powiatach bytowskim i lęborskim

Ustawiczne bezprawia i prześladowania Polaków w Pomeranii, stosowane przez Niemców, zwróciły uwagę społeczeństwa polskiego na ten szmat ziemi polsko-kaszubskiej, na Bytowskie i Lęborskie, gdzie silna pięć pruska nadal gnębi lud polski. Bohaterska postawa tego ludu zasługuje na to, by cała Polska dowiedziała się o tych zmaganiach się żywiołu słowiańskiego z nacierającym „Drang nach Osten”.

Powiaty bytowski i lęborski (po niemiecku Bütow und Lauenburg) należą do prowincji pomorskiej „Pommern”. Zamieszkuje je ludność od wieków czysto polska, tworząc część Kaszub. Dwa te powiaty, jako najbardziej wysunięte na zachód z wszystkich powiatów kaszubskich, najwięcej się zgermanizowały. Rząd pruski za wszelką cenę chciał usunąć z Pomeranii element polski. Pomerania, jako domena junkrów pruskich, miała być zupełnie niemiecką. A jednak, jakby na złość prusactwu, mimo barbarzyńskiej polityki germanizacyjnej przetrwała tu ludność polska całe wieki. Dziś w obu tych powiatach żyje jeszcze przeszło 6000 Polaków, posługujących się gwarą kaszubską, duszą i ciałem miłujących wszystko, co polskie.

Niemcy starali się od dawien dawna ludność tę przekonać, że nie ma nic wspólnego z Polakami, że przedewszystkiem mowa potoczna, to nie żadne narzecze, lecz że jest ona odrębnym językiem, więcej zbliżonym do języka niemieckiego (!) aniżeli do polskiego. Nikomu się jednak nie śniło wierzyć w takie kręctwa pruskie. Najlepszy dowód, że kiedy rząd pruski w swej „wspaniałomyślności” chciał otworzyć w roku 1919 szkoły „kaszubskie”, ludność oświadczyła, że do takich szkół swych dzieci posyłać nie będzie, żądając natomiast stanowczo szkół polskich. Ludność ta oczywiście kocha bardzo swą kaszubszczyznę, tak że choć niektórzy znają literacki język polski, to jednak pomiędzy sobą posługują się zawsze swym narzeczem kaszubskim. Uważa się to nawet za jakiś rodzaj pychy, gdyby ktoś, pochodzący z tego terenu, nie chciał z innymi mówić po kaszubsku. Wszystko to wszakże nie dowodzi, jakoby to nie był lud polski. Tak! Niemiec z południa lub zachodu o wiele trudniej może się porozumieć z Niemcem ze wschodu, a przecież z tego powodu nikt chyba nie powie, że to nie jest prawdziwy Niemiec. O wie-

le łatwiej porozumie się Polak z Pomorza pruskiego z Polakiem np. z Poznańskim. Słowem, Polacy w Pomeranii zasadniczo nie różnią się od Polaków z innych dzielnic.

Sami historycy niemieccy stwierdzają, że Pomorze pruskie zamieszkiwał szereg słowiański. Posuwający się coraz więcej na wschód germanizm ogniem i mieczem tepił wszelkie ślady polskości. W rezultacie prawie całe Pomorze szczecińskie zgermanizowało się oprócz tych dwóch właśnie powiatów, bytowskiego i lęborskiego, graniczących z Pomorzem gdańskim. W wieku XIV Krzyżacy zdobyli te ziemie, budując wielkie zamki w Bytowie i Lęborku. Do r. 1637 należały oba powiaty do książąt Pomorza zachodniego, a kiedy ostatni książę Bogusław umiera, Bytów i Lębork wracają do Polski. Niestety w 20 lat potem sama Polska wyrządza tym ziemiom wielką krzywdę. Elektor brandenburski, człowiek bez sumienia i charakteru, łamiący przysięgi i uważający zawarte sojusze za świstek papieru, w wojnie przeciw Szwedom haniebnie Polskę zdradza, kiedy zaś szala zwycięstwa przechyla się na stronę polską, przyrzeka królówi pomoc, za co otrzymuje jako lenno w traktacie welawskim z r. 1657, Bytowskie i Lęborskie. Nie zgodził się na to stany polskie na Pomorzu wschodnim. Na sejmiku w Grudziądzu w r. 1658 upoważniono posłów na sejm warszawski, by się zapytali, co właściwie te ziemie zbroili, że je się sprzedaje obcym, jakby jakiś towar. I później jeszcze kilkakrotnie przypomniano w Warszawie, by przeciw tej krzywdzie niesłychaną naprawiono. Niestety wszystkie te zabiegi pozostały bezskuteczne, przeznaczeniem tej ziemi było cierpieć pod knutem pruskim.

Kościelnie należały te ziemie dawniej do diecezji chełmińskiej; po pozostawieniu ich przy Niemczech przydzielono je do nowoutworzonej parafii pilskiej. Parafij katolickich jest w Bytowskim 4, w Lęborskim tylko 3. Niestety niema ani jednego księdza polskiego, jedyny bowiem ksiądz Polak, ś. p. ks. Prądziński, proboszcz w Ugoszczy, zmarł w roku 1930. Ludność polska jest wyłącznie katolicka, niema ani jednego ewangelika-Polaka. Kto zrywa z Kościołem, ten też zrywa i z polskością i odwrotnie. Niech to będzie przestroga dla tych, którzyby chcieli lud germanizować, odbierając mu nabożeństwa polskie.

„Nasi okupanci”

Takim właśnie tytułem „zaszczycił” Boy - Zeleniński w swej walce o śluby cywilne i rozwody nie kogo innego jak... Episkopat polski. Bo orędzie biskupów, szczególnie zaś orędzie ks. Prymasa, uderza swoim twardym, nieludzkim tonem. Nic ich nie obchodzi cierpienia ludzi, demoralizacja, krzywda, zamęt prawny. Nigdy też w tych orędziach nie zabrzmiała nuta współczucia. („Wiadomości Literackie” z dnia 13 grudnia 1931). A więc nasi biskupi występują przeciw wszelkiemu poczuciu humanitarności, a tem więcej przeciw woli społeczeństwa — i dlatego to mianuje ich Boy „naszymi okupantami” w czasopiśmie, które, jak wiadomo, wychodzi przy poważnej subwencji rządowej.

Boy pomija wszakże bliższe wyjaśnienie, co znaczy słowo „nasi” i co oznacza wyrażenie „okupanci” na faktycznym tle danej walki. I co najważniejsze: pomija też, gdzie znajdują się interesy społeczeństwa i co znaczy pojęcie społeczeństwa. Warto dlatego wywody jego na tem tle skontrolować, względnie uzupełnić.

Nasamprzód należy stwierdzić historyczny stan kwestji. Przez cały czas Polski przedrozbiorowej należały sprawy małżeńskie w swej treści sakramentalnej do sądownictwa kościelnego. Ustawa sejmu piotrkowskiego z 1543 r. pozostała niewzruszona aż do końca dawnej Rzeczypospolitej. Także protestanci nasi z tem się godzili. Śluby cywilne a więc i sądownictwo świeckie dla spraw małżeńskich zaprowadzili na naszych terenach zabórcy Niemcy i w pewnej mierze także Austriacy oraz kodeks napoleoński. Tu więc Boy występuje częściowo jako sojusznik okupantów.

— co społeczeństwa najwięcej utrwała — ciągłość i wytrwałość wysiłków społecznych. I dlatego to na podstawie rodów, względnie rodzin utrwały się społeczeństwa, a na nich narody i państwa.

Nieprzyjaciele nierozzerwalności małżeństwa rozmyślnie to pomijają, zapominając ponadto i o tem, na co wskazywał już prof. Abraham, że inteligencja może przez swe tendencje znacznie łatwiej rozpętać burzę, aniżeli ją później opanować.

Instytucja rodziny zdała swój egzamin w historii. Wiedzą o tem zwłaszcza społeczeństwa, posiadające swe wychodztwo. Egzamin ten rodzina zdała lepiej nawet, niż niejedne państwowe organizacje.

Bo organizacja państw zależy od woli ludzkiej. Małżeństwo zaś ma źródło swej monogamicznej spoiwości w prawie natury. I niech się zwolennicy rozwodów nie ludzą zbytnio, że stają się rzecznikami „szczęścia” ludzkiego. Rozwody są bowiem okryta formą poligamji, jak na to słusznie zwrócono uwagę w parlamencie włoskim, a powrót do poligamji nie może oznaczać ani postępu, ani też szczęścia ludzkości.

Ale właśnie dlatego tem dziwniej brzmi ów namiętny atak na orędzie biskupów jako na orędzie, pozbawione nuty współczucia dla ludzkości, nacechowane „twardym, nieludzkim tonem”. Trzeba bowiem być całkowicie zaślepionym w szale bojowym, aby nie dostrzec, że płaszczyzna walki o prawo małżeńskie znajduje się właśnie pomiędzy dwoma światopoglądami: społecznym i indywidualistycznym, a raczej egocentrycznym.

W tej walce każde zdrowe społeczeństwo winno dbać raczej o to, by pokolenia pozostały zdrowymi. Jednostki nierozważne, niedojrzałe, pojmujące małżeństwo, nie mogące się pogodzić z tem, by małżeństwo, jak każdy związek, mogło czasowo wymagać także pewnych ofiar, nie mogą tu zagłaszać, czy przekrzykiwać praw społeczeństwa i choćby nawet założyły przeciwko biskupom „Ligę im. Bolesława Śmiałego” (jak to proponuje p. Boy), społeczeństwu przez to się nie przysłużą.

Raczej przysłużą się byłym okupantom. W ich bowiem interesie leży rozbijanie społeczeństwa i „atomizowanie go” — jak mówi język bolszewicki. I dlatego bronią rodziny ci, którzy dla społeczeństwa pragną utrzymać jego podstawy, a zwalczają ją ci, których wyznaczenie idzie raczej po linii wstydlawej ukrywanej zasady: „après nous le déluge”.

Ks. dr. A. Kubik.

Nad trumną

Przemówienie żałobne prez. zarządu woj. Stronnictwa Narodowego sen. dr. Meissnera przy zwłokach ś. p. Karola Rzepeckiego.

Nieubłagana śmierć zabrała świeżą ofiarę, ścięła dojrzalą kłos, zgasła pochodnię, która naszemu społeczeństwu przyświecała w mrokach niewoli, pochodnię, która i po odzyskaniu niepodległości rozświetlała ponurą atmosferę w naszym państwie, i rozniecała gorącą uczuciu patriotycznych.

Śp. Karol Rzepecki, którego śmiertelne szczątki leżą przed nami, to symbol szczytnego patriotyzmu, ukochania narodu polskiego i bezgranicznej dla niego ofiarności. Ukochał on cały naród i jego postannictwo. Cały naród — t. zn. każdego Polaka bez różnicy. Był on narodowcem na szeroką skalę. Dlatego już przed wojną gorliwym był członkiem Stronnictwa demokratyczno - narodowego, bo w niem widział krystalizowanie swoich ideałów. Stwierdził bowiem w tem stronnictwie wszechpolskość i wszechstanowość i głosił, że miejsce każdego patrioty - Polaka jest tylko w tym kierunku politycznym. Po uzyskaniu niepodległości wysunął się w przednie szeregi Związku Ludowo-Narodowego, a potem Stronnictwa Narodowego jako spadkobierców ideologii Narodowej Demokracji, bo wierzył, że jedynie zwycięstwo ideologii tego kierunku politycznego przyniesie naszemu narodowi szczęście, a państwo polskie wysunie do rzędu wielkich mocarstw.

Bolało Ciebie, Karolu, że inne siły decydują w Polsce, że dla tego dzieje się w Polsce źle, że jedność narodowa podarta na strzępy, że brat wrogiem jest brata.

Bolało Ciebie, że naród polski jest obiektem napaści nie tylko z zewnątrz, ale i we własnym kraju. Tyle zebrało się nad Polską chmur, wytworzyła się w kraju naszym tak ciężka atmosfera, że serce Twoje, zapalne i gorące, pękło ze żalu.

Pozostawiasz żal i smutek w naszych szeregach, bo któż wypełni lukę powstała? Kto zastąpi Ciebie w specjalnej dziedzinie, w której byłeś mistrzem — we walce wyborczej? Stan posiadania polski, szczególnie przed wojną, zawdzięczamy Tobie, Karolu, który byłeś duszą każdej akcji wyborczej.

Niepodobna wyszczególnić wszystkie zasługi Twoje w całym naszym życiu politycznym i społecznym, tyle ich masz. że nazwisko Twoje blaskiem niepowspodzianym błyszczyć będzie w dziejach naszych ziem zachodnich.

Pozostawiasz żal i smutek w sercach tych, którzy z Tobą współpracowali i którzy z Twojej wyszli szkoły. W sercach naszych smutek i żal, ale wiemy, że będziemy prowadzić dalej Twoje i nasze wspólne dalej Przyświecać nam będzie Twój entuzjazm Twój optymizm, by, nie upadając na duchu, dojść do zwycięstwa. Ty zawsze wierzyłeś w ostateczne zwycięstwo idei narodowej, Ty dodawałeś otuchy wszystkim wątpiącym. Ty wносиłeś ducha bojowego do wszystkich poczynań naszych. Twoja postać szlachetna przyświecać nam będzie w naszej obecnej walce o zwycięstwo idei narodowej, zwycięstwo naszego kierunku politycznego, którego zadaniem jedynym jest praca i poświęcenie dla dobra państwa i narodu polskiego.

Przedwcześnie wyrwała Cię śmierć z naszych szeregów i powiodła w krainę spokoju. Niechaj ta ziemia wielkopolska, dla której poniosłeś tyle trudów i ofiar, ukołi Twoje cierpienia i da spokój, którego za życia nie zaznałeś. Żegnaj, Druhu kochany!

Tygodnik, poświęcony walce z zalewem żydowskim

Wyszedł 31 nr. „Rozwoju” tygodnika, poświęconego walce z zalewem żydowskim.

Kierują nim i redagują go nowe siły, które nadały nadzwyczajną żywość i aktualność temu piśmie, pogłębiając jednocześnie jego treść.

W ostatnim numerze mamy: „Dwa obozy” — L. C. — artykuł zasadniczy, poświęcony rozpatrzeniu stosunku społeczeństwa polskiego do Żydów i konsekwencjom stąd wynikającym.

„Coś się psuje” — H. R. — artykuł poświęcony zagadnieniom międzynarodowych wpływów i planów żydostwa, w związku z ideą Pan Europy. „Żydzi w Hiszpanji” — Morreni — fałszywi chrześcijanie — artykuł historyczny, wyjaśniający wpływ Żydów na półwyspie Iberyjskim.

„Chleb dla swoich” — wyjaśniający sposoby walki z zalewem żydowskim na tle obecnego kryzysu gospodarczego.

„Kto winien śmierci ś. p. St. Wacławskiego?” — Szereg zestawień z prasy żydowskiej, demaskujący taktykę żydowską.

„Wielka wyprzedaż” — w dziale „Życia Ekonomicznego”, artykuł poświęcony groźnemu stanowi wsi polskiej.

„Żydo-kryminalistyka”. „Zdrowe objawy” — uwagi o pracach w sferach „sanacyjnych” w sprawie żydowskiej.

„Co piszą Żydzi?” — Rewelacyjne wyciągi z prasy żydowskiej.

Pismo tętniące życiem, w energicznej, zdecydowanej i jasnej postawie zajmujące się jedną z najważniejszych spraw naszego życia narodowego w dobie obecnej, powinno być poparte przez wszystkich.

Poszczególne numery „Rozwoju”, mimo bogatej treści, kosztują tylko 25 groszy. Prenumerata kwartalna wynosi 3 złote. Redakcja i administracja: Warszawa, Żórawia 2, tel. 9.13-14. Konto P. K. . 1245.

Mylna informacja PAT-a

(KAP). P. A. T. komunikuje pod datą 16 grudnia b. r. z Rzymu o rzekomem ogłoszeniu w „Acta Apostolicae Sedis” dekretu św. Kongregacji Sakramentów o zasadach, jakie przestrzegać należy w procesach o unieważnienie małżeństw.

Został ogłoszony dekret Kongregacji Sakramentów, ale nie w sprawie procesów o unieważnienie małżeństw, lecz w sprawie procedury w materji nieważności święceń kapłańskich i spraw z tem związanych.

Zgon brata gen. Józefa Dowbór-Muśnickiego.

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) — Umarł Konstanty Dowbór-Muśnicki b. generał I korpusu, krewny Józefa. (w)

Żydowsko-„sanacyjne awantury“ w warszawskiej Radzie miejskiej

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.). — W nocy z czwartku na piątek odbyło się posiedzenie warszawskiej rady miejskiej, na którym doszło do nowych awantur. Przyczyną była dyskusja nad zajściami antyżydowskimi w Warszawie.

Koło Narodowe dowodziło, że rada miejska nie powinna się zajmować temi sprawami, bo kwestja zajęć na wyższych uczelniach do niej nie należy. Podczas przemówień pierwszych mówców żydowskich i socjalistycznych radni Koła Narodowego zachowywali spokój. Nie było to na rękę „sanacji“ i Żydom. Już przy przemówieniu przedstawiciela Narodowego Koła Gospodarczego Staniszkisa padają drażniące okrzyki z law żydowskich i „sanacyjnych“. Przy następnych przemówieniach okrzyki się wznowiły, co wywołało reakcję po przeciwnej stronie izby i na galerji.

Socjaliści i Żydzi, którzy niedawno urządzili przewodniczącemu Wilczyńskiemu awanturę za użycie policji do opróżnienia galerji, zachowywali się ci-

cho, dopóki byli przeświadczeni, że na galerji mają większość. Gdy się jednak okazało, że jest przeciwnie, zaczęli atakować przewodniczącego Wilczyńskiego, aby „skończył z galerją“. W pewnej chwili socjaliści, widząc, że p. Wilczyński galerję tylko upomina i wzywa do porządku, zapowiedzieli, że sami pójdą „zrobić porządek“, ale swej zapowiedzi nie dotrzymani. Gdy po kilkakrotnych upomnieniach p. Wilczyński zarządził opróżnienie galerji, B. B. i Żydzi domagali się, ażeby usunięto z galerji tylko antysemitów, a gdy wychodzący z galerji zaczęli śpiewać „Jeszcze Polska...“ wtedy B. B. i Żydzi przy pomocy „sanacji“ podnieśli wrzawę, atakując przewodniczącego, że nie zabronił galerji śpiewać.

Po godz. 1 w nocy cokolwiek się uspokoiło, wyczerpano listę mówców, a wtedy socjaliści i Żydzi zażądali głosowania nad oświadczeniem poszczególnych klubów. Wówczas z trudem przewodniczący radny Wilczyński wtrącał, że głosowania nad deklaracją być nie może. (w)

O reformę wyborczą we Francji

Projekt nowej ustawy w parlamencie — Obstrukcja stronnictw opozycyjnych — Chwilowa klęska Laval'a

Paryż, 17. 12. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem o godz. 22-ej przystąpiła izba deputowanych do obrad nad ustawą wyborczą. Socjaliści, radykałowie, i inne stronnictwa opozycji lewicowej zapowiedziały, iż będą stosowały bezwzględna obstrukcję.

Zmobilizowani zostali wszyscy posłowie lewicowi i socjalistyczni. Dep. Frossard zapowiedział, że lewica nie ustąpi ze swych żądań i jeżeli okaże się potrzebnym będzie ciągnąć obrady izby 20 dni i 20 nocy. O północy oddano pod głosowanie wnioski socjalistyczne, zawierające poprawki do pro-

jektu ustawy wyborczej. Izba odrzuciła te wnioski większością 240 przeciwko 231 głosów. Około 2-ej godz. w nocy ogarnęło posłów zmęczenie. Zdecydowano się na odłożenie posiedzenia do dziś o godz. 10-ej rano.

Paryż, 18. 12. (PAT.) Izba odrzuciła 234 głosami przeciwko 228 wniosków rządu w sprawie zwolnienia nadzwyczajnego posiedzenia izby w przyszłą środę w celu przedyskutowania reformy wyborczej. Rząd składając ten wniosek nie postawił kwestji zaufania.

Krwawe walki polityczne w Styrii

Wiedeń, 18. 12. (PAT.) Śledztwo urzędowe przedstawia zajścia w Voitsberg w Styrii w sposób następujący: Do komendy żandarmerji w Voitsberg wpłynęło wczoraj doniesienie, że w piwnicy ratusza znajduje się skład granatów ręcznych. Żandarmerja przeprowadziła natychmiast rewizję i skonfiskowała 120 granatów i 5 beczek amonitu.

Wiadomość o konfiskacie podziała alarmująco na uczestników zgromadzenia socjalno-demokratycznego, które właśnie tam się odbywało. Około 100 osób zebrało się przed ratuszem i protestowało okrzykami przeciw konfiskacie broni i obrzuciło wyzwiskami żandarmerję. Inspektor żandarmerji został otoczony przez demonstrantów, z których jeden zadał mu 2 rany nożem w skroń, a następnie usiłował wyrwać mu karabin. W czasie szamo-

tania się inspektor żandarmerji potknął się i upadł. Leżącego żandarma raniono jeszcze kilkakrotnie nożem. Człowiek, który usiłował żandarmowi wyrwać karabin, strzelił do leżącego i ranił go w bok.

Bezpośrednio potem posypały się dalsze strzały. Żandarmerja przypuściła do demonstrantów szarżę przy użyciu broni białej i palnej. Ogółem żandarmi oddali 6 strzałów. Zabity został komunistyczny mąż zaufania Grohmann i nauczycielka, ponadto kilka osób jest ciężko rannych. Komunikat urzędowy uważa za wykluczone, aby rana, którą otrzymała nauczycielka, pochodziła od strzału żandarma. Zdaniem lekarza kula trafiła inspektora żandarmerji, odskoczyła i rykoszetem ugodziła nauczycielkę, która przypadkowo stała w pobliżu żandarma. Władze zarządziły szczegółowe śledztwo.

Nadużycia w magistracie łódzkim

Łódź, 18. 12. (PAT.) W Magistracie łódzkim wykryto nadużycia, popełnione przez wyższych urzędników wydziału budowlanego. Nadużycia polegały na przyjmowaniu przez kierownika tego wydziału inż. Szpera i kilku urzędników prywatnych robót budowlanych, których plany zatwierdzał następnie inż. Szper.

W wyniku dochodzeń zwolniono niezwłocznie z zajmowanego stanowiska kierownika wydziału Szpera, technika Marjana Gruszczyńskiego i urzędnika Grzywacza. Liczba zatwierdzonych i sporządzonych przez Szpera planów budowlanych sięga kilkadziesiąt procent ogólnej liczby zatwierdzonych planów. Po zakończeniu dochodzeń dyscyplinarnych skieruje magistrat sprawę przeciw wydalonym urzędnikom do sądu.

O odroczenie konferencji rozbrojeniowej

London, 18. 12. (PAT.) Sekretarz gen. Ligi Narodów zamierza wystąpić z inicjatywą odroczenia konferencji rozbrojeniowej do marca przyszłego roku, biorąc pod uwagę przewidziane na 15 stycznia zwolnienie konferencji repa-

racyjno - finansowej, która zapewne odbędzie się w Hadze.

Groźny stan zdrowia Poli Negri

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Nadeszła tutaj wiadomość z Kalifornji, że Pola Negri musiała się poddać operacji transfuzji krwi. Stan chorej jest bardzo ciężki. (w)

25 samolotów zamówił Hitler.

Monachjum, 18. 12. (PAT.) — „Münchener Zeitung“ donosi za „Welt am Montag“, że Hitler zamówił w zakładach Albatros w Berlinie 25 samolotów.

„Zagrożony Wschód“.

Lipsk, 18. 12. (PAT.) Na łamach prasy nacjonalistycznej coraz częściej pojawiają się artykuły, wzywające społeczeństwo niemieckie do żywego zainteresowania się „zagrożonym wschodem“. „Leipziger Neueste Nachrichten“ stwierdzają: „Rolnictwo Prus Wschodnich i pogranicza wschodniego walczy już resztkami sił i jest niewypłacalne. W roku b. przeprowadzono blisko 500 licytacji przymusowych na obszarze 31.000 morgów. Stan gospodarczy - finansowy gospodarstw rolnych jest tak krytyczny, że rolnicy absolutnie nie mają możności wywiązać się ze swych zobowiązań podatkowych. Ratunek i ochrona ich jest nakazem chwili“.

Artykuł kończy się apelem zwolnienia rolnictwa wschodnio - pruskiego z wszelkich świadczeń podatkowych, inaczej bowiem ruina jest niechybna.

Proces o pogrom Żydów w Berlinie

Berlin, 18. 12. (PAT.) Wczoraj rozpoczął się wielki proces apelacyjny przeciwko uczestnikom urządzono go przez hitlerowców w dniu 12 września pogromu Żydów w zachodniej dzielnicy Berlina. Przed sądem stanęło 41 oskarżonych.

Proces potrwać ma kilka tygodni. Wobec wielkiej ilości podsądnych, miejsca dla każdego z nich na ławie oskarżonych zostały ponumerowane.

Przysięga profesorów uniwersytetów włoskich

Rzym, 18. 12. (PAT.) 1225 profesorów uniwersytetów włoskich wezwano do złożenia przysięgi. 11 profesorów odmówiło złożenia przysięgi. 81 profesorów czasowo nieobecnych we Włoszech złożyło przysięgę po powrocie do kraju.

Deklaracja nowego rządu hiszpańskiego

Madryt, 18. 12. (PAT.) Deklaracja rządu odczytana wczoraj przez premiera Azana na posiedzeniu Kortezów głosi m. in.: Program parlamentu rządu jest ściśle związany z istnieniem Kortezów. Konieczne jest uchwalenie budżetu, ustawy agrarnej statutu Katalonji, ustawy wyborczej oraz ustawy o zabezpieczeniu porządku publicznego. Wreszcie deklaracja uważa za naglące uchwalenie ustawy o stowarzyszeniach religijnych.

Zmyślony wywiad z Gandhim.

London, 18. 12. (Tel. wł.) Gandhi wysłał z pokładu parowca, na którym wraca do Indji, depešę, w której oświadcza, że rzekomy jego wywiad opublikowany przez „Giornale d'Italia“ jest zmyślony, i stwierdza, że w Rzymie nie udzielał żadnych wywiadów jakiegokolwiek dziennikarzowi. Gandhi zapowiada w swej depešy, że po powrocie do Indji nie poweźmie pochopnie żadnych decyzji. Jak wiadomo, przypisywany Gandhimu wywiad „Giornale d'Italia“ zawiera m. in. zapowiedź wznowienia kampanji nieposłuszeństwa cywilnego.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 12. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, wazyteli Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,3 kg (127,1 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f w h.); 5) jęczmienia pozni i pom a) 64 do 66 kg, b) 68 kg; 6) owsa pozni i pom 43,55 kg. (74,1 f w h.)

Ceny tranzakcyjne	
Żyto 475 torn par Poznań	27.25
Uspособienie spokojne	
Pszenica 75 tonn par. Poznań	24.75
Uspособienie spokojne.	
Ceny orientacyjne	
Jęczmień a) 64—66 kg.	20.50—21.50
Jęczmień b) 68 kg.	22.25—23.25
Uspособienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25.50—27.00
Uspособienie spokojne.	
Owies	23.50—24.00
Uspособienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	38.50—39.50
Uspособienie spokojne.	
Mąka pszen 65% wł work.	36.75—38.75
Uspособienie spokojne.	
Otręby żytnie	16.25—16.75
Otręby pszenne	14.50—15.50
Otręby pszenne (grube)	15.50—16.50
Rzepak	32.00—33.00
Gorczyca	33.00—40.00
Groch Victoria	24.00—28.00
Groch Foigera	29.00—32.00
Ziemiaki fabr. za kilo %	0.00—0.20
Ogólne uspособienie spokojne.	

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 18. 12. 1931 r.

Spędzono: wołów 4, buhajów 9, krów 22, świń 1002, prosiąt 128, cieląt 303, owiec 15, razem 1483 zwierząt.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.93 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu, płaćl dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.50 zł., gotówka 209.45 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.66 do 173.92 zł., gotówka 173.32 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 12. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Obroty były słabe bez większych zmian w kursie. Z papierów państwowych notowano jedynie 4 proc. pożyczkę iwestycyjną po 78.— w placeniu. W papierach lokacyjnych P. Z. K. dokonywano transakcje 8 proc. listami dolarowemi starymi, które się ponownie obniżyły i notowały 71.—, 70.—, ora: 6 proc. listami żytnimi po 14.75.

Z akcji bankowych względnie przemysłowych robiono mniejsze transakcje Bankiem Polskim po 100.— bez notowania, natomiast notowano i płacono za Rom. Maya 16.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 71.—, 70% +

(Kurs w złotych):

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.75 +

4% Premjowa Pożyczka Inwestyc. 78.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em zł. 16.— P.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 12. 1931 r.

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90%, sp.: 8.92%, kup.: 8.88%

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.10	124.41	123.79
Gdańsk	174.05	174.48	173.62
Holandja	358.85	359.75	357.40
London	30.85	30.85	30.42
Nowy Jork czek	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabel	8.923	8.943	8.903
Paryż	35.16	35.15	34.97
Praga	26.40 1/2	26.47	26.34
Szwajcaria	174.05	174.48	173.62
Włochy	45.75	45.87	45.63
Berlin	211.60		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poź. bud.	31.00
4% poź. inwest.	78.00
4% premj. dol.	42.50
4% premj. dol.	36.00
5% poź. konw.	
6% poź. dol.	53.50 57.75
7% poź. stabil.	50.50 49.50
10% poź. kol.	100.00

Tendencja dla pożyczek mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—105.00
Chodorów	0.00—108.00
Lilpop	0.00—12.50
Ostrowieckie seria B	0.00—26.00

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Tendencja na waluty i listy zastawne niejednolita, na pożyczki mocniejsza na akcje słabsza Bank Polski utrzymany, Chodorów, Lilpop i Ostrowieckie słabsze.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 12. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg.	209.00—211.00
Tendencja słaba.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg.	211.00—213.00
Tendencja słaba.	
Żyto march. 72—73 kg.	188.00—191.00
Tendencja słaba.	
Jęczmień	152.00—164.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	150.00—152.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	133.00—141.00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszena	26.75—30.75
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia 70%	25.75—27.50
Tendencja słabsza.	
Ospa pszena	9.25—9.50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.75—10.25
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	22.00—24.50
Groch pastewny	15.00—17.50
Peluszka	16.00—18.00
Bób	15.00—17.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.30—12.00
Łubin złoty	13.00—15.00
Seradela nowa	22.00—27.00
Kuchy lniane 37%	12.10—12.30
Kuchy z orzecha ziemnego	12.20—12.30
Kuchy mielone (maczka)	12.20—12.30
Wytłoki suche paryt Berlin loco Hambirg	6.20—6.40
Srót Soja ekstrahowany 45% loco Hambirg	0.00—10.80
Srót Soja ekstrahowany 45% loco Szczecin	0.00—11.30
Płatki ziemniaczane	12.40—12.60
Ogólna tendencja słaba.	

Szczegóły przemówienia prokuratora Grabowskiego

O dyktaturze

W dalszym ciągu swego przemówienia prok. Grabowski zadaje sobie pytanie: jak wygląda u nas dyktatura? Ponieważ, według najprostszych definicji, gdzie jest dyktatura, tam musi być i dyktator. To jasne. Inna rzeczywistość jest chyba nie do pomysłenia. A czy w Polsce wie ktoś o koncentracji władzy w ręku jednego człowieka? Nie. W istnienie ukrytych dyktatorów prokurator nie wierzy. — Dyktatorzy — to dla niego Napoleon i Cezar. Nawet p. Barthelemy, na którego powołują się oskarżeni, pisze o modnym typie dyktatury, robiąc to bardzo wstydliwie, ostrożnie i z wieloma zastrzeżeniami. Gdyby się dało ustalić, gdybyśmy się umówili, że w Polsce mowy niema o dyktaturze partji, wówczas przyjęłaby się — ewentualnie — teza oskarżonych, że dyktatorem jest Józef Piłsudski.

Przyrzekał prok. Grabowski, że nie będzie odprawiać „nabożeństwa majowego ani pomajowego“ (!) Nie myśli także mówić coś od siebie. Sięgnie do takiego autorytetu, któryby go pogodził z ławą oskarżonych. Ot, naprzykład do Ignacego Daszyńskiego, który stanowczo nie mógłby się w ciągu jednego tylko roku diametralnie zmienić. Bo p. Daszyński w roku 1925-tym, we wrześniu (potem i w r. 1927, akurat w rocznicę przewrotu), powiedział o osobie „dyktatora“, że Piłsudski jest nie-tuzinkowo moralny, że jest człowiekiem bezgranicznie dobrym i pobłażliwym aż do absurdu, że miecz podnosi w miarę potrzeby dla służenia Polsce.

Autorytet — Daszyński o Piłsudskim

Powiedział również Daszyński — przytacza uśmiechając się, prok. Grabowski — że wielkość Piłsudskiego leży w jego samotnictwie, nieomal prorockim, dającym widzieć rzeczy i sprawy bardzo dalekie. Zaś Polska, zdaniem Daszyńskiego, z niezrozumiałych, bezsensownych pobudek morduje swoich proroków.

Piłsudski nigdy nie roll o dyktaturze, dowodząc tem wielkiej swojej mądrości, jako mąż stanu. Oddał wszystko Polsce, nic od niej wzamian nie żądając. Dopiero jego ostatnie mowy, istotnie zdają się świadczyć o jednym: że chce skończyć z indygencją i rozprawić się ze swoimi przeciwnikami. Można wszystko zrozumieć i wszystko przebaczyć, można jednak wszystko zrozumieć i niczego nie przebaczyć.

Oto charakterystyka dyktatora, której nie on, prokurator, jest autorem, lecz p. Daszyński.

Drugi dzień przemówienia prok. Grabowskiego

Wczoraj rano rozpoczął p. prokurator Grabowski swoje przemówienie o p. Piłsudskim, starając się udowodnić, iż nie jest on dyktatorem, przy czym wspominał o zasługach P. P. S. dla wolności i o roku 1920, nazywając go „przebogatym okresem, rokiem zwycięstwa i glorii“. Trzeba czcić p. Piłsudskiego za zwycięstwo, ale drugim człowiekiem, który zasługuje na hołd za pracę w tym okresie, jest oskarżony w procesie brzeskim p. Wincenty Witos.

Następnie p. Grabowski dowodzi, że nie obecnie, ale przed majem 1926 roku była dyktatura. Miała to być dyktatura Sejmu. Następnie p. Grabowski odczytuje ustępy z broszur Ignacego Daszyńskiego, wydanych po maju 1926 roku a także ustępy broszury p. Witosy „Czasy i ludzie“. Dalej mówi o zmianie konstytucji 2 sierpnia 1926 roku i o tem, że zaprowadzona została równowaga władz. Dzisiaj obalenie rządu w sensie parlamentarnym nic nie znaczy, bo Prezydent nie zmienia linii politycznej, którą uważa za dobrą. I to jest główna zmiana, która nastąpiła.

Sąd ogłasza przerwę. Po przerwie p. Grabowski znowu mówi o tem, że w Polsce niema dyktatury i dowodzi, że p. Piłsudski dyktatorem nie jest, a na dowód tego twierdzenia przytacza urywki ze znanych wywiadów p. Piłsudskiego, aczkolwiek nie zaprzecza, że było wiele „podszeptów“ w otoczeniu p. Piłsudskiego, zmierzających ku tej dyktaturze.

Dalej mówi o zbrojeniach bojówek P. P. S. i odezwach do policji i oficerów, dowodzi, że treść biuletynu nr. 1 pokrywa się z zeznaniem b. prezesa Sądu Najwyższego p. Mogilnickiego (o nacisku na sądy) przez co źródło tych informacji, zawartych w biuletynie, jest dla niego jasne. W tej części przemówienia używa p. Grabowski jako

broni polemicznej ironji, mówi ciągle z uśmiechem na ustach o „nieskazitelnych“ ludziach w P. P. S. o zbrojeniach się przeciwko bojówkarzom z B. B. S. w rodzaju Łokietka i Tasiemki, a przedewszystkiem o tem, że „Centrolew“ dążył do obalenia dyktatury drogą parlamentarną.

Długo rozwodzi się na czem polega działalność poselska i dochodzi do wniosku, że odbywać się ona może tylko pod dachem na ulicy Wiejskiej, a dach ten na Rynek Kleparski nie sięga. Poza gmachem parlamentu rozumie p. Grabowski taką działalność poselską, jak udział w ustanowionych przez Sejm komisjach śledczych i t. p. W ograniczaniu zadań posłów p. prokurator idzie daleko i wprowadza mowę coś o kontakcie posła z ludem, mówi nawet, że w tym celu posłowie mają wolne bilety jazdy i „wysokie djeuty“, ale w związku z poprzednimi wywodami, ta część jest najmniej przekonywująca.

Dalej p. prokurator mówi ironicznie o woli ludu, nie wierzy w nią, ironizuje wyrażenia, używane w odezwach o „ulicy“ i wreszcie atakuje Rousseau za jego „Umwę społeczną“, napisaną na poddaszu przy ślęczeniu nad nutami.

Głos: Rousseau spoczywa w Panteonie!

Prokurator: Tak, w Panteonie.

Adw. Sterling: Ale nie za nuty.

Dalej ironizuje p. prokurator na temat „rozbawionego tłumu“ i roli p. Mastka, jako „pupila świętego Florjana“, patrona strażaków i na temat posła Ciołkosza, „niekoronowanego króla Tarnowa“ i opinji tego oskarżonego o rewolucji.

Z art. 100 i 101

Po przerwie prok. Grabowski przechodzi do omówienia charakteru kongresu krakowskiego, który, jego zdaniem, nie był wystąpieniem rewolucyjnym, ale miał cechy próby sił rewolucyjnych. Siły te wystąpiły w dniu 14 września, mimo zastosowania prewencji w stosunku do oskarżonych i rozpisanja wyborów. Kiedy zawiody wypadki 14 września, nie zawahano się przejść do czynów indywidualnych, skrytobójczych (zamach bombowy na p. Piłsudskiego). To były skutki występnego działania oskarżonych.

Wszystko to mieści się — mówi prokurator — w art. 101 w związku z częścią III artykułu 100 k. k. i dlatego wnoszę o ukaranie oskarżonych. Po stwierdzeniu, że w czynach oskarżonych mieściły się wszystkie wymagane przez kodeks składniki: przemoc, przygotowanie i chęć obalenia członków rządu, prokurator kończy: „Kiedy panowie sędziowie będziecie wydawali wyrok, zadajcie sobie pytanie: czy było, gdyby zamach doszedł do skutku? Utworzony przejściowy rząd koalicyjny z p. Witosem na czele. P. Daszyński zostałby prawdopodobnie prezydentem. Walki w łonie tego rządu nie ustałyby i nadeszłyby kiereńszczyzna. I stałoby się tak, jak mówił poseł Ciołkosz: „córki wasze i żony zostałyby posługaczkami i pokojówkami“.

Z Stronnictwa Narodowego

Trzy zebrania w powiecie rawickim

W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 11 odbył się w Zielonej Wsi wiec polityczny, zorganizowany przez Stronnictwo Narodowe. Przy szczerze zapelnionej sali Domu Parafjalnego wiec zagaił znany działacz narodowy p. Mral, udzielając następnie głosu p. posłowi Witkowskiemu. W przeszło godzinnym referacie p. poseł szczegółowo omówił sytuację w kraju tak pod względem politycznym jak i gospodarczym, poruszając równocześnie kwestję projektu ustawy o małżeństwie. Referatu wysłuchano w skupieniu, mówcę zaś nagrodzono gorącą oklaskami.

W dyskusji zabrał głos miejscowy duszpasterz ks. prob. Nowackiewicz, który podał projekt nowej ustawy małżeńskiej druzgocącej krytyce. Po uchwaleniu odpowiedniej rezolucji, zakończono imponujący wiec pieśnią „Boże coś Polskę“.

Tegoż dnia o godz. 13.30 odbył się w Stupi Kapitulnej na sali p. Demuta wiec, na którym obszerny referat wygłosił p. poseł Witkowski. — Wywody referenta przyjęto z uznaniem, poczem uchwalono rezolucję

protestującą przeciw projektowi nowej ustawy małżeńskiej.

Po wyczerpaniu porządku obrad i odśpiewaniu pieśni „Boże coś Polskę“ przewodniczący p. Mral solwował wiec o godz. 15.

Trzeci wiec Stron. Narodowego odbył się o godz. 16 w Sarnowie na sali p. Stachowiaka. Obszerny referat o położeniu kraju, jak również o projekcie nowej ustawy małżeńskiej wygłosił p. poseł Witkowski. Referenta nagrodzono niemiłkającą oklaskami.

Mimo, że wśród zebranych reprezentowani byli również bardzo liczni dawniej zwolennicy „jedynki“, dyskusja toczyła się bardzo rzeczowo, co należy specjalnie podkreślić. Mówcy przeciwnego obozu wykazali w swoich przemówieniach wyraźną tendencję orjentacji w kierunku obozu narodowego. Wiec zakończono, po uchwaleniu rezolucji protestacyjnej, odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę“ o godz. 18.

Na specjalne uznanie zasługuje miejscowy działacz narodowy p. Mral, który nie szczędząc trudu, wydatnie przyczynił się do zorganizowania wspomnianych imponujących zebrań.

Trzy zebrania w powiecie kościańskim

W ubiegłą niedzielę, dnia 13 bm. odbyły się w powiecie kościańskim trzy zebrania, zorganizowane przez Stronnictwo Narodowe. W zebraniach tych wzięli udział pp. posłowie J. Przanowski i P. Lasota, którzy w gorąco przyjmowanych przemówieniach informowali zebranych o sytuacji politycznej i gospodarczej naszego państwa.

Najpierw odbyło się zebranie w dużej wsi kościelnej Lubin przy udziale 150 osób. Przewodniczył zebraniu p. Mikołajczak. Dwa dalsze zebrania odbyły się w miasteczku Krzywiń przy udziale 250 osób pod przewodnictwem p. Sworackiego, i w miasteczku Czempin przy udziale 150 osób pod przewodnictwem p. Skąpskiego. W Krzywińiu i Czempiniu zauważono wśród słuchaczy sporą ilość dawniejszych zwolenników „sanacji“, którzy z wielką uwagą słuchali wywodów mówców. Jest widoczne, że kryzys gospodarczy i metody „sanacji“ bardzo wiele rzeczy wyjaśniły i że jednostki myślące samodzielnie i umiejące odróżnić zło od dobra z szeregów „sanacji“ ustępują.

W wyniku zebrań, w których także brał udział przewodniczący koła Stron. Narod. w Kościanie p. Feliks Makowski, uchwalono rezolucję przeciwko wystąpieniom, zmierzającym ku „rewizji“ granic Polski (Borah), przeciwko projektowi ustawy małżeńskiej, jak również potępiono osławione plody „literackie“ p. Kostka-Biernackiego.

Na wszystkich zebraniach wyrażono pełne uznanie dla sejmowego Klubu Narodowego i podziękowanie dla posłów za ich ofiarną pracę i nieugięte stanowisko.

Piękne zebranie w Wągrowcu

W dniu 14 bm. w sali p. Wierzejewskiej odbyło się duże zebranie, zwołane przez koło Str. Narodowego w Wągrowcu przy udziale zgórą 300 osób. Zebraniu przewodniczył przewodniczący zarządu powiatowego S. N. p. prof. Piotr Paliński. Przemawiali posłowie A. Lewandowski i J. Kawec-

CHRONIĆ WASZE OCZY
WASZ NAJCENNIJSZY SKARB

STOSUJCIĘ ZARÓWNI
PHILIPS ARGENTA

nw 7 234

ki. Przemówienia posłów przyjmowane były z pełnym zrozumieniem, a poszczególne ustępy przemówień były gorąco oklaskiwane.

Przed zebraniem odbyło się posiedzenie radnych narodowców, zorganizowanych w Narodowe Koło Gospodarcze. Na zebraniu jednomyślnie postanowiono trwać nadal w solidarności i bezwzględnie podporządkowywać się regulaminowi Koła, gdyż tylko przez zgodne jednomyślne działanie można skutecznie przeciwstawić się atakom wrogów. W mieście Wągrowcu i w powiecie nastroje są bardzo silnie narodowe, to też poczytność organu narodowego, jakim jest „Gazeta Wągrowiecka“ rośnie, a wpływ Stronnictwa Narodowego i Obozu Wielkiej Polski coraz bardziej się rozszerza.

Pięciolecie Obozu Wielkiej Polski

W Krotoszynie uroczyste nabożeństwo na intencję organizacji przy udziale licznej rzeszy członków O. W. P. odbył w niedzielę 6 bm. w farze ks. Lorenc. Uroczysta akademja odbyła się w środę, o godz. 8.30 wieczorem w sali zebrań, która członkowie O. W. P. oraz miejscowe obywatelstwo wypełniło po brzeży w liczbie przeszło 800 osób. Wiele osób z powodu braku miejsca stało w przyległych korytarzach by choć z daleka być świadkami uroczystości. Następuje krótka komenda „Młodzi - bacność“. Prezą się szeregi szermierzy o wielką i silną Polskę To raport który przyjmuje od kierownika placówki Krotoszyn kol. Szlangi kierownik pow. wydz. kol. Piechocki. Następują przemówienia kol. Szlanga w serdecznych słowach wzywa Młodych do wtrwania w dalszej pracy. Kol. Piechocki dał pogląd na całokształt pracy w całym powiecie i podkreśla dziejową misję O. W. P. Przy okrzyku na cześć Romana Dmowskiego oraz Wielkiej Polski nieopisany entuzjazm ogarnął wszystkich. Podobnej manifestacji uczuć narodowych Krotoszyn dawno nie widział. Dla upamiętnienia uroczystości powstało staraniem kierownika wydz. kol. Piechockiego koło kobiet O. W. P. do którego zapisało się przeszło 40 pań.

Nastąpiły życzenia i przemówienia delegatów pokrewnych organizacji i towarzyszy, oraz działaczy narodowych. Specjalnie żywiłowo i w gorących słowach przemówił do Młodych p. Antoszkiewicz, wiceprezes tutejszego Stronnictwa Narodowego. Odśpiewaniem Roty, hymnu Młodych i hasłem „Młodzi czuwajcie!“ zakończono podniosłą uroczystość.

W Wąrowcu Młodzi O. W. P. uczlili w czwartek, 10. b. m. pięciolecie Obozu w uroczysty sposób. Rano odbyło się nabożeństwo. Po mszy św. udali się Młodzi na salę p. Wierzejewskiej, gdzie odbyło się uroczystościowe zebranie. Okolicznościowe przemówienie wygłosił red. Trella. Prelegent dał krótki pogląd na rozwój i historyczne znaczenie O. W. P. poczem specjalną uwagę poświęcił rozwojowi ruchu na terenie powiatu wągrowieckiego. W serdecznym nastroju zakończono obrady odśpiewaniem hymnu Młodych.

DOBRCZE OGOLONYI
Przez użycie

policzki, broda
i szyja nabierają
gładkości i ustra.

Nowy nożyk Gillette nadaje się do wszystkich
aparatur Gillette starego i nowego typu.

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż za-szczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.20

Starannie wypielegnowane ręce

mimo stałej pracy domowej i mimo nieustannego mycia w ciepłej i zimnej wodzie

KREM NIVEA

daje tylko **KREM NIVEA** Co wieczór a również podczas dnia należy nacierać twarz i ręce kremem Nivea zupełnie według upodobania. Bez pozostawienia połysku wnika krem Nivea całkowicie w skórę, nadając jej aksamitną miękkość, świeży i zdrowy wygląd, jaki podziwiamy u młodzieży.

Krem Nivea po Zł. 0.40 do 2.60
Wyrób krajowy firmy PEBECO, Sp. Akc. w Poznaniu

P. W. 9 627/8 - N. 11 69/100

DZIAŁ GOSPODARCZY

**Z chwili
O wyzyskanie rynków biernych**

Bilans handlowy za m. listopad zamyka się, jak wiadomo, nadwyżką 55 milionów złotych. Wynik ten, sam w sobie, jest dodatni, mimo że został osiągnięty drogą zduszenia importu poniżej granicy normalnego zapotrzebowania towarów zagranicznych oraz mimo że bilans listopadowy wykazuje dalsze kurczenie się eksportu.

Dodatnie saldo bilansu handlowego nie powinno przyćmić faktu, iż eksport polski stojąc w obliczu groźnych niebezpieczeństw, wynikających z ultra-protekcjonizmu, jaki w ostatnich miesiącach falą swą ogarnął całą, już bez wyjątku, Europę. W tych warunkach nie wolno nam ustawać w wysiłkach fortyfikowania naszych pozycji na rynkach obcych i zdobywania rynków nowych.

Mogłoby się wydawać, że hasło zdobywania nowych rynków w obecnych warunkach traci donkiszotyzmem. Tak jednak nie jest. Trzeba pamiętać, że dysponujemy niewygranymi dotychczas atutami w wymianie towarowej z różnymi krajami. Takimi atutami są ujemne (na naszą niekorzyść) salda bilansów handlowych z temi państwami, popatrzymy:

Indje Brytyjskie w ciągu 7-miu miesięcy r. b. odebrały od nas towarów za 3 miliony zł., a sprzedały nam za pokazną sumę 30 i pół miliona. Drugi wielki kraj wchodzący w skład commouwealth — Australia — sprzedała nam towarów za 24 i pół miljn. zł., kupiła zaś równocześnie za niespełna 100 tys. zł! Podobnie ma się rzecz z Afryką Południową.

Prawie niewyzyskanym, mimo swej chłonności i pojemności dla tanich wyrobów przemysłowych, jest rynek południowo-amerykański. Ameryka Południowa w ciągu 7-miu miesięcy r. b. przywoziła z Polski za niespełna 5 miljn. zł., wywoziła do nas za 37 miljn. zł. Jest to zatem również rynek wybitnie bierny i niewyzyskany, mimo, iż dzięki licznym kolonjom polskim w Argentynie i Brazylii łatwo możnaby stworzyć tam placówki dla zbytu towarów polskich.

Najważniejszym z rynków zamorskich są Stany Zjednoczone A. P., które w omawianym czasokresie importowały do Polski za 104 miljn. zł., zaś z niej eksportowały za skromną sumę 7 i pół milj. zł. Przywożąc ze Stanów głównie surowce przedzielnicze, nie sposób myśleć o wydatniejszym zmniejszeniu tego importu, zato można i trzeba starać się o rekompensatę w postaci wzmożenia eksportu z Polski do U. S. A. Jak zaś wskazuje olbrzymi stosunkowo eksport Czeskosłowacji do Stanów, można tam lokować wiele wyrabianych u nas towarów. Celem pomógł patriotyzm obywateli amerykańskich, pochodzących z Czeskosłowacji i chętnie kupujących towary „starokrajskie”, ten sam czynnik, i to w daleko większym stopniu (wobec liczniejszego wychodźstwa z Polski), mogłoby wykorzystać eksporterzy polscy. Nie brak bo temu nawoływań, lecz postępy są nieznaczne.

Szybko rozprzestrzenia się w świecie hasło „kupować u tych, którzy u nas kupują”. Także i w Polsce powinniśmy działać zgodnie z tym hasłem. Podobno jest na tapecie projekt transakcji wymiennej między Polską i Brazylią; szyny kolejowe wzajemian za kawę. Taki handel kompensacyjny z rynkami biernymi mógłby dla nas mieć poważne korzyści.

Jak wygląda praca przemysłowca rybnego na wybrzeżu?

Z kół młodego polskiego rybnego przemysłu przetwórczego otrzymujemy poniższe uwagi, wyjaśniające nam w dużej mierze, z jakich powodów Gdańsk posiada w Polsce nieograniczony monopol na handel rybami morskimi i ich przetworami.

Tegoroczny sezon wędzenia ryb rozpoczął się w Jastarni okropnym balaganem; niespodziewanie wielki pólów szprotek pociągnął za sobą wiele konsekwencji. Najbardziej jednak zawiodła kolej. Gdy przychodził sezon letni, dyrekcja kolei przewiduje zgóry większy ruch i wszystko odpowiednio przygotowuje, o sezonie zimowym jednak nikt nie pamięta.

Tymczasem, jak statystyka wykazuje, właśnie sezon zimowy daje kolei większe dochody, przewyższające wielokrotnie w dziedzinie towarowej sezon letni. Naprz. na stacji Jastarnia mamy zawiadowcę stacji i pomocnika; trzecia siła jest w służbie ruchu. Tych dwóch ludzi musi towar przyjąć, odważyć, inny towar wydać, obsługiwać telefony, telegraf, sprzedawać bilety, a gdzie czas na wpisanie do ksiąg? Np. w dn. 5. 11. było około 16.000 kg. towaru (drobnicy) i 120 listów przewozowych, w czym 50 proc. pobrań, na co muszą być wystawiane osobne kwity, a więc licząc po kolejowemu — list przewozowy z pobraniem za 2 jednostki — uczyni to przy 120 listach 180 listów. Mamy właściwie tylko jeden pociąg do dyspozycji o 17.45 pop., ranny pociąg bowiem o 6-ej chodzi próżny, gdyż na ten pociąg nie można nic nadawać. Ponieważ przyjmowanie towaru odbywa się według przepisów (tu ostro przestrzeganych) tylko do godz. 17-ej, a więc 45 minut przed odejściem pociągu południowego, wszystkie wędzarnie zaczynają zwozić ryby o 15-ej po poł., czyli 2 ludzi ma tylko 3 godziny czasu na odprawę tych ryb, co jest fizyczną niemożliwością. Ci sami urzędnicy muszą też te tysiące kg. towaru sami załadować, a więc otwarcie oświadczają, że towaru przyjmować nie mogą, mówiąc: „proszę pisać do dyrekcji” i przemysłowcy też piszą, ale żadnego skutku nie widzą. Tymczasem ryby zalegają nieodprawione, odbiorcy klną, telegrafują, nierzadko odmawiają przyjęcia towaru, jako na czas niedostarczonego.

W początkach listopada ceny z dnia na dzień spadały: jeszcze 3. 11. płaciliśmy 15 zł za centnar, a już 4. 11. — 5 zł, 5. 11. — 3 zł, a 6. 11. można było dostać za beczkę piwa 50 centnarów szprot, a więc drogą zapłacony towar z zakupu 3. 11., który tego dnia nie odszedł, szedł 4. 11. z towarem o połowę tańszym; gdyby odszedł normalnie, byłby swoją cenę „odchwycił”, ale jako spóźniony — przepadł. Dalej pociąg południowy wychodzący z Helu, ma w Jastarni 5 minut w postoju, personel chcący się z przesyłkami ryb uporać, obchodzi się z nimi, jakby to były kamienie, mimo tego spóźnienia bywają pół godzinne, a towar potłuczony. Czyżby ten pociąg nie mógł wychodzić pół godziny wcześniej z Helu, a te godziny przeznaczyć na postój w Jastarni? Przecież to można zrobić jednym pociągnięciem pociągu w Jastarni cierpli pociąg w Redzie, a następnie wszystkie pociągi dalekobieżące z Gdyni i Gdańska.

Na dobitkę zdarza się, że zawiadowca stacji, obeznany z transportem ryb jest na urlopie; jego zastępca nigdy ryb nie widział i o takiej służbie ze 120 listami nigdy nie miał pojęcia, ledwie się poruszać umie, a liczący, zamiast na kilogramy, na funty. W takich warunkach ma pracować pol-

ski przemysł rybny i konkurować z Gdańskiem, który ma służbę 24 godzin od rana do rana i szereg pociągów do dyspozycji.

Ranny pociąg mógłby wiele towaru odebrać, bo ma dobre połączenia osobowe i pospieszne z Gdyni czy Gdańska i personel na stacji ma czas, bo o 20.35 przychodzi do Jastarni pociąg z Pucka, więc od godz. 8-ej wieczór personel musi być na stacji. Czyżby między 8 a 10 wieczór nie mogli towaru (ryb) przyjmować, odciażając pociąg popołudniowy?

To nie koniec naszych strapię. Pozostaje jeszcze kwestja taryfowania szprot wędzonych. Ostatnio wielu naszych odbiorców oświadczyło nam, że z półwyspu towaru pobierać nie mogą, bo fracht kalkuluje się za drogę w stosunku do Gdańska. Zgłupieliliśmy, albowiem dzięki staraniom Morskiego Urzędu Rybackiego i naszym — uzyskaliśmy dla polskich szprot wyjątkową taryfę ulgową ustawa z czerwca 1931 r., t. j. taryfę ulgową C 3 poz. 429, punkt F, czyli dawniejsza taryfa P 2 zamieniona została na zwyczajną i klasa III. co czyni o

20 groszy taniej na 5 funtowej skrzynce (klasa III.) 25 proc. za osobowy wynosi z Jastarni do Krakowa 65 gr. zaś przy taryfie starej P 2 — 25 proc. za osobowy 85 gr.). Zaczęliśmy badać sprawę i wyszło sztydło z worka.

Dyrekcja gdańska kazała stacjom Hel, Jastarnia, Kuźnica, Wielka Wieś, Puck, Gdynia, Gdańsk taryfować szproty według C 3, poz. 429, klasa III., co tutejsze stacje czyniły, tymczasem stacje odbiorcze w dyrekcji krakowskiej i katowickiej wynalazły w taryfie dopisek, że do taryfy ulgowej mają prawo tylko wyłączne wytwórcie konserw rybnych, połączone w miejscowościach Hel, Jastarnia, Kuźnica, Wielka Wieś, Puck, Gdynia, Gdańsk, a ponieważ szproty wędzone, wyraźnie w taryfie ulgowej wymienione, pochodzą z wędzarni a nie z wytwórni konserw rybnych, zatem do taryfy ulgowej prawa nie mają — zaś Gdańsk, który na swych blankietach pisze fabryka konserw rybnych i wędzarnia, z praw ulgowych w całej pełni korzysta na naszą niekorzyść.

Przemysłowcy w Jastarni znaleźli się w położeniu bez wyjścia. Straszne jest położenie polskiego przemysłowca, który najpierw musi walczyć o ustawę, a potem zmagać się z tą ustawą. Ze strony jednych organów rządowych otrzymuje on zachętę do pracy, nawet kredyty na rozbudowę — inna zaś władza korzysta z najmniejszej niejasności, żeby „szkodliwego” przemysłowca położyć na obie łopatki i zrujnować doszczętnie. K. B.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ceny hurtowe podniosły się w listopadzie o 2,8 proc.** Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego ogólny wskaźnik cen hurtowych w listopadzie r. b. wyniósł 68,2 wobec 66,3 w październiku r. b. podniósł się więc o 2,8 proc. Artykuły rolne zwykłowały o 8,4 proc., wskaźnik bowiem podniósł się z 55,6 na 60,3. natomiast artykuły przemysłowe spadły o 1,1 proc. (spadek wskaźnika z 75,3 na 74,5). Wskaźniki poszczególnych artykułów kształtowały się następująco (pierwsza cyfra z października r. b., druga z listopada, trzecia wzrost lub spadek w procentach): produkty roślinne krajowe 56,6 — 64,2 (+ 13,5 proc.), produkty zwierzęce 55,3 — 56,4 (+ 1,9 proc.), kolonialne 73,6 — 73,6 (0), drzewo 65,9 — 68,8 (+ 4,4 proc.), materiały włókiennicze 54,9 — 53,1 (- 3,3 proc.), węgiel 121,2 — 121,2 (0) metale 79,9 — 79,3 (- 0,7 proc.), różne 88,0 — 86,3 (- 1,9 proc.). Przy obliczaniu wskaźnika wzięto za podstawę rok 1927 = 100.

(k) **„Lubońska Fabryka Drożdży” dawn. G. Sinner S. A.** W dniu 15 grudnia r. b. w sali posiedzeń Banku Kwilecki Potocki i S-ka w Poznaniu odbyło się roczne walne zebranie akcjonariuszów spółki. Zebranie zagalil i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. radca Wiesław Tuchołka. Sprawozdanie oraz bilans z rachunkiem zysków i strat przedstawił zebraniem członek zarządu p. inż. Józef Sztark, zaznaczając, że Spółka prowadzi trzy działy, mianowicie: oddział drożdżowy - gorzelniczy, krochmalni i oddział spożywczy. Wszystkie oddziały funkcjonowały normalnie i ku zupełnemu zadowoleniu. Bilans zamyka się po obu stronach sumą 7 770 127 25 zł a rachunek zysków i strat sumą 3 373 422,12 zł. Zebrani przyjęli bilans z rach zysków i strat i udzieliłi pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, a czysty zysk wynoszący zł 614 052,39 podzielono w myśl propozycji, tak, że na dywidendę i superdywidendę przypada 13%. Ustupujących członków Rady Nadzorczej pp.: Wiesława Tuchołkę, dr. Zygmunta Rychłowskiego, Rudolfa Sinnera i Teodora de la Barre wybrano ponownie. Zarząd spoczywa w rękach p. dr. Wellmera i inż. Józefa Sztarka

Z ZAGRANICY

(z) **Deprecjacja waluty japońskiej i jej przyczyny.** Najnowszym wydarzeniem w świecie walutowym jest odwrót od złota

waluty japońskiej. Mimo poważnego importu kruszcza złotego, dokonanego w ostatnim czasie, yen, waluta japońska, nie zdołała utrzymać się na parytecie złota. Kurs yena obniżył się na giełdzie nowojorskiej w ostatnich dniach do poziomu, odbiegającego o 18% proc. od paryetetu. Zmiana gabinetu japońskiego o oznacza zwycięstwo kierunku dewaluacyjnego w polityce walutowej. Poprzedni gabinet starał się wszelkimi środkami przeciwdziałać odpływowi złota, jednak bezskutecznie, gdyż w ostatnich miesiącach ubytek przekroczył 300 milj. yenów (około 150 milj. dolarów) a od chwili wprowadzenia wymiany waluty na złoto w styczniu 1930 r. nawet 700 milj. yenów. Nie pomogły tu dwukrotnie dokonane podwójki dyskonta. Nowy gabinet wydał zakaz wywozu złota w dn. 14. b. m. a zarazem zawiesił wymianę waluty na złoto. Poza samym ruchem złota i pewne względy skarbowe wpłynęły na ten krok. Jakkolwiek deprecjacja yena odbiła się niekorzystnie na stanie zagran. zobowiązań dłużniczych w wysokości około 2¼ miljarda yenów, opiewających na dolary, to z drugiej strony zmniejszył się poważnie stan zadłużenia wewnętrznego, wynoszący około 6 miliardów yenów z czego jedna czwarta część przejęła swego czasu zagranica. Sytuacja skarbu japońskiego jest dość krytyczna w związku z operacjami na froncie mandżurskim. Również i handel zagraniczny Japonji ucierpiał znacznie pod wpływem wzmożonej konkurencji angielskiej na rynkach Dalekiego Wschodu. To też deprecjacja yena uważana jest w kołach finansowych i handlowych Japonji jako korzystny zwrot.

O Południowej Afryce

Przypominamy w ostatniej chwili o dzisiejszym referacie p. St. hr. Mycińskiego, który odbędzie się w sali 17-tej Collegium Minus o godz. 8 mej wieczorem. Tematem jest „Związek Południowej Afryki pod względem politycznym i gospodarczym i możliwości polskiej ekspansji”. Odczyt organizuje sekcja ekonomiczna Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego. Wstęp dla członków wolny; goście mile widziani.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Złodzieje grasują bezkarnie po wsiach

Fatalne warunki bezpieczeństwa — Rabusie kradną z coraz większą bezczelnością — Wymowny „bilans“

Stosunki bezpieczeństwa po wsiach budzą poważne obawy. Pomijając już napady na drogach publicznych i na mieszkania, które tak często notuje kronika policyjna, specjalnie zwrócić należy uwagę na włamywaczy, którzy ostrzeliwiają się nierzadko podczas napotkania ich in flagranti, lub też osłaniają się rewolwerami odwrót. Kradzieże drobiu, nierogacizny, cieląt i baranów, są zjawiskiem tak częstym, że spędzają rolnikowi sen z powiek i pozbawiają go owocu ciężkiej jego pracy.

Weźmy dla przykładu powiat wrzesiński. W Sędziwojewie u p. Emila Jansego skradziono wieprza, ważącego 75 kgr. W niewielkim oddaleniu od budynków pod stogiem zabito go, a mięso zabrali złodzieje ze sobą, pozostawiając wnętrzności. W Bierzgli nie włamano się do piwnicy p. Schnurra i skradziono około 100 kgr. mięsa z świeżego uboju. We Wrześni u p. W. Massa zabrowano 20 kur.

W Małej Górcie (pow. średzki) ze stodoły p. Stanisława Nowaka skradziono 15 centnarów jęczmienia; złodzieje zajeżdżali wozem. W Wylatowie (pow. mogileński) z pola p. B. Nowaka zabrano długą drabinę pozostawioną przy stogu. W majątności Zakrzewie (pow. gnieźnieński) zniknęło z kurnika 40 indyków, 28 perliczek, 11 kaczek i 36 kur. W Łochowie pod Bydgoszczą włamano się do chlewu p. Antoniego Porębskiego i porwano 25 kur oraz gęś. P. Franciszkowi Schultzkemu przy ul. Nakielskiej w Bydgoszczy skradziono z ogrodu 11 krzaków agrestu.

W pow. wągrowieckim w Gołańczy, kolejarzowi p. Prangemu skradziono większego wieprza, a p. Wła-

dyślawowi Abramowi tej samej nocy prosiaka. U p. Woltmana spłoszono złodziei podczas odrzynania skórzaných fartuchów od wozów. Rabusie zostawili nabyty rewolwer. W Morakówku u p. Wincentego Przybyły skradziono dwa prosiaki. W Grzybowicach u p. Andrzeja Lauby porwana dwucentnarową swinie. Tej samej nocy u p. Otona Zimmera zabrano podobną swinie. W Skokach na dworcu skradziono swinie z wagonu, zabito ją w pobliżu a worek z mięsem ukryto w parku, gdzie znalazł mięso jeden z przechodniów. W Łopuchowie na gorącym uczynku kradzieży swinii u pewnego robotnika przytrzymano 4 złodziei ze Sławy. Podczas rewizji domowej znaleziono u nich mięso w większej ilości i 8 zabitych swinii.

W Ludomach (pow. obornicki; u ks. proboszcza Graetza, zabrowano 46 kur i 6 kaczek. We Wronkach z chlewu p. Szczepana Wyremby, skradziono 18 kur. W powiecie znińskim w Ostrówku porwano swinie p. Stanisławowi Szymańskiemu.

Nielepiej jest na południu województwa. W Lipce w jednej z ostatnich nocy zakradli się złodzieje do chlewu robotników dominjalnych. P. Stanisławowi Dworakowej skradziono 4 gęsi i 2 kury, a Marjannie Kamusiowej centnarową swinie. Złodzieje chcieli ją ubić w pobliżu budynków, i uderzyli w łeb tępym narzędziem. Kwik mordowanego zwierzęcia zbudził domowników, którzy spłoszyli rabusiów. W Szumie, skradziono p. Janowi Humińskiemu 10 kur, przy czym złodzieje porozbijali ściany i wyrabiali otwory, przez które weszli do wnętrza. (k)

kładnie wyczyścić i naprawić basen, należało pierwsi przenieść aligatory z basenu do osobnej skrzyni. Niełatwym to było zadanie, bowiem Mucek i Pucek nie pozwalają się dotykać, a każdego śmiałka gotowe są zaatakować, klapiąc groźnie swymi paszczami. Zarwarcie bliższej znajomości z ich „zabkami“ mogłoby się skończyć tragicznie.

Musiano zatem aligatorom owinąć paszcze kocami i związać sznurami. Tak samo zabezpieczono się przed uderzeniami ostrych pazurów i przeniesiono ziośliwą parę do nowego chwilowego pomieszczenia. Tam Pucek i Mucek zapadły w stan odrętwienia, który potrwa kilka tygodni i jest w tym czasie normalnym objawem u aligatorów. (z)

Godziny handlu

w tygodniu przedświątecznym i w wigilię Bożego Narodzenia

W czasie od 18 do 23 grudnia b. r. mogą być sklepy otwarte o dwie godziny ponad czas normalny, jednak nie dłużej niż do godziny 21, a więc sklepy spożywcze do godz. 21, inne, kończące pracę normalnie o 18,30 — do godziny 20,30.

W niedzielę, dnia 20 bm. dozwolone jest wykonywanie handlu od godz. 13 do 18, a w wigilię Bożego Narodzenia — tylko do godz. 18-ej.

Publiczność tak z Poznania jak i z prowincji ma zatem wiele dogodnej sposobności do poczynienia zakupów świątecznych, jak zapasów spożywczych, podarków itp.

KALENDARZYK

Piątek, 18 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7,58; — zachód 15,39; — długość dnia 7 godz. 41 min.
Księżyc: wschód 12,23; — zachód 0,48; — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 6 st. C., pogodnie, wiatr północno-wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st. C., najniższa — 6 st. C.

Przepowiednia pogody na sobotę: W dalszym ciągu ładna, zimowa pogoda.
Kal. rzk.: Gracjan B.; jutro Nemejusz M. Kal. słow.: Wszemir; jutro Mścigniew.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin

nr 59. I p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18

Nocna służba aptek

Sródmieście. Apteka Czerwona, Stary Rynek 37 — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze“ przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Pod Koroną“, Górna Wilda nr 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą“, ul. Kraśzewskiego 12

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nar ul. Strusia

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwo w kościele Karmelitank Bozych w Poznaniu**, ul. Niegolewskich 23. W niedzielę, dnia 20 bm. o godzinie 10 msza św. za wszystkich dobroczyńców Karmelu. Popołudniu o godz. 4 nabożeństwo ku czci św. Tereni. Wystawienie Najśw. Sakramentu, kazanie, przyjmowanie do Bractwa, całowanie relikwii św. Tereni i święcenie róż.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. „Stary Przemysł“ w Poznaniu**. Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, w piątek, 18 grudnia rb. o godz. 20 w salce Związku Towarzystw Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12, na którym referat wygłosi p. dr. Piechocki na temat: „Zasady organizacji przedsiębiorstwa“ — Pp. członków prosimy o liczne przybycie. Goście mile widziani. — Dyrekcja.

WYSTAWY

— **Wystawa kanarków**. W dniach od 23 do 27 bm. odbędzie się staraniem Poznańskiego Klubu Hodowców Kanarków na wielkiej sali Gospody Polskiej (Dom Akademicki) św. Marcin 40, wielka wystawa kanarków oraz przybiorów do hodowli i żeru, która w tym roku, jak z dotychczas zgłoszonych eksponatów wynika, przedstawiać się będzie okazale. Tow. zachęcone poparciem oraz zainteresowaniem społeczeństwa na zesłorocznej wystawie, pomimo trudnych warunków stara się o to, aby wystawa w tym roku wypadła istotnie okazale

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców**. Msza św. za zmarłych członków towarzystwa odprawiona zostanie w niedzielę, 20 bm. o godz. 9 w kościele OO. Salezjanów przy ul. Wronieckiej. O godz. 19 na sali Domu Rzemieślniczego I ptr. (wejście od strony plantów) uroczyste rozdanie gwiazdki dzieciom po zmarłych członkach. Jak najliczniejszy udział członków z rodzinami pożądanym. — Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 21 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad referat n. t. „O ustroju kas chorych“ wygłosi urzędnik kasy chorych m. Poznania, p. Feliks Łuczyński oraz inne ważne sprawy.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznania — Stare Miasto** zawiadamia, że w 10 rocznicę założenia, przypadającą na 26-go grudnia, tj. drugie święto Bożego Narodzenia, odbędzie się msza św. na intencję towarzystwa o godz. 9 w kościele św. Małgorzaty na Śródcie, poczem uroczyste zebranie w Domu Katolickim na Śródcie.

— **„Betleem Polskie“**. W drugie święto Bożego Narodzenia o godz. 17 wystawia w sali Ogrodu Zoologicznego Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Katolickiej pod wezw. św. Kazimierza Poznań-Jeżyce „Betleem Polskie“ L. Rydla ze śpiewami i tańcami. Bilety do nabycia w przedsprzedaży w niedzielę, 20 bm. oraz w pierwsze i drugie święto od godz. 9.00—1.30 na salce parafialnej. Po przedstawieniu zabawa taneczna.

— **Stow. Urzędników Komunalnych miasta st. Poznania** urządza we wtorek, 22 bm. o godz. 18 na sali p. Jarockiej przy ul. Maszalskiej swą ósmą tradycyjną gwiazdkę dla wdów i sierot po zmarłych członkach. Na program składają się: popisy muzyczno-kolendowe klubu mandolinistów „Concordia“ pod batutą p. Krollopa, chór męski przy kościele św. Florjana na Jeżycach odśpiewa szereg kolend, dzielenie opłatkiem, rozdawanie gwiazdki. Wielką atrakcją stanowić będzie przybycie gwiazdora Szczepana z torbą niespodzianek.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W loterii fantowej** na budowę kościoła w Dąbrówce Kościelnej główne wygrane padły na następujące numery: 17388 fortepian, 10.109 sypialnia, 4.098 kuchnia, 12.868 rower, 952 rower, 8.910 wirówka, 3.213 wirówka, 12.660 maszyna do szycia, 5.667 maszyna do szycia, 3.622 obraz Najświętszego Serca Jezusowego.

— **Egzamin na mistrzów kolodziejskich**. Dnia 15 bm. odbył się w Domu Rzemieślniczym egzamin na mistrzów kolodziejskich pod przewodnictwem p. Józefa Staszaka z Poznania. Jako ławnicy zasiadali pp.: Kmiecinski Zygmunt i Degórski Ignacy z Poznania. Egzamin zdali

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rządu szklanke naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“. nw 7333

pp.: Andrzejczak Stanisław z Chwałkowa Kościelnego pow. jarociński, Zakrzewski Sylwester z Dębca Nowego pow. Kościan, Majchrzak Władysław z Międzychodu i Rozmiarek Tomasz z Kociałkowej Górki pow. obornicki.

— **Polski Związek Kreglarzy** z siedzibą w Poznaniu ukończył w tych dniach swoje III. mistrzostwa indywidualne impreza ta cieszyła się bardzo liczną frekwencją gdyż udział brało przeszło 100 zawodników z całej Wielkopolski. Kulanie przeprowadzono w kilku serjach z tem, że każdy zawodnik wykonać musiał 1200 rzutów przyczem ogólny wynik decydował o zajęciu miejsca w finale. Mistrzostwo Związku na r. 1931-32 zdobył p. Wojciechowski z Klubu Kregl. „Jedność“, osiągając 8.474 pkt. Dalsze miejsca zajęli pp.: Herde (K. K. „Mars“) 8.448 pkt., Liwerski („Kościuszko“) 8.430 pkt., Tatarczewski („Fire“) 8.426 pkt., Francuskiwicz („Fire“) 8.426 pkt., Dzikowski („Kościuszko“) 8.398 pkt., Zipser („Pogoń“) 8.353 pkt., Mikołajski Cz. („Jedność“) 8.349 pkt., Wawrzyniak („Stella“) 8.340 pkt., Chruszczyński („Polonia“) 8.334 pkt. Wspomniana dziesiątka wchodzi w skład drużyny reprezentacyjnej Związku. Ponadto wyniki powyżej 8.300 pkt. osiągnęli pp.: Pużycki (Włp. Kl. Kregl.) 8.333 pkt., Kuszewski („Patria“) 8.324 pkt., Takowski („Stella“) 8.304 pkt. Dnia 15 bm. odbyła się na kregliń; p. Zielińskiego przy ul. Rolnej proklamacja mistrzowskiej drużyny. Wśród serdecznego nastroju odbył się tuż po proklamacji skromny wieczorek towarzyski, w czasie którego wznoszono toasty na cześć zwycięzców. W najbliższym czasie rozpoczynają się rozrywki drużynowe o mistrzostwo Związku, do których stają drużyny przeszło 20 klubów.

— **Z Urzędu Miar**. W wykonaniu postanowienia dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. planowa legalizacja następcza (sprawdzanie i cechowanie) narzędzi mierniczych tj. przymiarów, pojemników, odważników i wag, znajdujących się w miejscach obrotu publicznego w m. Poznaniu w obrębie komisariatów 3, 4, 5, 6 i 7, w r. 1932 odbędzie się w czasie od 4 stycznia do 29 lutego. Poszczególne posiadacze narzędzi mierniczych otrzymają od Urzędu Miar osobne wezwanie ze wskazaniem dnia, w którym powinni dostarczyć swoje narzędzia miernicze do legalizacji do Miejscowego Urzędu Miar, ul. Wały Jagiello 2b. Ci zaś, którzy takich wezwań z jakiegokolwiek powodu nie otrzymają, powinni przedłożyć swoje narzędzia miernicze w czasie od 16 do 29 lutego.

— **Rejestracja cudzoziemców** notowała w roku ub. 1.433 obcych obywateli, w tem 269 rodzin stale zamieszkałych w Poznaniu. Liczba ta obejmuje 8 Anglików, 40 obywateli austriackich, 27 amerykańskich, 3 belgijskich, 3 bułgarskich, 128 czeskosłowackich, 6 duńskich, 3 estońskich, 2 fińskich, 29 francuskich, 1 greckiego, 6 holenderskich, 2 jugosłowiańskich, 9 litewskich, 17 lotewskich, 702 niemieckich, 5 perskich, 7 rumuńskich, 8 sowieckich, 15 szwajcarskich, 7 węgierskich, 8 szwedzkich, 49 włoskich, 63 obywateli wolnego miasta Gdańska i 285 osób o nieustalonej przynależności państwowej. W tym samym czasie zgłoszono 7.621 przyjezdnych cudzoziemców. (in.)

— **Ludność m. Poznania w świetle cyfr**. W ub. roku biuro paszportowe wydało 3.375 paszportów i udzieliło obywatelom 798 wiz. Biuro meldunkowe zarejestrowało 23.077 osób, sprowadzających się do Poznania, 20.213 osób wyprowadzających się i 45.723 zmian mieszkania w obrębie samego miasta Poznania. Poświadczeń pobytu wydano 37.896. Biuro meldunkowe udzieliło w 18.215 wypadkach wywiadów adresowych, a w 77.701 wypadkach wywiadów dla urzędów podatkowych i innych. W ub. roku zanotowano 6.012 urodzeń, 3.473 zgony i 2.024 śluby. Prócz tego biuro zanotowało 4.153 osób poszukiwanych i 3.435 odwołań listów gończych. (in.)

— **Z targu**. Dnia 18. b. m. na placu Sapiżyńskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—3,90 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,40 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—2,70 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 26—28 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,80 do 2,00 zł; słoniny wędzonej 2,60—2,80 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wolowiny 1,20 do 2,20 zł; cielęciny 1,20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para galebi 1,50—1,80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 2,00 zł; bażant 4,50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,20 do 3,60 zł; lina 3,20—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 1,20—2,60 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg. leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg. szczupaka 3,00—3,60 zł; za ryby śnieży 60—80 gr. mniej. Placono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,70 złotych; szpinaku 30 groszy; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kg. bobu 1,20 zł; główka zielonej salaty 10 do 20 groszy; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi

Tragiczna bójka

Zięć zabił teścia i został skazany na 9 miesięcy więzienia.

Maks Troellenborg z Nekiłki (pow. średzki), liczący 49 lat, był wymiernikiem u swego zięcia Riemera. Między stronami istniały często spory na tle majątkowym. Zarzewie niezgody wniosła teść Riemera, obarczony chorobą piersiową i ogromnie nerwowo. 30 lipca b. roku między Troellenborgiem a Riemerem znowu doszło do ostrego zatargu, który zamienił się w bójkę. W rezultacie Troellenborg rzucił się z widziarnią na swego zięcia, a ten rzucił weń kamieniem, trafiając w głowę.

Skutek uderzenia był fatalny, albowiem Troellenborg runął na ziemię z roztrzaskaną głową, a w dwa dni później już nie żył. Lotem błyskawicy rozniósł się po wsi wieść o strasznym wypadku. Zajęła się nim niebawem policja i w toku dochodzeń ustalono, że powodem śmierci były zadane przez Riemera rany. Poza tem T. miał złamane zębra.

Riemer tłumaczył się i przed sądem, że został napadnięty i działać musiał w obronie własnej. Trybunał ogłosił wyrok, mocą którego oskarżonego zasądzono na 9 miesięcy więzienia z paragr. 226 k. k., przyznając okoliczność łagodzącą, że działał w afekcie. (z)

W naszej palmiarni

Świąteczna szata. — Niezwykła różnorodność kwiatów. — Wojna z Muckiem i Puckiem.

Ozdoba Parku Wilsona nasza palmiarnia przybrała już świąteczną szatę. W dziale dekoracyjnym pełno kwiatów, a zwracają specjalną uwagę 2 gatunku „poinsetia pulcherrima“. W Anglii, Holandji oraz w innych krajach piękne te liście przepłatane małymi kwiatkami ozdabiają mieszkania w czasie świąt Bożego Narodzenia.

Wogóle w palmiarni wszędzie pełno egzotycznego kwiecica, liść, krzewów i palm. Rozmieszczono w obszernych działach bogate kolekcje cyklamenów, paproci, kamelij i konwalij. W okresie świąt warto więc odwiedzić naszą palmiarnię.

Obecnie doprowadza się do porządku basen, w którym przebywały małe aligatory Mucek i Pucek. Chcąc do-

20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 0,70—1,00 zł; brukselki 0,60 zł; owoce: 1 kg. jabłek 0,30—0,90 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; winogron 2,00—2,40 zł; żurawin 2,00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40 do 3,00 zł; łaskowych 2,60—5,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł. — Targ bardzo ożywiony. Dowozy duże. Ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek kolejowy.** Na stacji w Lasocicach (pow. leszczyński), podczas przetaczania z powodu silnego uderzenia parowozu trzy wagony towarowe wyskoczyły z szyn. Strat materialnych i wypadku w ludziach na szczęście nie było. (k.)

— **Napadnięty poranił rabusia.** Na szosie z Krobi do Sarnowy w lesie Żołędnickim (pow. rawicki) nieznanemu osobnikowi napadł na 20-letniego Henryka Joppa z Sarnowy i zażądał wydania pieniędzy oraz roweru. Po odmowie bandyta uderzył p. Joppa laską w głowę, wskutek czego wywiązała się bójka, podczas której p. Jopp powalił rabusia i zranił go kilkakrotnie nożem kieszonkowym, poczem pozostał ranego w rowie i zgłosił zajęcie następnego dnia w policji. Przeprowadzone dochodzenie na miejscu wypadku nie wykazało żadnych śladów. Widocznie poraniony bandyta ukrył się. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Włamanie w aptecę.** Przy Starym Rynku 41 włamano się do apteki pod Biały Orłem, własności p. Kazimierza Skarżyńskiego. Łupem złodziej padło 12 gramów kokainy, 31 gramów morfiny, 6 gramów pantoponu, 30 gramów opium, 155 gramów nalewki opiumowej oraz 11 zł gotówki, znajdującej się w kasie. (k.)

— **Kradzież płyt gramofonowych.** Przy Górnej Wildzie 19 włamano się do składu p. Wacława Szalka i skradziono 3 gramofony, 30 płyt oraz różne przybory do rowerów wartości 800 zł. (k.)

— **Znalezienie konia.** Przy al. Szelegowskiej przytrzymano konia, pochodzącego prawdopodobnie z kradzieży. Jest to około 10-letni ogier, wzrostu 1,41 m., z lysyną. Koń znajduje się w Naramowicach u p. Łukanowskiego. (k.)

— **Podpalenie stodoły.** W Przeclawiu (pow. obornicki) w zabudowaniach p. Marii Günterowej sponęła stodoła i chlew wartości 3 tys. zł. W dochodzeniach wykryto, że sprawczynią podpalenia była Ludwika Mazurkówna z Przeclawia (pow. obornicki), którą oddawiono do więzienia w Poznaniu. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **W Gozdowie (pow. wrzesiński) wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. Stefana Grześkowiaka.** Pastwą płomieni padła stodoła ze zbożem, narzędziami rolniczymi oraz inwentarzem żywym. Straty ocenia się na sumę 30 tys. zł. (k.)

— **Postrzeleny przez złodzieja leśnego.** Polowy Jan Wałęsa, obchodzący las majętności Szreniawa (pow. poznański), napotkał 18-letniego Andrzeja Szaję z Komornik przy kradzieży świerków. Szaja stawiał zacięty opór, grożąc rewolwerem. Dopiero przy pomocy robotników Jana Murzyńskiego i brata Wałęsy, Stanisława, Szaję ujęto. W pewnej chwili usiłował zbiec, ostrzelując się, przy czem zranił Murzyńskiego w lewą nogę. Szaję oddawiono do więzienia sądowego w Poznaniu. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **O podrobienie podpisów.** Przedmiotem rozważań sądu okręgowego była sprawa księgowej Marii Talarczyk, która, jak mówi akt oskarżenia, wydarła asygnaty z książeczki kupca p. Grześkowiaka, który u oskarżonej mieszkał jako sublokator. Jedną z tych asygnat zaopatrzoną była już podpisem p. G. Talarczyk, będąc w posiadaniu asygnat kredytowych, udała się do składu p. Kazimierczaka i Karłowskiego, skąd z łatwością po wręczeniu asygnaty, otrzymała towar wartości razem około 300 zł. Sprawa ta jednak podpadła i wręczenie Talarczykowa została zdemaskowana. Wczoraj na rozprawie sądowej oskarżona wypierała się winy, choć obciążyli ją przesłuchani świadkowie. Sąd wymierzył jej karę więzienia przez pół roku. Karę tę warunkowo odroczone (z.)

— **Za przywłaszczenie zainkasowanej gotówki.** Przed trybunałem sądu okręgowego stanął Wincenty Kaleta, były poddłużający firmy „Lukullus” w Bydgoszczy. Wspomniana firma wytoczyła p. Kalcie proces o przywłaszczenie sobie 1500 zł, zainkasowanych u jednego z klientów firmy. Oskarżony nie poczuwał się do winy i twierdził, że firma „Lukullus” jest mu jeszcze z tytułu niedokładnego obrachunku winna 2700 zł. Ponieważ firma potem nie wypłacała mu należnych diet, przeto zainkasował sobie na poczet tego długu owe 1500 zł. Świadkowie Lehman, właśc. firmy i kierownik p. Tarkowski twierdzili, że Kalcie przekazywali diety. Gdy rozprawa ujawniła, że oskarżony mimo to przywłaszczył sobie zainkasowane kwoty, sąd wymierzył mu karę więzienia przez 4 miesiące. Przewodniczący podniósł, że kara wymierzona Kalcie zostanie cofnięta z chwilą, gdy zwróci firmie 500 zł najpóźniej do lipca 1932 r. (z.)

— **Wolsztyn.** (Z parafji.) Przed dwoma tygodniami pożegnała parafia wolsztyńska swego proboszcza, ks. dziekana Zakrzewskiego, który, choć u nas pracował przez lat tylko siedem, jednak zaszkarbił sobie w tym czasie uznanie i wdzięczność parafjan. Ks. dziekan Zakrzewski zasłużył się parafji naszej w wielkiej mierze. Pod jego umiejętnym zarządkiem i nadzorem została nasza świątynia znacznie powiększona przez przybudowanie obszernej zakrystji i kruchty oraz zostały przeprowadzone bardzo korzystne zmiany wewnętrzne. W związku z tem przeprowadzone odnowienie całego wnętrza z pięknymi a prawie już niewidocznymi freskami na sklepieniach wszystkich trzech naw, które po odnowieniu wystąpiły znów w całej swojej wspaniałości. Również zaprowadzono na probostwie i w kościele oświetlenie elektryczne. Przebudowano też cokolwiek figurę Serca Jezusowego, przed laty postawioną, ale wadliwie. Pod koniec ostatniego lata przeniosło miasto wspólnie z parafją figurę Matki Bożej na odpowiedniejsze miejsce, przytem zamieniono ją przez włączenie odpowiednich płyt z napisami, na pomnik dla poległych obrońców naszej Ojczyzny. Jak około świątyni i estetycznego wyglądu innych naszych budowli, pracował ks. dziekan Zakrzewski również gorliwie we wszystkich galeziach pracy duszpasterskiej. Za tę niestrudzoną pracę dla naszej parafji, za gorliwość około zbawienia dusz naszych, za dobroć i uprzejmość z którą się odnosił do parafjan swych, zachowamy na zawsze wdzięczność. — S. Z. parafjanin.

— **Rogoźno.** (Zjazd.) Obradom zjazdowym delegatów Kat. Tow. Robotników Polskich, okręgu rogozińskiego, przewodniczył prezes okręgowy p. Walenty Michalak. Protokółował p. Sobolewski. Wygłoszone sprawozdania przyjęto do wiadomości. W przyszłym roku uroczystość „Dnia Katolickiego” uchwalono urządzić w Prusach. Poza tem w czasie obrad załatwiono cały szereg spraw organizacyjnych. (Z ruchu Towarzystw.) Z okazji rocznicy zgonu Emilji Platerówny, Tow. gimn. „Sokół” urządziło w lokalu p. Jarosza uroczystościowe zebranie. Słowo wstępne wygłosił p. Smolarz a referat o-kolicznościowy wygłosiła p. Szalkowska. Poza tem wygłoszone zostały udatne deklaracje. W drugiej części zebrania p. Dziemkowska wygłosiła sprawozdanie ze zjazdu Sokolic. Doroczną uroczystość „Opłatka” uchwalono urządzić 29 bm. (Wieczornica.) Stow. Dzieciątka P. Jezusa w Rogoźnie urządziła w dniu 3-go stycznia 1932 r. wieczornicę w sali Hotelu Polskiego. Program wieczornicy będzie urozmaicony. (ske.)

— **Września.** (Z Rady miejskiej.) W dniu 18 marca wybrała Rada miejska 3 członków Magistratu, których województwo nie zatwierdziło. Po upływie 8 miesięcy nie zatwierdzono również p. aptekarza Koniecznego, który 12 lat był wiceburmistrzem miasta, a poprzednio przed wojną przez kilka lat radnym miejskim. W miejsce to wybrała obecnie Rada miejska zastępcą burmistrza mistrza piekarskiego p. A. Zamysłowskiego z Klubu Obywatelskiego przy Radzie miejskiej. P. burm. Sołtysiak wyraził p. aptekarzowi Koniecznemu publiczne podziękowanie za długoletnią pracę w samorządzie miejskim i za zasługi dla dobra miasta, położone na stanowisku zastępcy burmistrza. Do podziękowania tego przyłączyła się Rada miejska przez usta swego przewodniczącego, p. dyr. Smoldibowskiego.

— **(Z „Rolnika”).** Walne zebranie „Rolnika” w dniu 12 bm, zagałi prezes Rady nadzorczej p. Czapski z Barda. Do pióra powołano p. apt. Koniecznego, kierownik „Rolnika” p. Mikołajczak złożył sprawozdanie z czynności spółdzielni, z którego przekonać się było można o korzystnym i stałym rozwoju instytucji. W cyfrach podał obroty i zyski członków zarządu p. Musiałkowski. Bilans per 30. 6. 31 r. wyniósł 924 464 zł, obroty towarowe obejmują 430 945 centarów, a czysty zysk do dyspozycji walnego zebrania 10 298 zł, dywidendy udzielono 11 proc. Zebranie przyjęło bilans i udzieliło pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, jak i zaaprobowało nadzwyczajne środki zaradcze i uzupełnienie par. 4 i 9 statutów. Do rady nadzorczej wybrano na lat 3 ponownie pp. Czapskiego z Barda, Koehlera z Sokółwa i Szczepaniaka z Nowej Wsi Król. Jako nowych członków do rady nadzorczej wybrano pp. aptekarza Koniecznego i Frackowiaka z Sołeczni.

domości. W przyszłym roku uroczystość „Dnia Katolickiego” uchwalono urządzić w Prusach. Poza tem w czasie obrad załatwiono cały szereg spraw organizacyjnych.

— (Z ruchu Towarzystw.) Z okazji rocznicy zgonu Emilji Platerówny, Tow. gimn. „Sokół” urządziło w lokalu p. Jarosza uroczystościowe zebranie. Słowo wstępne wygłosił p. Smolarz a referat o-kolicznościowy wygłosiła p. Szalkowska. Poza tem wygłoszone zostały udatne deklaracje. W drugiej części zebrania p. Dziemkowska wygłosiła sprawozdanie ze zjazdu Sokolic. Doroczną uroczystość „Opłatka” uchwalono urządzić 29 bm.

— (Wieczornica.) Stow. Dzieciątka P. Jezusa w Rogoźnie urządziła w dniu 3-go stycznia 1932 r. wieczornicę w sali Hotelu Polskiego. Program wieczornicy będzie urozmaicony. (ske.)

— **Września.** (Z Rady miejskiej.) W dniu 18 marca wybrała Rada miejska 3 członków Magistratu, których województwo nie zatwierdziło. Po upływie 8 miesięcy nie zatwierdzono również p. aptekarza Koniecznego, który 12 lat był wiceburmistrzem miasta, a poprzednio przed wojną przez kilka lat radnym miejskim. W miejsce to wybrała obecnie Rada miejska zastępcą burmistrza mistrza piekarskiego p. A. Zamysłowskiego z Klubu Obywatelskiego przy Radzie miejskiej. P. burm. Sołtysiak wyraził p. aptekarzowi Koniecznemu publiczne podziękowanie za długoletnią pracę w samorządzie miejskim i za zasługi dla dobra miasta, położone na stanowisku zastępcy burmistrza. Do podziękowania tego przyłączyła się Rada miejska przez usta swego przewodniczącego, p. dyr. Smoldibowskiego.

— (Z „Rolnika”). Walne zebranie „Rolnika” w dniu 12 bm, zagałi prezes Rady nadzorczej p. Czapski z Barda. Do pióra powołano p. apt. Koniecznego, kierownik „Rolnika” p. Mikołajczak złożył sprawozdanie z czynności spółdzielni, z którego przekonać się było można o korzystnym i stałym rozwoju instytucji. W cyfrach podał obroty i zyski członków zarządu p. Musiałkowski. Bilans per 30. 6. 31 r. wyniósł 924 464 zł, obroty towarowe obejmują 430 945 centarów, a czysty zysk do dyspozycji walnego zebrania 10 298 zł, dywidendy udzielono 11 proc. Zebranie przyjęło bilans i udzieliło pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, jak i zaaprobowało nadzwyczajne środki zaradcze i uzupełnienie par. 4 i 9 statutów. Do rady nadzorczej wybrano na lat 3 ponownie pp. Czapskiego z Barda, Koehlera z Sokółwa i Szczepaniaka z Nowej Wsi Król. Jako nowych członków do rady nadzorczej wybrano pp. aptekarza Koniecznego i Frackowiaka z Sołeczni.

— (Na rzecz bezrobotnych.) W niedzielę, 13 bm, urządziło kółko muzyczne Tow. „Lutnia” bardzo ładny koncert wokaino-instrumentalny. Dochód z tej imprezy przeznaczyła „Lutnia” na rzecz bezrobotnych. Panie z Tow. św. Wincentego a Paulo podjęły się zbierania po domach odzieży, obuwia, bielizny itd., na rzecz biednych. W uroczysty sposób urządziła Tow. Pań św. Wincentego a Paulo w dniu 23 bm, gwiazdkę dla biednych w salce parafjalnej — Tow. Ochronka również otacza opieką dzieci rodziców niezamożnych i urządziła dla nich gwiazdkę i przedstawienie. Komitet niesienia pomocy bezrobotnym wydaje tygodniowe porcje żywnościowe i dożywia dziesięć szkolne. Wszystkie inne stowarzyszenia i organizacje wrzesińskie przyczyniają się wydatnie do ulżenia biedy, spowodowanej obecnem tak ciężkiem położeniem. (y.)

— **Leszno.** (Kurs przeciwalkoholowy.) Kurs odbył się 13 bm w zapelnionej sali szkoły powszechnej im Król Jądwił pod wytrwałem kierownictwem ks. prob. Jankiewicza. Wykłady wygłosili p. Bajdziński, urzędnik sądowy, p. Orłowska, kierowniczka żeńskiej szkoły przemysłowo-handlowej, ks. Stróżyński i dyrektor centrali w Poznaniu.

— **Wolsztyn.** (Z parafji.) Przed dwoma tygodniami pożegnała parafia wolsztyńska swego proboszcza, ks. dziekana Zakrzewskiego, który, choć u nas pracował przez lat tylko siedem, jednak zaszkarbił sobie w tym czasie uznanie i wdzięczność parafjan. Ks. dziekan Zakrzewski zasłużył się parafji naszej w wielkiej mierze. Pod jego umiejętnym zarządkiem i nadzorem została nasza świątynia znacznie powiększona przez przybudowanie obszernej zakrystji i kruchty oraz zostały przeprowadzone bardzo korzystne zmiany wewnętrzne. W związku z tem przeprowadzone odnowienie całego wnętrza z pięknymi a prawie już niewidocznymi freskami na sklepieniach wszystkich trzech naw, które po odnowieniu wystąpiły znów w całej swojej wspaniałości. Również zaprowadzono na probostwie i w kościele oświetlenie elektryczne. Przebudowano też cokolwiek figurę Serca Jezusowego, przed laty postawioną, ale wadliwie. Pod koniec ostatniego lata przeniosło miasto wspólnie z parafją figurę Matki Bożej na odpowiedniejsze miejsce, przytem zamieniono ją przez włączenie odpowiednich płyt z napisami, na pomnik dla poległych obrońców naszej Ojczyzny. Jak około świątyni i estetycznego wyglądu innych naszych budowli, pracował ks. dziekan Zakrzewski również gorliwie we wszystkich galeziach pracy duszpasterskiej. Za tę niestrudzoną pracę dla naszej parafji, za gorliwość około zbawienia dusz naszych, za dobroć i uprzejmość z którą się odnosił do parafjan swych, zachowamy na zawsze wdzięczność. — S. Z. parafjanin.

Dlaczego podniesiona została cena piwa?

Odnosnie do sprawozdania z zebrania Towarzystwa Restauratorów Związek Browarów na Polskę Zachodnią podaje co następuje:

Ceny piwa ze strony browarów nie zostały podwyższone, lecz drogą ustawy uległy podwyższeniu podatek od spożycia tudzież i inne podatki. Wskutek tego browary, już dziś z powodu zmniejszenia produkcji się nie rentujące, nie mogąc ponieść nowego obciążenia, zniewolone zostały doliczyć swoje zwiększone świadczenia do ceny piwa ostatnich czasów, powracając do ceny, która przed dwoma laty była miarodajną i która tylko z powodu dzikiej konkurencji w międzyczasie uległa obniżeniu. Wobec tego nie może być mowy o „nieuzasadnionej” podwyżce piwa, jakoteż o „krzywdzącym” restauratorów postępowaniu browarów.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **P. P. K. S. „Poznania” w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, 19 bm o godz. 20 w lokalu „Kasyna” w Domu Rzemieślniczym, ul. Fr. Ratajczka. Na porządku obrad wybór komitetu obchodu 25-lecia oraz inne sprawy

— **Koło Absolwentów i szkoły wydziałowej im. Działynskich.** W sobotę, 19 bm o godz. 19,30 odbędzie się roczne walne zebranie sekcji gier pokojowych

— **Wojskowy Klub Wioślarski.** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, 19 bm o godz. 17 w kasynie ofic. sztabu D. O. K., pl. Działowy 2.

— **Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 20 bm o godz. 11,30 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6 „Pod Ulem”

— **Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych** — kołodziejska sekcja fachowa. Walne zebranie odbędzie się 21 bm o godz. 19 w sali 20 Domu Rzemieślniczego.

— **Poznański Klub Wioślarek.** W niedzielę, 20 bm urządzamy uroczystość lamania opłatka z herbatką, na którą uprzejmie zapraszamy druchny nasze, druhow klubów bratnich i sympatyków. Początek o godz. 17 w sali Stow. Artystów, pl. Wolności 14 w podwórzu.

— **Związek Misyjny Polek.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 20 bm o godz. 19 w sali Szkoły Społecznej, ulica Podgórna 12 b. Wykład misyjny wygłosi ks. dr. Abt.

— **Pierwsze Poznańskie Zjednoczone Amatorskie Tow. Hodowli Kanarków.** Dnia 21 bm o godz. 18,30 odbędzie się w sali „Pawilon”, ul. Podgórna 13. zebranie.

— **Tow. b. żołnierszy 14 p. a. p. Wilk.** Zebranie plenarne odbędzie się w wtorek, 22 bm o godz. 19,30 w świetlicy 5 baterji 14 p. a. p. w czerwonych koszarach przy ul. Solnej. Przypomina się wszystkim członkom obowiązkiem przedłożenia książki wojskowej.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Komitet tanich kuchni dla biednych m. Poznania: Zamiast wieńca na trumnie śp. dr. Kucnera składają na zubożoną inteligencję Gostyńscy z Olyki 25 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

Na dom sierot na Śródcie: Chmielewscy 25 zł.

Na „Caritas”: Zamiast kwiatów na trumnie śp. Karola Rzepeckiego, L. L. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 120 złotych.

Na ochronkę pod wezwaniem Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Ku czci i pamięci śp. Karola Rzepeckiego, Walerja Patykowa 25 zł. — T. Bartocka zamiast wieńca na trumnie śp. Karola Rzepeckiego 10 zł. — Chmielewscy 25 zł. — N. N. 12 zł. — A. na uczczenie dnia ślubu Staszki z Sławkiem 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 160,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stanisław Łuczowski, 12 godzin. Agnieszka Nowacka, z domu Szymkowiak, wdowa, 50 l. Marjanna Owsianna, z domu Sobiech, 77 l. Krystyna Kiczka, 1 r. Karol Hajder, ogrodnik, 69 l. Leon Zielke, rybak, 52 l. Jan Jakubowski, mistrz stolarski, 69 l.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— **Joten 47,50.** Nie pisze Pan, czy pomieszczenie jest w starym domu, podlegającym ochronie lokatorów, czy też w nowym. Jeżeli niema ochrony, musi Pan płacić czynsz dotychczasowy, jeżeli jest, musi Pan dowiedzieć się dokładnie, ile wynosił czynsz podstawowy rzeczywisty w czerwcu 1914 i płacić jego równowartość. Gdyby to nie było możliwe, może Pan wnieść do Urzędu Rozjemczego o ustalenie czynszu podstawowego i płacić według ustalonej stopy, a w międzyczasie czynsz dotychczasowy składać do depozytu sądowego. (a.k.)

— **Mewa.** Na zapłacenie podatku otrzyma Pan wezwanie. Będzie wynosił około 15 zł. W drugiej sprawie: może prowadzić o ile kierownik np posiada odpowiednie uprawnienie Ogłoszenie moglibyśmy umieścić tylko jako płatne. (a.k.)

— **B. Cz. K.** Może Pan zająć rentę na alimenty, o ile rzeczywiście chodzi o roszczenie alimentacyjne. Należy zwrócić się do sądu grodzkiego miejsca zamieszkania dłużnika z wnioskiem o zajęcie i przekazanie pretensji. Należy dołączyć wyrok z dowodem doreczenia. Uchwałę doręczy się Izbie Skarbowej. (a.k.)

— **K. R. P.** 1) Pretensja przedawniona w każdym razie. Poza tem w rzeczy samej wątpliwa. W każdym razie nie jest Pan w przyszłości zobowiązany płacić więcej, niż czynsz ustawowy. 2) Zależy od tego, czy Pan udzielił tylko zwykłego pokwitowania z zastrzeżeniem ew. waloryzacji, czy też udzielił Pan kwitu mazalnego, na podstawie którego hipoteka została już wykreślona. W tym ostatnim wypadku sprawa jest załatwiona raz na zawsze i wszelkie zabiegi są zgóry stracone. Jeżeli udzielił Pan pokwitowania z zastrzeżeniem późniejszego wyższego przerechowania, to może Pan domagać się dopłacenia różnicy, tj. do 1089,90 zł. gdyż dostał Pan bardzo mało, bo tylko równowartość 11,20 zł. Obecny stan gospodarstwa odgrywa przytem poważną rolę. (a.k.)

— **D. W.** Radzimy zapytanie skierować do sądu grodzkiego danego miejsca, który prowadzi konkurs, z zażaleniem na zawiadawcę masy upadłościowej, a zarazem pretensję zgłosić do masy upadłościowej. W danym razie, o ile chodzi o sumę wyższą, należałoby upoważnić adwokata na miejscu do strzeżenia praw wierzycielki. (a.k.)

— **P. L. Stępka.** Wypowiedzenie powinno być nastąpić już dnia poprzedniego. Musi zapłacić za cały następny okres, prawdopodobnie dwa tygodnie. (a.k.)

— **Dla nauczycielki.** Niech Pani uda się za sprawą na policję i do Inspektora Pracy (ul. Składowa 3). Innych kroków nie radzimy robić ze względu na ew. dość znaczne koszty. (a.k.)

— **Hipoteka.** Musi Pan nam podać co najmniej miesiąc, w którym nastąpiły zmiany spadkowe, wzgl. zapis hipoteki, gdyż inaczej nie możemy jej wartości obliczyć. Wartość marki zmieniała się w tym czasie prawie że z dnia na dzień. (a.k.)

— **Francja.** Jestto czwarty stopień cywilny (nie stanowiący przeszkody) i trzeci kościelny (stanowiący przeszkodę). — Trzeba dyspensy od właściwego ks. biskupa (a.k.)

— **P. Cechowski.** Jest oczywiście ważny, o ile z niego wynika ostatnia wola. Pretensję taką można wysunąć przy podziale. Potrąca się ją na uposażenie, jeżeli było. Można ją również zgłosić jako pretensję do masy. (a.k.)

— **Zbigniew.** O pierwszeństwie niema mowy, gdyż nie zajął Pan sądownie pretensji dłużnika. O ile cesja nie jest pozorna, nie może Pan już nic zrobić. (a.k.)

— **P. Jan Jankowski.** Art 16 przepisów przedchoń ust. em (a.k.)

— **Związek A-B.** Oczywiście tego rodzaju wypowiedzenie, o ile nie stanowi oferty do zawarcia nowej umowy i o ile nie nastąpi zawarcie nowej umowy, może mieć znaczenie tylko na termin, uwzględniający trzymiesięczny czasokres wypowiedzenia. Jeżeli więc czasokres tego nie uwzględniono w wypowiedzeniu, sądy stają na stanowisku, iż termin wypowiedzenia przedłuża się automatycznie o trzy miesiące. Gdyby zwolniono Pana natychmiast, może Pan oczywiście bezwarunkowo żądać trzymiesięcznej pensji. (a.k.)

„GÓRA STUDENCI”!

Gościnne występy nowego zespołu artystycznego w „Nowościach”!

Dziś w najmłodszym kino-teatrzerewji „NOWOŚCI” (Ratajczaka 21) powtórzenie inauguracyjnej premiery nowego świetnego artystycznego zespołu rewiowego p. t. „GÓRA STUDENCI”!

Na ekranie film obyczajowy: „Przebudzenie się kobiety”. Początek: 5, 7 i 9 w. Ceny zwykłe: od 50 gr. do 2,50 zł. Szczerzółki w afiszach. zw 12 393

Teatr Polski

DZIŚ — „Ich synowa”.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Biletv wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dziewcę z Chin”.

Sobota, 19 12 „Dziewcę z Chin”. Niedziela, 20 12 wiecz. „Dziewcę z Chin”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — „Cnotliwa Zuzanna”.

Sobota, 19 12 „Cnotliwa Zuzanna”. Niedziela, 20 12 o godz 3 popoł. „Czar walca”. (Ceny znizone).

Niedziela, 20 12 o godz. 8 wiecz. „Cnotliwa Zuzanna”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

Wl. Brackiego — „Kajzer” Macieja Wierzbńskiego

DZIŚ — Koźmin, Sobota — Rawicz

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KULTURA TOWARZYSKA, SZTUKA I MECHANIKA

Jak to się wiąże — W chacie czy w salonie — Eros i zabawa — Salon literacko - artystyczny — Wpływ jego na Norwida — „Dobra atmosfera” — Teraz związek pękl — Lepiej do kina... — Usłużny przemysł — Ludzie przekrzykują głośniki — Marna wymówka — Duch

Czy zabawa towarzyska bywa sztuką?

Czy sztuka bywa zabawą towarzyską? Jeżeli tak, to w jaki sposób te dwie dziedziny życia wiążą się z sobą? Zastanówcie się nad tem wszyscy, którzy z temi światami życia towarzyskiego i sztuki jesteście obcy.

Oto zabawa w chacie wiejskiej czy w karczmie. Nikt na nią nie przyjdzie boso, lub w brudnej odzieży; każdy się umyje, przyodzieje, twarz rozpogodzi. Przeobrazi się psychika: z napięcia właściwego czynnościom praktycznym lub z bezładu wypoczynkowego przemienia się ona w podniecenie właściwe wysiłkowi bezinteresownemu, to znaczy bez celu praktycznego. Właśnie jak w sztuce.

Ideał obcowania towarzyskiego bezinteresownego i w chatkach i w salonach pałacu zawsze stał na wyżynie tej, co sztuka, zarówno z natury samego podniecenia, aby to było piękne, co się robi, jak i ze strony formalnej — przestrzegania pewnych stałych kanonów.

Z tych dwu względów w zabawie towarzyskiej na uwagę zasługują dwa momenty: 1) erotyczny, 2) kulturalny, sięgający po pomoce ze strony sztuk pięknych, czy literatury. To są dwa czynniki, które: 1) dają popęd do zabawy i 2) tę zabawę organizują. To samo akurat w każdej innej sztuce.

Cóż dziwnego, że salony, gdzie kultura towarzyska posiłkuje się pełną gamą sztuk, aż do sztuki pięknego myślenia i mówienia, stają się w czasach dobrego smaku — przybytkiem kulturowo artystycznych i intelektualnych? Salony „literackie” dla historyków kultury były i będą zawsze terenem doświadczenia, czy i w jakiej mierze artyzm towarzyski i świat twórczy w sztukach oraz w literaturze na siebie oddziaływać.

Eros ze swoim kołczanem uwija się między ludźmi. Uczestnikiem jest nieodstępny zabaw towarzyskich, gdzie krąży prądy magnetyczne dwu płci; ale ktoś przeoczy go, przybierającego różne postacie w sztuce, gdzie artysta otwiera miłośnie serce ku światu, gdzie wszystko jest miłością. Sztuka w spożyciu dzieła jak ów czarodziej ki napój miłosny, albo, poprostu, jak wiejski „lubczyk”. Życie towarzyskie czerpie z niej ochotę obcowania i czar oddziaływań psychicznych; ten czarodziejski pierwiastek nie tylko nastraja duchowo towarzystwo, ale udziela mu się dynamicznie, jak w romansie podnieca z niemej mocy kwiatów.

Oczywiście sztuka wpływa dodatkowo na kulturę obyczajową towarzyskiego, dając mu pewien styl i wdzięk, ale należy zapytać, czy odwrotnie ten kunszt towarzyski wpływa i w jaki sposób na twórczość artystyczną i literacką. Nie stawiam tego pytania szerokim otworem na zagadnienia w ogóle wpływów środowiska na sztukę, każdy bowiem artysta żyje w jakichś stosunkach towarzyskich, które mu dają pewne zabarwienie. Mam na myśli wpływ owej sztuki bycia towarzyskiego, noszącej piętno epoki, powiedzmy krótko wpływ „salonu”. Czy salon może w pewnych warunkach ukształtować postawę artysty?

Sądzę, że tak. Wpływ ten jest bardzo wyraźny w epoce, kiedy życie salonu odznacza się szczególną intensywnością. W naszej literaturze mamy np. poetów salonu Stanisława Augusta. Salon warszawski XIX. wieku ze swoim demokratyzmem, entuzjazmem, dyletantyzmem filozoficznym, łatwo wysłędzić w literaturze współczesnej i to nietylko w treści zainteresowań. W Norwidzie np. widzę w tym wpływie salonu szkołę literacką, wyrażającą się w stylu. Jest tam poza dialektyką, dyskutującą z inteligentnymi paniami. Stąd tak częsty motyw kobiety jako interlokutorki, stąd forma dialogu, a przede wszystkim nacisk artystyczny na patos myślowy i muzykę słowa.

Rzecz wymaga szerszego udokumentowania... Wystarczy nam jednak stwierdzenie, że to oddziaływanie istnieje (i to wzajemne na pograniczu, w którym się stykają kunsztowne formy życia z życiem sztuki. Bez studjów literackich znane nam jest to zjawisko w obyczajach towarzyskich i artystycznych. Środowisko znajdujące się na poziomie tych ludzi, którzy

tworzą (t. zw. sfery oświecone) nabiera od sztuki i nadaje sztuce wspólny charakter. Kiedy sztuka i literatura stanowią stały motyw życia towarzyskiego, wówczas salony i saloniki stają się rezonatorami, jakby megafonami produkcji artystycznej. Mówi się wtedy, że sztuka i literatura mają dobrą atmosferę... Wtedy się mówi o rozkwicie sztuk.

W naszych czasach stało się coś i w życiu i w świecie twórców, że związek literacki tych dwu światów pękl i każdy z nich odpłynął gdzieś wstecz, zostawiając pośrodku mieliznę. (Upadek literatury!). Zjawisko tłumaczy się wielu przyczynami, w rezultacie jednak pewne jest to, że na giełdzie życia, nawet towarzyskiego, walory pracy duchowej nie są poszukiwane. Proza życia i poezja myśli są w separacji. Życie sobie, sztuka sobie. Tyle przecież się prawilo, że sztuka ma być dla sztuki!

We Lwowie mówią: „Już te czasy minęły, kiedy na Cytadeli rośli moreli”. Dzisiaj w Warszawie powie wam w tym sensie panicz i panienka, mając do wyboru dancing lub wieczór literacki: pójdą na dancing lub do kina. Zabawa fizyczna wzięła górę nad duchową; sporty i niemy taniec, pozostawiony erotyce odciętej od zainteresowań intelektualnych, pociągnęły sferę inteligentną w niziny życia. Twórcy zaś, zostawieni sobie, dźliczej w jakichś niezrozumiałych dla nikogo formach (formizmach, kubizmach, dadaizmach). Jakby ktoś gadał do siebie w samotności, a z dziwactwa lub na złość tworzył. Znam ludzi, którzy uciekali z „Romea i Julii”, tak się przerażili dekoracją nowoczesnej wymyśloną. Sztuka zaczyna straszyc jak upiór.

Propaganda kultu ciała i materializmu zrobiła swoje. Ludzkość zdaje się wyzwalać z więzów ducha. Zachwiała się cywilizacja europejska, podkopana w duszach.

W pustkę, jaka się wytworzyła między sztuką a publicznością, wkroczył wynalazczy przemysł ze swoimi środkami mechanicznymi jak: płyta gramofonu, radio, głośnik, kino (już dźwiękowe!) i perswaduje: „Po co się macie trudzić, ja wam wszystkiego dostarczę”. A jednak to nie jest to samo. Natura ludzka potrzebuje trudzenia się.

Panienka, która dawniej wykula kawałek Szopena, więcej zaangażowała i siebie i otoczenie w dziedzinie sztuki, niż tenże Szopen potrafił to uczynić przez radio, gdy właśnie wytworzył się zwyczaj towarzyski przekrzykiwania głośnika, tak muzyka nikogo nie obchodzi. Delektowano się poezją, gdy ktoś w salonie deklamował, wykładem, gdy ktoś mówił; teraz niechaj zebrani usłyszą zapowiedź mowy ludzkiej, na wyżsigi leć do aparatu, aby go rozłączyć.

Mechanicznie niepodobna duszy zbawić. Siłą zewnętrzną przylegalności nie da się ustalić współzycia społeczeństwa ze sztuką i literaturą; trzeba te dwa światy zabić i oprzeć na współpracy duchowej. Twórczość jest funkcją bądź co bądź społeczną i towarzyską. Więc trzeba z powrotem zbliżyć w jakiś sposób te światy. Przemysł mechaniczny nie jest przeszkodą dla ducha i marna jest wymówka. Na upartego można skonstruować cztery manekiny grające w karty. Poczóż bowiem się trudzić samemu? A jednak każdy woli przegrać, byle tylko grać osobiście.

Niewątpliwie wiele się zmieniło w warunkach życia towarzyskiego, nie trzeba jednak nad tem biadać. Duch nie zna warunków, „flat ubi vult”. Punkt ciężkości zagadnienia leży nie w warunkach, lecz w braku życia we wnętrznego w jednostkach, w bierności, która pozwala byle propagandzie nastawiać nas przeciwko cywilizacji.

A ta jest z ducha i dla ducha.

Zygmunt Wasilewski.
Warszawa.

Książki nadesłane

St. Sedlaczek: „Przeglądy i pokazy, musztra harcerska”. Księg. św. Wojciecha Poznań. 1931.

Wł. Zambrzycki: „Nasza pani radosna”. „Rój”, Warszawa, 1931.

ŻYCIE KULTURALNE

WIECZÓR DEKLAMATORSKI BELGIJSKIEGO TRAGIKA

P. Carlo Liten, którego przybycie do Poznania spowodowało Towarzystwo Polsko-Francuskie świetną artystyczną manjerą mowski świetną literaturą francuską i francusko-belgijską, ściśle: walońską, w której dominuje oczywiście Verhaeren, tak mało w Polsce znany. Ciekawem byłoby zliczyć ile osób zna wzruszający przekład Bronisławy Ostrowskiej, dokonany z jego „Wychodźców”? (zdaje mi się, że taki jest tytuł). Jak to brzmi! „Z burym kotem, z wiernym psem, z chęcią życia Bóg wie czem, idą w błotny deszcz, po grudzie, nasi ludzie...: wiekunstyh drog tulacze, dżdżów pijaki, mgieł palacze...”. Co do p. Litena, to trzeba by powiedzieć ściśle, że nietylko mówi poezje, ale je gra. Chwilami (np. Lafontaine) przechodzi niemal w monodram. Osobiście wolę recytację zupełnie czystą, z rękami uwięzionymi na książce i z ekspresją powierzoną tylko głosowi i oczom. P. Liten starczyłby na to z pewnością swym donośnym organem, który moduluje się kapitalnie, ma nieprzebraną skalę odcieni w dynamice i w barwie i jest wypracowany technicznie z takim majsterstwem, że już to samo daje artystyczną radość i używanie. Ale gesty ma szlachetne, mimikę wyrazistą a nieprzesadną i pełną wdzięku, więc po paru chwilach przyjmując się ten cały garnitur jako coś niezbędnego i wartościowego, bo gatunek jest wysoki.

Młodzieńczy wigor i pamięć niezawodna tego niemłodego już artysty zdumiewają osobno. Recytował jakichś trzydzieści kilka utworów a były wśród nich wcale długie, jak Musseta „Noc grudniowa” i Verhaerena „Ypres”. Smakosze techniki mówienia mogli podziwiać romańską kulturę dykcji, objawiającą się raz prawie śpiewem (naprzykład epokowa w wersyfikacji francuskiej „Jesień Verlaine'a”) to znów rytmiczną gonitwą wyrazów rzucanych po sobie w tempie karabina maszynowego. Rozglądałem się za naszymi niezajętymi wczoraj aktorami, lecz nie dostrzegłem nikogo, prawdopodobnie z winy mego trochę krótkiego wzroku. Ale nie byłoby w tem nic dziwnego, gdyby mało byli ciekawi, co im może pokazać przybysz z jakiejś tam Brukseli. Osterwa siadywał miesiącami na zachodzie i wschodzie, Tarasiewicz objeżdżał perjurycznie teatry europejskie i zawsze żałował, że ma tak mało czasu, a tyle jeszcze mógłby się tam nauczyć. A niedawno pawien trzeciorderny aktor ogłosił w jednym z pism warszawskich list z Paryża, który sobie schował. Zwiędził poczciwie tamtejsze teatry i wyszedł najkompletniej rozczarowany a raczej oburzony na francuskich aktorów, na których (dawał do zrozumienia) patrzeć się nie można. Jakże to różne są na świecie gusta. Nasza np. publiczność nie mogła patrzeć się właśnie na niego.

P. Liten miał sukces piękny i pełen artystycznej ceny. Oklaskiwano go z wysokim uznaniem i sprowokowano do bisów. W. N.

LITERATURA

Poezja polska na Olimpiadzie. W Warszawie miał być dnia 30 listopada rozstrzygnięty konkurs na polskie utwory „olimpijskie”, tj. takie, które staną do współzawodnictwa na przyszłorocznej Olimpiadzie sportowej w Los Angeles. O rozstrzygnięciu i w ogóle odbyciu konkursu nie jakoś nie slychać. Ukazał się natomiast aż w Ameryce, w nowojorskim dzienniku polskim „Nowy Świat” urywek z przygotowanego na ten konkurs tomu p. Artura Marji Swinarskiego, zatytułowany „List do Los Angeles”. Jest to pierwszy utwór napisany przez p. Swinarskiego tomu, który zawiera nadto: „Lathama”, wiersz o śmierci Amundsena na tle jego ostatnich listów, „Kolorowa ballada”, wiersz o Allanie Gerbault, słynnym żeglarzu-sportowcu, który na czółenku przebrwał oceany, dalej: „Woznicę z Delf”, „Centaura” (poemat o słynnym jeźdźcu węgierskim Maurycym Sandorze), wreszcie wiersz o zgnoine Mieczysława Karłowicza pod tatrzańską lawiną podczas przejażdżki na narciach. (In)

NAUKA

Praca nad Słownikiem Geograficznym. Z Warszawy piszą nam: Na zebraniu komitetu redakcyjnego Słownika Geograficznego Polskiego, który, jak wiadomo opracowuje Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, redaktor naczelny Słownika, prof. dr Stanisław Arnold złożył sprawozdanie z pracy, dokonanej w ciągu roku bieżącego. Praca nad kartoteką nazw miejscowych objęła zgórą dwieście tysięcy kart. Komitet redakcyjny przedyskutował układ Słownika, przyczem brany był pod uwagę układ regionalny i alfabetyczny, ustalili jego zasięg terytorjalny, przedyskutowali zasady ogólnego kwestionariusza do badań terenowych. (tw)

Z Pol. Tow. Dermatologicznego. Oddział krakowski odbył w Klinice dermatologicznej Uniw. Jagiellońskiego posiedzenie dla uczczenia pamięci ś. p. prof. Franciszka Krzyształowicza.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

„Rzym XIX wieku” i Polacy. Piszą nam z Rzymu: 1 stycznia 1932 roku nastąpi otwarcie wystawy pt. „Rzym w XIX wieku”. Na wystawie tej reprezentowana będzie również Polska w osobnej sekcji polskiej umieszczonej w osobnej salce. Ekspozycję dostarczyła Polonia rzymska. Znajdą się wśród nich dzieła nieżyjących już artystów polskich, jak Siemiradzkiego, Sosnowskiego, Krudowskiego, Welońskiego, Stabrowskiego i innych, którzy pracowali w Rzymie w wieku XIX. Prócz tego umieszczone tu będą dokumenty i pamiątki polskie. „Instituto di Studi Romani”, który organizuje wystawę, wyda rozumowany katalog zaopatrzonej w krótkie życiorysy wystawiających autorów W katalogu tym znajdują się więc również nazwiska polskie. (pz)

WILEŃSKI MICKIEWICZ

Z Wilna donoszą nam: Prawie może to się wydać nieprawdopodobnym ale jeżeli wszystkie oznaki nie mylą, pomnik Mickiewicza będzie jednak postawiony. Historia jest znana. Na ogłoszonym przed laty konkursie uzyskał jednomyślną nagrodę jurorów (z całej Polski zebranych) p. Szukalski, poczem gazety zaczęły drukować kopiami listy laików, którym taki Mickiewicz się nie podobał. W rezultacie nagrodę wyplacono, lecz projektu nie wykonano.

Przez jakiś czas nosił się strapiiony komitet z myślą obwożenia modelu po całej Polsce, aby urządzić rodzaj plebiscytu nad nim i uzyskawszy „wyrok”, do niego się zastosować... Świetny ten pomysł nie został na szczęście urzeczywistniony, a za to po dłuższej przerwie urządzono ponowny konkurs, tym razem zamknięty. Zaproszono do niego Ksawerego Dunikowskiego, A. Madeyskiego, Czesława Przybylskiego, T. Tolwińskiego i Heryka Kunę, którego projekt został wyróżniony. Jury zaproponowało wszakże autorowi pewne zmiany, których p. Kuna dokonał. W pierwszych dniach stycznia będzie urządzona wystawa projektów, poczem zbierze się komitet, aby powziąć ostateczną decyzję. (wp)

MUZYKA

Mały lecz ważny jubileusz. Z Warszawy donoszą nam: Nasze Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki obchodziło swoje pięćdziesiątce. Obchód odbył się w sali Konserwatorium i zgromadził mnóstwo słuchaczy. Do szczegółów tej miłej uroczystości przyjdzie powrócić obszerniej. (tw)

Międzynarodowe zawody muzyczne. Z Wiednia piszą nam: W czasie od 5 do 19 czerwca 1932 roku odbędą się tu międzynarodowe zawody w śpiewie i grze na skrzypcach. Do jury zawodów wejdą muzycy o międzynarodowej sławie reprezentujący 14 państw. Przewodniczyć mu będzie prof. Klemens Kraus dyrektor opery wiedeńskiej; z Polski zaproszeni są: Grzegorz Fitelberg, Bronisław Huberman i Karol Szymanowski. Kandydaci do zawodów wybrani będą na egzaminach przedwstępnych, które odbywać się będą w Wiedniu. Dopiero po egzaminie odbędzie się popis przed międzynarodowym jury. Główne odznaczenie stanowi nagroda Wiednia w wysokości 20 tysięcy szylingów austriackich, a dalsze — stypendja oraz dyplomy. Uczestnicy zawodów otrzymają zniżki kolejowe oraz różne udogodnienia. Zgłoszenia przesyłać należy do „Wiedeńskiego wydziału uroczystości” (Wiener Festauschuss), Wiedeń VII, Pałac targów (Messepalast). (mz)

SZKOLNICTWO

Podział godzin a praca psychiczna. Ułożenie dobrego podziału godzin jest zawsze połączone z trudnościami, gdyż każdy przedmiot może być trudny i łatwy — wszystko zależy od sposobu pracy. Ciekawe uwagi na temat tego problemu znajdujemy w „Pedagogium”. Na pytanie: z czym należy się liczyć przy układaniu podziału godzin? — odpowiada p. Wolfsthal następująco: z młodzieżą, z porami roku, z materiałem naukowym, ze środowiskiem, z ilością i jakością przedmiotów nauczania i z porządkiem następstwa przedm. nauczania. (St. N.)

Pisma nadesłane

„Prasa”. Zeszyt 10—11. Treść: F. Głowiński: „Z zagadnień gospodarki wydawniczej”. — W. Giełżyński: „Czytelniczo: wo pism polskich”. — W. Wolert: „Prasa socjologiczna”. — M. Grzegorzczak: „Budżet P. A. T.”. — M. Wajnryb: „Ogłaszanie wiadomości prasowych przez radio w Niemczech”. — J. Bero: „O Nowinach. Relacjach i Awizach z XVII wieku”. — N. I.: „Plac drukarzy zagranicą”. — Ś. p. Ernest Luniński: „Życie organizacyjne”. — Kronika krajowa. — Rynek krajowy. — Przebieg ustaw i rozporządzeń. — Sądownictwo a prasa. — Kronika zagraniczna. — Przegląd piśmiennictwa. — Adres Redakcji: Warszawa, Krakowskie Przedmieście 40, m. 11.

„Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”. Nr 5. Treść: Nekrologja. — Ostatnie wydawnictwa. — Sprawozdania z posiedzeń.

Mój wywiad z gwiazdorem

Przed kilku dniami szedłem placem Wolności. Uwagę moją zwrócił na siebie pewien starszy z długą siwą brodą z długim kijem w jednej ręce i wielkim workiem w drugiej. Stał przy oknie wystawowym z zabawkami i wdychał z cicha, patrząc na przeróżne śliczności, marzenia świata dziecięcego. To na pewno Gwiazdor — pomyślałem — i podszedłem do niego. — Przepraszam pana, — odezwałem się — czy nie mam przyjemności z Gwiazdorem?

— Owszem, owszem, — odparł dobitnie. — a pan kto?

— Jestem dziennikarzem, — odpowiedziałem. — Czy mógłbym was, Gwiazdorku, poprosić o wywiad dla naszego pisma?

— Już znowu jeden — zauważył Gwiazdor z ironicznym uśmiechem. — Wszędzie gdzie się pokaże, chcą odemnie wywiadu. Jakże to dziwne. Dawniej interesowały się mną tylko dzieci, a dzisiaj i dorośli zwracają na mnie uwagę. Ale jeśli mogę tem panu sprawić przyjemność, to proszę, przecież po to chodzę po ziemi, aby ludziskom sprawiać radość.

— Chodźmy więc do pobliskiej kawiarni, tam pogadamy szczegółowo. — Wziąłem Gwiazdora pod ramię i poszliśmy. Kiedy usiedliśmy w zacisznym kąciaku, spytałem.

— Jak się to stało, Gwiazdorku, że tak wczesnie zjawiliście się w Poznaniu? Przecież zazwyczaj zjawialiście się u nas dopiero w dniu wigilijny?

— Ho! Ho! Jak pan to sobie wyobraża? Nie mogę wszystkiego zostawić na ostatnią chwilę, jak to zazwyczaj robią pańscy koledy dziennikarze. Tyle jest teraz rzeczy nowych do oglądania w świecie zabawek dziecięcych, że muszę się w nich zorientować i wybrać co najładniejsze. Poza tem nastawiam ucha i dowiaduję się jakie są marzenia dziecięce i czegoby chciały małe pociechy, i zbieram liściki od dzieci z życzeniami. Ale przyznam się panu, że z roku na rok jest ciężiej. I u nas w niebie odczuwa się kryzys gospodarczy. Ustawiłem budżet gwiazdkowy, namozoliłem się, naprosiłem, mój przyjaciel Piotr poparł moją prośbę, a jednak skreślono mi z wyznaczonej sumy 75 procent. Wobec tego zaledwie jedną czwartą życzeń wolno mi będzie spełnić. A dziesięcisz dzieci są takie wymagające i takie niepomahowane w swych życzeniach. Zanim wybrałem się na ziemię, przejrzałem swe biurka. W trakcie porządkowania znalazłem listy od

dzieci z roku 1873. Między innymi był list od dziesięcioletniego chłopca. Jest pan ciekaw, czego sobie życzył? — I zaczął mi czytać: „Nową obsadkę plątek do piórotuzin stalówek, kolorowe ołówki i jeśli można jakiś drobniak”. — Po chwili wyjął drugi liścik. — Ten już żma większe pretensje, bo chciałby szczyryk, fuzję, pałasz i konia na biegunach! A tutaj oto życzenie ośmioletniej dziewczynki. — proszę o nową główkę z jasnymi włosami dla mej lalki, bo starą stłukłam dla drugiej lalki sukienkę do prania, kilka garnków i piecyk do gotowania.

Jak pan widzi to wszystko życzenia, które spełnić można. A kiedy jeszcze dołożyłem kilka ładnych jabłek i złoconych orzechów, wtedy radości nie było końca. Mały drewniany konik na kółkach przysporzył więcej szczęścia niż wszelkie dziesięcisz mechaniczne zabawki. A dzisiaj?

Otrzymałem list od dziecka z życzeniami. Czytałem i czytałem a reszta mych nielicznych włosów stawała mi dęba. Niech pan posłucha: Radio sześciolampowe, kodak, piłkę nożną, saneczki, sweater na łód, skórki rękawiczki z podszewką. — I skąd tu brać to wszystko. — biała! starszy, patrząc smutno przed siebie.

— Nie bierz sobie tego do głowy, miły Gwiazdorku. W obecnych ciężkich czasach byłoby grzechem spełnianie tylu zachcianek. Zreszta przypuszczam, że rozsądni rodzice sami wyłomaczą swym dzieciom, jak nie na miejscu byłoby życzenia tego rodzaju. Dzisiaj kupować należy tylko rzeczy niezbędne. A wśród tych na miejscu pierwszym powinny się znajdować książki. Gdy się naucymy przestać na małym, będziemy szczęśliwsi. W dzieci należy to wpajać od maleństwa, a życzenia ich nie będą wygórowane w przyszłości.

— Naturalnie, że tak być powinno. A jednak człowiekowi żal, kiedy nie może dać tego, o co proszą. Najchętniej zaprzęstałbym swego zająca i już nigdy nie opuszczał nieba.

— Ależ, Gwiazdorku, tak mówić nie wolno. A coby powiedziało twoje złote serce, gdyby musiało patrzeć zgóry na smutek i płacz nieobdarowanych, dzieci w wieczer wigilijny?

— Dziękuję panu — rzekł wciągając ku mnie swą prawicę. — Pan ma słuszną muszę i ja przetrwać ciężkie czasy i dzieciom dać tylko to co można, nie wykraczając ponad sumę objętą budżetem... Alka

czynność tę otrzymują lekarze po sto funtów szterlingów”.

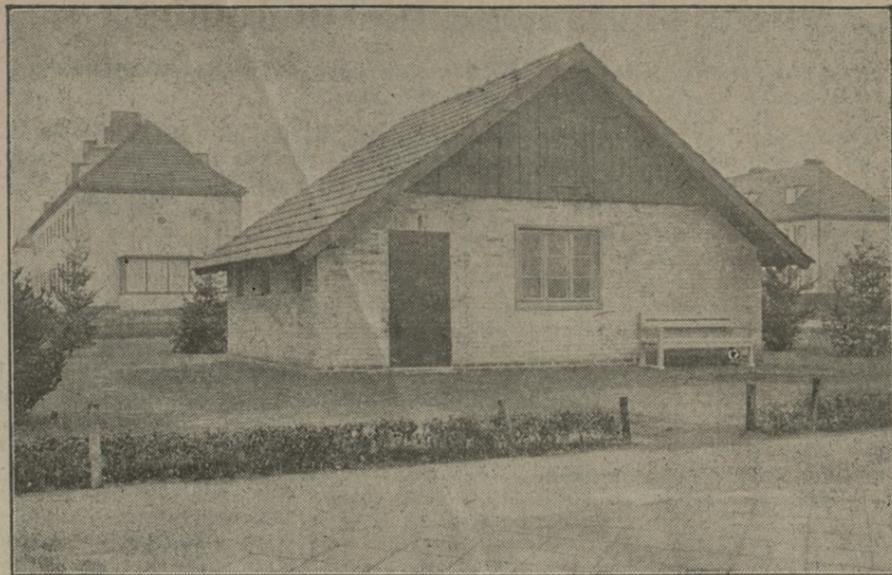
Tak wygląda testament człowieka, który bał się pogrzebania żywcem, w letargu Kwas pruski, gilotyna i otchłan morską. Jak słyhać spadkobiercy — dalsi krewni, gdyż bliższej rodziny Dayton nie posiadał. — zgodzili się z ochotą na najskrupulatniejsze operacje, zwłaszcza że czekała ich za to suta nagroda w postaci obżymiej schedy. (wuk)

Dlaczego się rumienimy?

Rumienienie się polega na nagłym falowaniu krwi ku naczyniom krwionośnym, szczególnie twarzy. Podrażnienie mózgu przez uczucie wstydu, złości, poczucie winy — wywołują chwilowe porażenie nerwów, kończących się w małych tętnicach i powodują silny napływ krwi do naczyni. Połączone z tem jest uczucie gorąca w twarzy, bicie serca i przyspieszone tętno. W późniejszych latach, kiedy nastaje większy spokój wobec wydarzeń życia codziennego i mniejsze podrażnienie systemu nerwowego, rumienienie się pojawia się rzadko.

U mężczyzny oznacza ono wówczas słabość, nieśmiałość, zniechęcałość. Zachodzi ono najczęściej jako objaw chorobliwy u chorych na gruźlicę lub na nerwy. Niektóre osoby rumieniają się przez całe życie bez poważnego powodu. W podobnych wypadkach zachodzi chorobliwe podrażnienie systemu nerwowego, nierzadko i dziedziczność odgrywa tu pewną rolę.

Usunięcie tego chorobliwego stanu osiąga się przez moralne i psychiczne oddziaływanie w celu podniesienia zaufania do siebie i odwagi życiowej, z drugiej stro-

Jak w Niemczech zaradzają brakowi pomieszczeń dla bezrobotnych. Dom za 2000 marek, składający się z dwóch izb, kuchni i t. d. Trzy czwarte ceny porycza na taki dom państwo, resztę zaś wnosi bezrobotny przez swoją własną pracę.

ny przez wzmocnienie systemu nerwowego i całej konstytucji za pomocą życia umiarkowanego, sportu itp.

Zachodzą zatem w każdym wieku wypadki chorobliwego rumienienia się i dla tego nie należy zjawisku temu w życiu codziennym przypisywać zbyt wielkiego znaczenia. Powinni sobie to uprzytomnić nauczyciele i sędziowie, a nieraz i narzeczeni i małżonkowie. W i P.

Jak się wyszukuje tytuł do powieści

Tygodnik londyński „John o'London's Weekly” wystosował do dwudziestu znakomitych powieściopisarzy angielskich zapytanie, w jaki sposób wyszukują tytuły do swych powieści. Dwaj z zapytanych pisarzy wyjaśnili, że z reguły szukają tytułów powieści w Biblii, dwaj inni przyznali się do intuicyjnego adoptowania nazw, które przyszły im do głowy w nocy. Pozostali, w liczbie ośmiu, wyznali, że kwestja zatytułowania powieści już napisanej sprawia im dużo kłopotu i naraża na długie poszukiwanie. Prawie wszyscy jednak stwierdzili, iż tytuł nadają książce dopiero po napisaniu całości.

Ile pozostawiła po sobie w spadku Lya de Putti?

Zmarła w Hollywood znana gwiazda filmowa, Lya de Putti, zostawiła w spadku tylko 3000 dolarów w gotówce. Spadek ten przypadnie żyjącym w Budapeszcie dwom siostróm zmarłej. Spadek po Lyi de Putti jest niejmniejszym ze wszystkich, jakie pozostały po cieszącym się z życia tak wielką sławą gwiazdach filmowych.

Hausa na książki w Anglii.

Nigdy jeszcze nie ukazało się na rynku księgarskim w Anglii tyle nowych książek co teraz. W ciągu listopada r. b. wydano zgórą 1000 nowych dzieł. Jak tłumaczą księgarze angielscy, popyt na książki wzrósł w Anglii ostatnio w związku z kryzysem i ogólną tendencją do oszczędzania. Anglicy mniej podróżują, mniej wydają na teatr, rozrywki, drogie sporty, a więcej przebywają w domu i więcej czytają.

Wieczer kompozytorów poznańskich

X. koncert symfoniczny.

(Dokończenie).

„Koncert” Kasserna na głos solowy z orkiestrą słyszeliśmy już w czasie Pe-wuki. Wykonany wtedy zrobił wielkie wrażenie i poruszenie w naszym mie-

ście niezwykłością i kunsztownością ujęcia. Cechy te stanowią o zasadnicze podstawy talentu autora. Wszystko, cokolwiek Kassern pisze, odznacza się niezwykłą kunsztownością, subtelnością w traktowaniu szczegółów i obłąrwnią pomysłowości w tym kierunku. Wyrafinowana instrumentacja, subtelność brzmienia i inwencja o wykwintnym smaku łączą się ze sobą w tem dziele i dopełniają się wzajemnie. Pewne zastrzeżenie budzi forma, która zyskałaby prawdopodobnie na kompresji. Zdaje się, że dobrzeby również zrobiło rozszerzenie szybkich części kosztem wolniejszych. Z tem wszystkiem jednak „Koncert” pozostaje zawsze jednym z najcenniejszych i oryginalnych dzieł w naszej literaturze. Wykonawczyń miał autor idealną, bo śpiewała „Koncert” Ewa Bandrowska. Któż bardziej niż ona nadaje się do tej roli. To też powodzenie zdobyli oboje ogromne, a wykonawczyńi musiała jeszcze długo śpiewać różne naddatki. Tych naddatków było dużo. Wśród nich zatraciliśmy nawet orientację, co należało do programu, a co nie. Były tam pieśni Mierzejewskiego, Szeligowskiego i Łabuńskiego. Przepłatanne były one bisami o poziomie i charakterze niesety wątpliwym, bo obok ślicznej „kołysanki” Kasserna usłysze-liśmy naraz arję z operki Różyckiego „Casanowa” i in. Przykro było za publiczność, która domagała się tych rzeczy, wiedząc, że później następowało wykonanie „Magnificat” ks. Gieburowskiego. Wracając do autorów pieśni, to trzeba podkreślić, że wszyscy oni między sobą wybitnie się różnią. Najładniejszym i najprostszym (co do środków) jest Mierzejewski, którego inwencja nie wykracza poza styl Karłowicza a środki poza Straussa (w pieśniach). Łabuński przedstawił szlachetną próbę swego interesującego i zrównoważonego talentu.

Najbardziej samodzielnym okazał się tu Szeligowski. „Jego „Pieśni zielone” są, według wyrażenia samego autora, „razowe” i pełne poważnych i głębszych wartości. Cieszą się one, dzięki swej oryginalności i odrębności — wielkiem powodzeniem zagranicą. Brak miejsca nie pozwala mi na szersze rozpisywanie się o nich, a zasługiwałyby one na to.

Na końcu usłyszeliśmy (niestety w niezupełnie udanym wykonaniu) „Magnificat” ks. Gieburowskiego. Utwór ten w swej fakturze chóralnej odznacza się dużą śmiałością i niezawodnością wytrawnego, a nie skostniałego w rutynie praktyka - kompozytora. Inwencja o polocie pełnym szlachetnych zwrotów obraca się w tem dziele w sferze nastrojów parsifalowskich i wpływa z tekstu, łącząc się z nim spójnie. Wskutek zwrotkowego traktowania tekstu forma utworu nie wydaje się dosyć zwartą. Przeciwwstawieniami są portje kwartetu solowego, sopranu solo i chóru. Brzemie tych zespołów nie dawało pełnego zadowolenia, a to wskutek niemożności należytego przygotowania. — Kwartet solowy stanowili pp.: Kamińska, Trampezyńska, Roy i Heising. Chór Tow. oratoryjnego. Dyrygował Feliks Nowowiejski, który prowadził oprócz tego sprężysto i czujnie symfonje Poradowskiego, nadając jej dużo nerwu i życia dynamicznego i — „Koncert” Kasserna, przygotowany b. starannie i przejrzyście. Szkoda więc, że wykonanie „Magnificatu” ks. Gieburowskiego nie mogło (wskutek okoliczności) dorównać pod tym względem poprzednim dziełom.

Lęk przed pogrzebaniem żywcem

Liga walki z letargiem — Osobliwy testament fabrykanta angielskiego — Wynalazki dla stwierdzenia śmierci

Nigdzie nie jest tak rozpowszechniona obawa przed pogrzebaniem żywcem — jak w Anglii. Dowodem tego jest lista członków „Ligi walki z letargiem”. Lista ta obejmuje przeszło 20 tysięcy członków, rekrutujących się z wszystkich sfer społecznych. Nigdzie też nie dokonano tylu wynalazków w celu radykalnego przeciwdziałania obawie przed letargiem, co w Anglii. Rzecz jasna, że nie brak w tej dziedzinie różnych nadużyć i curiosów. Np. pewien aptekarz londyński ogłosił w swoim czasie, że skonstruował aparat, który z „dokładnością stuprocentową” wykazuje, czy zachodzi wypadek śmierci lub letargu.

Opinia londyńska zajmuje się obecnie żywo testamentem fabrykanta Jerzego Daytona, który zmarł w tych dniach w własnej willi w Londynie. Testament jego, zgodnie z wolą nieboszczyka otwarty w godzinę po śmierci, wywołał powszechną sensację. Oprócz zapisu co do pozostałych ruchomości, zawiera testament szereg szczegółowych zarządzeń co do sposobu stwierdzenia śmierci Daytona.

„Do mego łoża śmierci — opiewała ostatnia wola fabrykanta — przywołać należy trzech lekarzy. Wszelkimi środkami, któremi rozporządza nauka, mają oni stwierdzić, czy nie znajduję się w letargu. Gdyby im się udało mnie obudzić, czyli dać dowód, że popadłem tylko w letarg, otrzymają za swoją czynność każdy po 10 tysięcy funtów szterlingów. Po absolutnie jawnym stwierdzeniu śmierci, zarządzam co następuje:

1. Lekarzom nakładam obowiązek, by ciało moje poddali działaniu kwasu pruskiego. Zastosowanie tego środka ostrożności uważam za konieczne, bo mimo wszelkich wysiłków lekarzy istnieje może możliwość pomyłki i pogrzebania mnie żywcem.

2. Leczą i ten środek ostrożności uważam za niedostateczny. Dlatego zmuszony jestem postawić owym trzem lekarzom jeszcze jedno żądanie: muszą odciąć mi głowę. Z czynności tej spiszą osobny protokół i doręczą go mojej rodzinie. Gdyby spadkobiercy moi mieli sprzeciwić się temu rozporządzeniu, natenczas unieważniam wszystkie moje przydziały spadkowe i cały majątek przeznaczam na rzecz angielskiego skarbu państwa.

3. Po odcięciu głowy szcztaki moje do-czesne należy spakować do worka i przenieść na wynajęty do tego celu parowiec. Parowiec ten opuścić port londyński bez jakichkolwiek ceremonij żałobnych. Na pełnym morzu, w oddaleniu conajmniej 50 km od lądu należy worek wrzucić w morze. Spadkobiercy moi winni być podczas tego aktu obecni i przytomni. Za-

Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego

co to jest???

że nie potrafimy opanować bezrobocia i brniemy coraz głębiej w ogólne zubożenie!!

Odpowiedź prosta: Popierajmy

Przemysł Krajowy!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

zw 10546-a

Nowe obciążenie nieruchomości

Z przemówienia posłanki Peplowskiej z Klubu Narodowego w plenum Sejmu

W przedłożeniu rządowym zwyczaj podatków od nieruchomości uzasadnia się korzystnym, rzekomo, stanem interesów tej gałęzi własności i tem, że jakoby nie ucierpiała ona od kryzysu. — Twierdził to również na komisji wice-minister Zawadzki i wskazywał na płynność dochodów właścicieli domów. Należy podkreślić przede wszystkim, że chodzi tu o majątek narodowy, wartości 10 miliardów złotych, i że 83 proc. tego majątku składa się z małych domów, zawierających jedno do czterech mieszkań.

Własność nieruchoma znajduje się rzeczywiście w odrębnym położeniu, wyrażającym się tem przedewszystkiem, że kiedy inne gałęzie miały dłuższe lub krótsze okresy pomyślności i odczuwają kryzys od 2—3 lat, to własność nieruchomości przeżywa kryzys od lat 17-tu. Pomijam straty wojenne z opróżniania lokali, niepłatności komornego za rezerwistów, rekwiizycji i t. p. przypominam, że spadek waluty obniżył komorne do zera często. Ustawa z roku 1924 zapowiadała — zdawało się, początek powrotu do normalnego stanu. Niestety, od roku 1926 zaczął się sypać szereg klęsk: czterokrotnie wstrzymano zwyczajki ustawowe komornego dla mieszkań jedno i dwu izbowych, które w Warszawie — gdzie ich jest najmniej — stanowią prawie 66 proc. Dewaluacja obniżyła komorne do 58 proc. przedwojennego.

Jednocześnie zwiększono wielokrotnie obciążenie właścicieli domów. Opłaty za wodę i kanały wynosiły r. 1913 dwa miliony rubli, obecnie 23 miliony złotych. Mamy tu „przewalutowanie” jednego rubla na 10 złotych. Koszt robót budowlanych (remonty) zwiększył się do 140 — 160 proc. w stosunku do przedwojennego. Śród wielkiej liczby nowych ustaw i rozporządzeń nakładających na własność nieruchomości nowe ciężary jedna tylko — o zaopatrzeniu miast w wodę — nakłada miljonowe ciężary. W Warszawie na 8.000 domów w śródmieściu już 2.000 znajdują się pod sekwestrem, zjawisko niebywałe w innych krajach. Ankieta przeprowadzona przez Instytut badania koniunktury i cen stwierdziła, że w roku 1928 domy w Warszawie rentują się w wysokości 1,7 proc. rocznie, a przecież w Warszawie mamy największe domy i najlepsze względnie stosunki. Badania przeprowadzone w innych miastach wykazały, że tam już jest całkiem wyraźne dokładanie do domów przez właścicieli, np. w Łodzi do półtora proc. rocznie.

Mówi się o płynności dochodów właścicieli domów. Mam tu wykaz stwierdzający, że zaległości komornego wynoszą 38 do 40 proc. Każde się jednak właścicielowi nieruchomości płacić podatek od całego tego dochodu „idealnego” z komornego, którego właściciel domu nigdy nie będzie oglądał. Wymowną ilustracją tej „płynności” dochodów są zaległe raty towarzystw kredytowych miejskich, wynoszące w Warszawie

52,5 proc., Kielcach — 56, Wilnie — 77, Lublinie — 98, a w Płocku aż 168 proc. Pomimo tego od roku 1928 do 1930 w samej Warszawie podwyżka opłat miejskich od właścicieli domów wynosi przeszło 31 milionów zł.

Ani za czasów przedwojennych na ziemiach polskich, ani obecnie zagranicą nie prowadzi się tak jaskrawej polityki wywłaszczania właścicieli domów. We Francji wszystkie zwyczajki opłat i podatków ponad normy przedwojenne obciążają właścicieli domów tylko w jednej trzeciej części, pozostałe — dwie trzecie — obciąża lokatorów. W Niemczech całość tych nadwyżek płacą lokatorzy. W Niemczech opóźnienie opłaty komornego daje właścicielowi domu prawo do odpowiedniej prolongaty obciążających go podatków, do czasu otrzymania tego komornego i bez ciężaru płacenia procentów za te prolongaty.

Jeśli przypomnimy, że w Łodzi np. 1 i pół proc. właścicieli domów, to robotnicy, 34 proc. — rzemieślnicy, 42 proc. — drobni kupcy i 4 proc. niżsi funkcjonariusze, to nikt chyba nie będzie twierdził, że właściciele domów w Polsce to wyjątkowo bogaci kapitaliści, z których można ciągnąć więcej, niż w jakimkolwiek innym kraju. Wprost przeciwną zasadę uznaje bogata Francja, w której Poincaré dał taki wyraz stosunku rządu do własności nieruchomości:

„Naród, który rozwija własność którą rozwija wśród swoich rodaków zamieszkuje do wysiłku osobistego, do radości życia, daje im przyzwyczajenie przewidziania, oszczędności, przywiązania do ładu i wolności. Od pracy do oszczędności, od oszczędności do własności prowadzi ten łańcuch i w każdym domu, który wznosi się na ziemi Francji lub na ziemi jakiegokolwiek innego narodu znajdują się nagromadzone nieskończone skarby pracy i energii”.

Całkiem inny — wrogi stosunek do własności nieruchomości w Polsce — jest niebezpieczny gospodarczo i politycznie; gospodarczo dlatego, że skraca okres trwania domu ze 100 — 150 lat, do 30 — 50, politycznie dlatego, bo zagraża przejściem własności nieruchomości za bezcen w obce ręce. Odbywa się to na Pomorzu, a z jaką szkodą dla naszych interesów państwowych, nie potrzebuję uzasadniać.

W tym stanie rzeczy Klub Narodowy wypowiada się za odrzuceniem proponowanej podwyżki a widząc, jak głucha jest większość tej Izby na wszelkie argumenty, zgłasza na wypadek odrzucenia naszego wniosku szereg poprawek, przede wszystkim te, by podatek ten nazywany kryzysowym, miał ściśle określony termin. P. wice-minister Zawadzki zapewniał, że podatek ten nie ma wielkiego znaczenia dlatego, że zapłać go tylko właściciele domów. Jest to błąd. Zapłacić zań cała ludność miejska, gdyż ruina właścicieli i ruina domów jest pozbawieniem dachu nad głową najuboższych mas miejskich.

W obronie małżeństwa

W tych dniach odbyło się w złożej sali Domu św. Wojciecha roczne walne zebranie Towarzystwa św. Wincentego a Paulo (konferencji mężczyzn) archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej. Udział w obradach był liczny — przybyli delegaci z powiatów.

Obrady otworzył prezes zarządu R. W. pułk. A. Loster, który powitał ks. inf. Kłosa, przybyłego na zebranie z polecenia J. Em. ks. Prymasa. Po powitaniu ks. prał. Taczaka, gości i delegatów, modlitwie i czytaniu, przeczytał sekretarz p. Henke protokoły z ostatniego walnego zebrania i kanonicznej wizytacji Rady Wyższej. Następnie przedstawiono i powitano nowych członków z konferencji św. Wojciecha, św. Krzyża, św. Marcina, św. Małgorzaty i Bożego Ciała.

Po tych formalnościach prezes Loster zwrócił uwagę zebranych na fakt pokutującego projektu ustawy małżeńskiej. Projekt ten wzburzył umysły wszystkich katolików w całej Polsce, którzy temu oburzeniu dali wyraz w licznych rezolucjach. Zebrani przyjęli również jednomyślnie protestującą rezolucję.

Następnie sekretarz p. Henke przedkłada sprawozdanie ilustrujące pracę Rady Wyższej i poszczególnych konferencji. Dowiadujemy się z niego, że ubiegły rok był dla organizacji ro-

kiem przelomowym, albowiem uzyskano zatwierdzenie statutu uzupełniającego — wskutek czego działalność Towarzystwa św. Wincentego a Paulo podlega władzom duchownym. Drugie wydarzenie, to wizytacja kanoniczna. Praca konferencji znacząco się ożywiła, a nawet powstało szereg nowych, między temi także akademika. W roku 1933 mija 100 lat od powstania pierwszej konferencji w Paryżu, za której przykładem rodziło się tysiące w całym świecie katolickim. Protektorem R. W., w której grupują się wszystkie konferencje, jest J. Em. ks. Prymas, zaś Jego delegatem ks. prał. dr. Taczak. Osobno scharakteryzował referent działalność rad miejscowych w Poznaniu, których jest 12. Wszystkie one pracują, spełniając z należytym poświęceniem swe szczerne postannictwo. Szczególnie ożywiona praca w konferencjach Bożego Ciała, na Wildzie i w akademickiej. Akcja konferencji wzmaga się mimo ciężkich warunków gospodarczych.

Następnie przedkładali sprawozdania skarbnicy Rady Wyższej i Rady Miejskowej. Im. komisji rewizyjnej referował w miejsce p. Sczanieckiego p. Loster wnosząc o pokwitowanie, co też zebranie jednomyślnie uczyniło.

W dyskusji przemawiali pp.: Kucharski, Wilczyński, Zastrożny z Mosiny, Podejna z Ostrowa, ks. dyr. Wołkowski itd. W końcu ks. inf. Kłosa złożył zebrany im. ks. Prymasa ser-

deczne podziękowanie za trudy i prace, podejmowane w interesie biednych. (z)

W Obornikach po uroczystym nabożeństwie, w którym uczestniczyły delegacje licznych towarzystw miejscowych ze sztandarami odbyło się wielkie zebranie protestacyjne, na którym przemawiali ks. prob. Szymański oraz miejscowy prezes Akcji Katolickiej. Rezolucję przeciwko projektowi ustawy wniesionemu przez komisję kodyfikacyjną uchwalono jednomyślnie.

W Bydgoszczy na sali Domu Katolickiego odbył się z inicjatywy Nar. Org. Kobiet wielki wiec kobiet celem założenia protestu przeciwko projektowi komisji kodyfikacyjnej. Obrady zainicjowała przewodnicząca N. O. K. p. Jaworowiczowa, a referat wygłosiła poseł p. Helena Grossmanówna. Głos zabrał również ks. prob. Skonieczny, poczem uchwalono jednomyślnie protest.

Wiec parafjalny w Zbąszyniu, zwołany przez miejscową Ligę Katolicką, zebrał w Strzelnicy nieprzejrzane tłumy. Ks. dziekanowi Plotce zgłoszono gorącą owację. Przemawiali prezes Ligi Kat. p. Filipowski, p. prof. Kaźmierczak z Poznania i ks. dziekan Plotka, uchwalono rezolucję ze stanowczym protestem przeciwko podważaniu zasady nierozzerwalności małżeństwa.

Związek Podoficerów Ziemi Zachodniej w Poznaniu uchwalili na ostatnim zebraniu plenarnym stanowczy protest przeciwko projektowi komisji kodyfikacyjnej, wzywając zarazem wszystkich katolickich posłów i senatorów w Sejmie do wytrwałej obrony praw Kościoła Katolickiego w Polsce.

Prośba

Ku pamięci!

Do serc ofiarnych z prośbą dziś Caritas śpieszy:
Składajcie u nas dary dla ubogich rzeszy!

Myślicie... trzeba sięgnąć dobrze w głąb kieszeni,
By sprawić, że się doła biednego odmienić!
A nie każdy to może, nie każdy to lubi,
Zresztą większość w swych własnych kłopotach się gubi. —

Lecz wierzcie! — nie tak trudno dopomóc w potrzebie,

Trzeba tylko rozpatrzyć każdą rzecz u siebie,
Czy nie znajdziem przedmiotu, sprzętu lub odzieży,

Na których nam właściciele nic już nie zależy;

Co to płaczą się próżno w szafie lub zakątku,
Przeszkadzając w utrzymaniu ładu i porządku.

Przedmiot bowiem, co razi, który Wam zawadza,
Naprawiony, potrzebie biednego zaradza.

A szmatki, które w szafie mole Wam zjadają,
Sprzedane do fabryki biednym pieniądź dają!

Więc rażno... do naszego przysyłajcie domu,
Wszystko co niepotrzebne już u Was nikomu.

A jak się to zużywa ten łatwo zobaczy,
Kto biura Caritasu raz odwiedzić raczy!

RADJO

Programy radiofoniczne:

Sobota, dnia 19 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 17.05 kwadrans satyry i rozmaitości „Kino i kryminał”; godz. 17.20 feljeton egzotyczny „Peru”; godz. 17.35 przegląd prasy poznańskiej; godz. 17.50 feljeton folklorystyczny „Ziemia krakowska pieśnią i weselem tchnącą”; godz. 18.05 „Tętno dnia dzisiejszego”; godz. 18.20 arje i pieśni w wyk.: Aleksandra Klichowskiego, art. op. (tenor), Jadwiga Komorowska (akompanjament); godz. 18.50 recital wokalny śpiewaczki estradowej w Wiedniu p. Charlotty Jaekel (mezzosopran), przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 19.45 wiadomości prasowe; godz. 20.00 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 20.15 koncert wieczorny (tr. z Warszawy); godz. 21.55 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.10 koncert chopinowski w wyk. Józefa Śmidowicza (tr. z Warszawy); godz. 22.40 ostatnie wiadomości prasowe; godz. 22.45 gawęda reporterska; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 poranek szkolny ze Lwowa; godz. 13.40 „Organizacje i związki budowlane”; godz. 14.00 „Organizacja zhytu jaja”; godz. 14.20 „Podwórce i gospodarstwo podwórzowe”; godz. 15.15 wiadomości wojskowe dla wszystkich; godz. 16.20 „Radjokronika”; godz. 17.10 „Zmienność form artystycznych”; godz. 17.35 kącik dla młodych talentów muzycznych; godzina 18.05 program dla dzieci starszych:

Sluchowisko p. t. „Jeden dzień z dzieciństwa Fr. Chopina” pióra J. Stepowskiego; godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza; godzina 20.00 na widnokręgu; godz. 20.15 muzyka lekka w wykonaniu orkiestry P. R. pod dyr. Stanisława Nawrota. Irena Carneiro (sopran), Henio Domański (harm. ustna i kulety); godz. 21.55 feljeton p. t. „Rewja paryska”; godz. 22.10 koncert Chopinowski w wykonaniu Józefa Śmidowicza; godzina 23.00 muzyka lekka i taneczna.”

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 muzyka lekka; Koenigswusterhausen (1635 m) 16.30 koncert, 20.30 muzyka lekka; Deventry (1554 m) i Londyn (261 m) 20.30 śpiew chóralny. 21.10 „Cyrulik sewilski” op. Rossiniego; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.45 kabaret, 22.00 muzyka taneczna; Kalundborg (1154 m) 20.00 muzyka lekka, 20.50 muzyka współczesna; Oslo (1083 m) 20.00 muzyka operetkowa; Budapeszt (550 m) 19.30 opera z płyt. Wiedeń (516 m) 20.00 operetka; Medjolan (501 m) 21.00 rozmaitości; Praga (486 m) 19.20 muzyka popularna, 20.30 audycja popularna; Langenberg (472 m) 20.00 wesoly wieczór; Beromunster (459 m) 20.00 koncert popularny, 21.00 komedia; Sottens (404 m) 20.30 koncert symfoniczny.

Niedziela, dnia 20 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 9.00 koncert poranny R. P. w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Lira” pod batutą p. Konrada Schliemana; godz. 9.30 gazeta poranna; godzina 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Kazanie wygłosi ks. penit. Kaja; godz. 12.05 odczyt roln. p. t. „Ubezpieczenie od ognia i gradu”; godz. 12.25 „Rodzaje gleb i ich składniki pokarmowe”; godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „O higienie”; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 17.00 do 17.15 „Piotr Jerzy Frassati jako ideał współczesnego akademika”; godz. 17.15 koncert gramofonowy; godz. 18.10 audycja dla dzieci; godz. 18.40 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Gabryela Krygier - Bernacka, sopran, Stanisław Doliński, wiolonczela; godz. 19.45 sluchowisko p. t. „Niesamowity gość” p/g Et. A. Hoffmanna (tr. z Wilna); godz. 20.30 pieśni polskie w wyk. chóru męskiego „Echo”; godz. 21.00 recital fortepianowy Romana Micewskiego; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 „Sztuka taneczna”; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa ze Lwowa; godz. 12.15 poranek symfoniczny; godz. 14.00 „Pogadanka dla gospodyń wiejskich — dialog o drobiu”; godz. 14.40 „Nawozy azotowe”; godz. 15.00 muzyka polska; godz. 15.55 program dla dzieci starszych; godz. 16.20 płyty gramofonowe; godz. 16.40 „Zelazo i stal największe bogactwo świata”; godz. 17.15 „Polowanie na zajace”; godz. 17.45 koncert popołudniowy; godz. 19.25 płyty gramofonowe; godz. 19.45 sluchowisko p. t. „Niesamowity gość” p/g Et. A. Hoffmanna; godz. 20.30 koncert popularny; godz. 21.55 kwadrans literacki. — Fragment z powieści „Szyb S nr. 4” J. Koszowskiego p. t. „Czarodziejska wróżka”; godz. 22.10 koncert klawesynowy; godz. 22.45 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.55 koncert orkiestry; Paryż (1724 m) 18.30 koncert, 21.45 muzyka lekka; Koenigswusterhausen (1635 m) 7.00 koncert, 12.10 koncert, 14.50 muzyka lekka, 17.00 koncert ork. dętej, 19.30 sluchowisko, 21.10 koncert; Deventry (1554 m) i Londyn (261 m) 20.55 nabożeństwo, 22.05 muzyka lekka; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 koncert; Kalundborg (1154 m) 20.00 utwory Webera; Oslo (1083 m) 20.00 koncert z kościoła, 22.35 muzyka lekka; Budapeszt (550 m) 18.00 koncert, 19.40 sluchowisko, nast. muzyka lekka; Wiedeń (516 m) 20.15 sluchowisko, 22.15 muzyka taneczna; Medjolan (501 m) 20.35 koncert, 21.30 „Serce Wandy” op.; Praga (486 m) 19.00 koncert mandolinistów, 19.50 muzyka popularna; Rzym (441 m) 21.00 koncert; Sottens 404 m) 20.00 koncert solistów, 20.30 sluchowisko, 21.00 koncert; Bukareszt (394 m) 20.00 „Ewa” opt. Lehara.

„Myśl Narodowa”

W nr. 58 „Myśli Narodowej” poseł lwowski Z. Stahl pisze o pięcioleciu Obozu Wielkiej Polski, jako podstawi przyszłego rządu narodowego. — Poseł Stan. Stroński zestawia dokumentalnie fakty z r. b., dotyczące zamierzonego paktu z Rosją o nieagresji. — Znany powieściopisarz, mieszkający we Francji, Edward Ligocki, w bardzo interesującym szkicu charakteryzuje twórczość głośnego Bernanosa. — Bardzo sympatyczną nowalją jest artykuł serbskiego pisarza Nikoli Vlakowicza o słynnym w Jugosławii dramacie Lovricza „Syn”. Wieje z tej literatury jakaś świeżość słowiańska na zatechłą Europę. — Mocno wiąza z chwilą bieżącą feljeton Z. Wasilewskiego. A Nowaczynskiego i zbiorowe Głosy. Wiele tu spraw poruszono — i niemi piórami Wasilewskiego pisze obszernie nieznane Warszawie szczegóły o St. Głabińskim. — Przeglądy literackie i artystyczne zamykają ten arcy-ciekawy zeszyt.

Czyś spełnił już obowiązek obywatelski?

Czy złożyłeś dobrowolną ofiarę na bezrobotnych m. Poznania?

Konto Komitetu Miejskiego dla spraw bezrobotnych — P. K. O. nr. 213 005.

Z Tow. Przemysłowych

Z Tow. Przemysłowego „Jedność” w Poznaniu

We wtorek 15 bm. odbyło się na sali p. Ograbowicza zebranie Tow. Przemysł. „Jedność” pow wezw. św. Antoniego. Wobec licznie zebranych członków zagai obrady prezes p. Lechna, protokół odczytał sekretarz p. Gill. Następnie udział przewodniczący głosu p. Porankiewiczowi do wygłoszenia referatu na temat: „Sakrament małżeński a nowy projekt o prawie małżeńskim”.

Prelegent przedstawił zebrany w treściwych słowach nowy projekt prawa małżeńskiego. Za ciekawy referat podziękował prelegentowi przewodniczący.

Zebranie jednogłośnie uchwaliło rezolucję i to następn. treści: „Wnosimy stanowczy protest przeciw opracowanemu przez komisję kodyfikacyjną projektowi ustawy małżeńskiej, która dopuszcza rozwody i poddaje małżeństwo pod orzecznictwo sądów cywilnych.

Wyrażamy przekonanie, iż w Rzeczypospolitej Polskiej, której stosunek do Kościoła jasno określa Konstytucja i Konkordat, nie zostanie narzucone prawo urażające wolności Sakramentu małżeństwa.

Najdostojniejszy Episkopat Polski zapewniamy jak najsolennie, że wiernie i stale s taci będziemy przy Ich boku w walce z wszyskimi, którzyby w jakiejkolwiek formie występować chcieli przeciwko zasadom Kościoła katolickiego i jego tradycjom.

Rezolucja ta została wysłana na ręce J. Em. ks. Kard. Prymasa.

Przypominamy się członkom, że w niedzielę 20 grudnia po południu o godz. 6 odbędzie się tradycyjna uroczystość rozdania gwiazdki biednym dzieciom po zmarłych członkach na sali p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6, na którą za prasza się wszyskich członków z rodzinami.

SPORT

Hokej na lodzie

„AZS” i „Warta”. Spotkanie o mistrzostwo okręgu rozegrane zostanie w niedzielę 20 bm. o godz. 11.30 na ślizgawce „AZS” przy ul. Noskowskiego. Ponieważ obie drużyny występują w swych najsilniejszych składach, mecz zapowiada się niezwykle ciekawie.

„Ottawa” Kanada i „Gotha” Sztokholm 2:1, 2:1 4:0. Bezapelacyjna wygrana gności. U gospodarzy wyróżnił się bramkarz Suksdorf. W piątek kanadyjczycy walczyli z rywalizującym z „Gotha” w Sztokholmie o pierwszeństwo klubem „Aik”, w sobotę z reprezentacją Sztokholmu a w niedzielę na zakończenie turnieju z reprezentacją Szwecji.

Piłka nożna

O puchar „ABC” walczy w niedzielę w półfinale: „Legja” i „Olimpia” na boisku „HCP” o godz. 11. W Lesznie spotykają się w drugim półfinale „Warta” ligowa i „Polonia”.

Pięściarstwo

W trzecim dniu walk pierwszego kroku wyniki techniczne były następujące: w półfinale papierowej zwyciężył Szmuda (S) — Dutkiewicz (W) i w koguciej Kaczmarek (Bl.) — Piątka (PKB) na punkty. W ćwierćfinałach piórkowej Mąniecki (W) pokonał Wopińskiego (PKB) i Csuda (W) — Szulca (W) na pkt. W półśredniej Majchrzak (PKB) bije na pkt. Sikorę (Sokół-Czarnków), Olszynka (ośrodek) — Siakowski (PKB), Błaszczak (Harc. Leszno) pokonał Morawskiego (Bl.) na pkt. Maciejewski (Bl.) w 1 kole przez techn. k. o. Barłoga (W) i Jarecki (niest.) Maciniaka (W) na punkty. W półfinale średniej Jankowski (Dr. Bl. - Środa) zwyciężył Spisaka (Wikt. - Września) w 2 kole przez techn. k. o. Sędziowali w ringu na zmianę pp. Iwański i Chmielikowski, na pkt. Suszczyński i Śmiglak. Dziś walczyć będzie pięć par.

Finaly odbędą się w niedzielę punktualnie o godz. 11 w ogrzanej sali ośrodka wejście z ulicy Marcelińskiej. Walczyć będzie 8 par od papierowej do półciężkiej włącznie.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

24-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W pierwszym dniu ciągnięcia, 2-giej klasy polskiej loterii państwowej padły wygrane na numery następujące:

Zł. 100.000 na nr. 5216.
Zł. 30.000 na nr. 89011.
Zł. 15.000 na nr. 1282.
Zł. 5.000 na nr. 157443.
Zł. 2.000 na nr. 157443.
Po 1.000 zł. na nr. nr. 2778 112423.
Po 500 zł. na nr. nr. 21365 45676 55493 80289

Po 400 zł. na nr. nr. 14846 26634 43180 47937 96060 135871 145024.

Po 300 zł. nr. nr. 30245 42499 44546 54786 92286 105663 119892 128864 136660 137128 146601 149575 153691 154973 158428 159722.

Po 250 zł. na nr. nr. 13287 14432 29556 30162 49294 50244 52683 61763 64945 67015 70498 102180 106324 109315 113855 116887 122776 132093 153414 153670 154867.

Po 200 zł. na nr. nr. 2266 3535 5364 10995 1540 15958 16745 20788 26804 32289 34122 34478 36508 37831 83316 42287 42584 43103 45173 46121 51369 52315 53530 54400 58833 59549 62079 62400 62462 62795 64824 68049 70129 70986 74971 78011 79335 79782 85433 95462 96904 101420 101682 101882 104488 106259 107583 108362 108782 110695 111357 111974 114840 117110 117926 123435 126362 126874 131324 136823 139609 139709 141350 141588 142289 143420 144117 150693 153263.

Po 150 zł. wygrały następujące numery:

87 104 212 35 303 74 75 435 39 43 535 46 70 746 969 95 1000 18 29 105 55 91 263 94 313 58 64 797 953 2002 94 190 360 458 70 706 13 37 837 49 75 79 3136 236 375 470 91 529 91 600 33 47 84 759 817 27 32 78 902 32 66 78 4041 52 189 245 64 309 56 445 61 736 851 5098 251 406 44 711 891 6001 58 84 143 310 24 70 440 91 508 23 40 631 51 67 782 941 48 11 96 7016 187 278 370 416 50 526 705 52 830 987 8202 27 452 80 93 509 626 741 66 79 900 7 78 9027 40 82 303 57 455 82 88 590 619 58 10017 24 29 48 200 44 57 420 25 82 584 728 37 71 807 85 11214 53 327 55 87 540 59 624 835 914 12017 172 238 53 65 545 609 91 700 833 75 957 62 13006 28 33 87 189 383 472 525 29 90 641 782 907 14078 189 201 8 415 32 81 85 604 815 17 29 87 939 53 15028 122 300 54 471 721 929 70 16044 170 84 421 682 766 981 17229 35 82 354 464 87 562 608 746 844 960 18079 82 92 119 25 410 18 25 410 18 25 62 526 805 20 55 98 928 19025 245 425 30 37 55 529 75 614 713 840 20031 76 135 211 26 78 91 331 35 63 578 84 692 821 60 99 21103 33 73 329 50 73 485 527 58 608 768 79 94 921 23079 321 33 415 556 622 97 811 98 24038 125 336 75 449 566 762 808 25161 229 410 34 675 703 10 41 847 73 74 989 26043 319 409 778 85 859 97 962 27007 18 69 160 88 288 97 327 98 460 658 68 725 800 24 91 94 996 28034 55 142 63 72 399 414 15 17 604 747 811 30 906 40 29184 265 518 834 89.

30029 126 84 364 449 78 92 530 618 708 807 908 16 43 60 31015 202 26 48 476 91 649 791 810 948 95 32105 222 59 427 47 564 71 649 707 35 86 829 73 83 92 924 33053 99 222 89 700 96 871 78 920 54 34205 337 68 75 80 414 35 57 563 851 67 905 32 35539 83 664 807 954 59 36005 53 188 200 521 600 13 811 13 930 36 64 71 37026 43 68 82 204 332 36 880 85 38031 65 104 35 51 323 35 79 82 92 529 79 726 94 825 949 60 39026 106 86 424 75 516 43 86 743 51 999 40062 143 842 462 596 644 769 893 957 75 84 41078 150 80 277 353 87 405 600 54 78 90 710 31 76 98 300 42126 622 827 83 928 45 43101 48 291 351 448 522 612 765 855 64 966 69 44009 139 81 424 650 52 718 64 840 923 51 62 45000 11 107 27 86 366 70 94 406 48 595 696 797 46139 90 420 594 635 775 97 807 42 943 52 47011 38 41 111 337 403 14 35 500 55 56 600 773 840 970 48042 59 198 290 348 83 405 46 95 556 688 716 37 66 837 933 49144 227 61 71 356 90 427 516 696 757 802 50318 594 630 801 10 49 81 87 938 1104 219 71 464 33 686 702 36 918 29 52200 41 46 63 355 428 41 78 532 803 8 53046 59 65 114 67 93 329 484 658 759 828 54 54061 92 329 470 613 93 716 815 17 61 55046 47 114 202 303 99 401 36 526 867 56009 94 99 104 263 64 302 414 67 74 692 321 69 926 98 57099 114 257 339 516 606 30 76 737 64 861 86 94 58008 214 84 316 53 70 403 69 500

86 620 60 777 838 74 99 939 59085 123 29 202 3 70 408 535 650 55 739 44 81 929 35.

60117 209 382 86 405 81 736 78 61316 492 519 743 96 949 62021 124 42 80 296 305 92 594 846 972 63009 112 272 304 70 635 716 902 87 64080 98 209 54 66 75 322 484 707 55. 925 65013 35 110 32 200 350 474 92 763 833 930 66048 116 62 80 83 227 385 414 94 686 721 824 41 907 49 67053 81 99 177 277 338 467 866 918 68021 27 56 249 89 539 669 726 90 802 950 69005 126 41 90 308 438 72 506 43 613 869 952 55 78 70204 375 93 435 46 690 724 812 14 19 23 71 88 957 71013 69 123 289 419 76 517 86 743 892 976 92 72081 360 404 634 709 29 38 917 84 73055 169 226 96 359 453 503 34 40 87 827 59 982 74037 133 98 359 406 584 606 51 894 909 60 75139 430 42 67 543 671 760 88 803 80 924 52 54 76043 130 357 67 551 55 873 968 77019 344 472 593 654 99 988 78106 361 462 79 642 732 858 953 79087 151 200 333 400 720 51 88 925 80000 87 188 219 372 425 27 702 76 840 923 31 81071 296 395 527 55 84 744 46 883 992 82226 329 456 59 82 598 657 96 701 934 83033 37 157 91 237 45 422 78 505 773 80 84185 342 414 31 515 22 25 41 74 615 60 748 79 821 904 7 85297 377 447 561 910 86084 96 138 214 308 87 414 98 529 673 714 72 87014 33 161 81 208 349 51 467 526 41 671 774 871 993 96 88076 175 290 98 388 427 704 761 64 928 89185 260 396 418 644 52 871 952.

90039 187 90 248 58 340 58 83 408 49 531 65 94 615 846 51 987 91100 52 401 564 687 702 55 867 702 55 867 905 74 97 92017 345 55 70 550 718 933 93264 538 729 895 94148 210 498 658 60 735 95 973 95101 254 556 99 692 46 741 50 96119 579 99 607 731 46 91 96 814 923 59 97007 16 58 445 29 904 8 99182 244 361 93 481 593 757 806 52 990 100005 63 320 577 640 974 101074 91 94 241 341 85 529 823 929 102057 193 215 40 308 73 93 97 500 44 609 12 840 929 103335 36 46 580 696 716 931 62 104006 78 135 48 93 95 272 320 32 416 27 56 20 72 81 657 872 993 105088 129 30 364 616 24 701 812 997 99 106003 65 128 318 463 500 630 58 80 787 107006 62 208 48353437 617 61 66 108013 49 67 233 67 323 433 50 755 68 90 88 89 109018 81 224 60 436 594 758 82 830 95 945 69 110110 213 85 340 90 405 32 66 99 534 51 611 28 941 55 111107 47 369 468 97 530 78 668 913 112091 113 53 58 292 330 47 89 82 403 54 515 642 761 62 845 77 932 113006 310 47 91 645 734 61 819 60 906 76 99 114009 45 130 53 213 56 90 413 26 40 76 781 88 90 851 68 983 115033 50 180 305 36 45 49 70 90 434 623 717 94 814 116090 140 258 314 438 78 727 830 905 117010 316 76 442 674 908 29 30 118034 100 6 232 342 70 497 509 44 769 825 41 119077 244 362 571 827 800 27 46 74 88 926.

120361 487 583 609 97 904 10 121035 78 85 86 227 38 301 45 485 614 18 87 786 801 22 935 122098 145 256 83 394 457 623 709 66 807 98 123088 241 47 336 87 422 44 508 50 64 638 780 807 31 903 124055 83 187 226 38 547 621 705 83 811 63 987 88 94 125092 317 27 83 636 39 88 764 72 92 815 919 54 126087 106 95 354 65 429 574 95 746 52 53 918 28 127004 47 121 42 229 96 411 19 29 57 84 632 738 56 97 801 11 25 128006 14 332 76 484 570 75 690 738 93 817 56 936 129077 114 329 80 93 431 737 841 84 139105 58 381 439 68 525 613 38 87 815 44 72 98 930 70131052 146 247 49 87 310 500 15 55 70 718 20 804 89 972 132195 308 51 68 79 700 98 804 995 133446 56 78 81 83 595 718 134129 50 67 286 393 413 555 854 99 922 54 135313 61 96 98 562 87 698 717 969 136111 265 323 421 505 66 644 81 84 86 781 893 137169 201 92 316 85 410 29 676 729 875 78 81 900 65 72 138207 431 64 97 517 791 805 906 31 62 96 139177 353 400 31 54 541 704 55 67 817 140091 171 238 456 842 942 141020 82 291 364 650 856 79 902 23 142242 83 84 308 9 54 662 717 76 852 920 45 65 143076 120 94 244 354 525 81 761 80 831 944 144058 115 373 442 56 62 64 526 604 954 145065 232 318 55 83 426 42 651 866 74 77 146302 7 10 65 82 549 678 729 37 48 850 73 912 147039 41 193 261 374 457 685 766 70 82 815 91 148091 203 17 328 410 28 620 49 77 709 42 871 149073 221 529 54 82 672 758 806 963.

150051 100 275 90 380 411 629 806 97 917 151246 53 312 99 658 734 938 81 152158 60 289 320 500 44 75 97 726 98 825 953 153093 177 491 535 607 29 700 4 29 33 63 821 35 61 958 154086 121 263 309 440 59 829 59 155064 76 94 95 202 464 626 60 805 49 927 92 156048 98 165 309 15 63 75 91 413 569 677 81 97 81 97 711 816 45 51 83 957 62 87 157118 64 394 441 44 49 68 536 44 631 36 873 54 158085 216 379 401 58 630 870 79 970 159040 67 211 454 503 27 621 858 80 908 27 87.

Loterja Przytuliska dla niemowląt

! Dzieci Żłóbka Jeżyckiego

Podczas losowania Wielkiej Loterii Gwiazdkowej Przytuliska dla Niemowląt w

Praktyczne podarki gwiazdkowe

najkorzystniej w

Drogerji Monopol

Poznań, Szkolna 6

naprz. Szpitala Miejskiego.

Zwracam uwagę na okno wystawne.

P w 9 644 50.100

Poznaniu w dniu 15 grudnia 1931 r., wygrały następujące losy nr. nr. A.:

10 11 15 16 17 27 30 32 41 44 58 61 68 69 71 73 75 80 88 91 96 100 107 119 136 139 141 147 205 235 261 262 273 282 289 293 297 299 304 316 317 324 332 333 344 373 379 389 405 418 419 423 424 444 446 454 458 464 483 488 493 494 500 514 524 529 552 580 582 590 600 601 610 611 619 633 640 642 651 665 673 680 694 700 701 707 708 713 715 734 742 747 750 789 794 805 810 815 834 839 853 855 868 870 883 887 891 893 901 902 911 919 920 923 947 956 960 967 973 987 998 1001 1007 1008 1014 1015 1029 1035 1048 1056 1057 1062 1068 1069 1072 1075 1078 1085 1096 1099 1114 1124 1129 1130 1132 1134 1135 1139 1144 1148 1151 1155 1158 1160 1167 1173 1181 1182 1184 1188 1194 1195 1198 1199 1200 1218 1220 1221 1226 1235 1238 1246 1250 1263 1267 1268 1270 1281 1282 1286 1304 1404 1405 1417 1418 1421 1432 1437 1453 1459 1463 1466 1468 1470 1471 1479 1480 1482 1499 1517 1519 1521 1522 1542 1543 1544 1563 1571 1578 1582 1598 1604 1627 1628 1639 1645 1650 1656 1675 1698 1700 1707 1723 1728 1746 1754 1795 1796 1801 1809 1832 1834 1839 1841 1844 1862 1868 1873 1880 1893 1900 1901 1905 1917 1922 1925 1942 1953 1954 1964 1966 1969 1983 1992 2000.

Podczas losowania Wielkiej Loterii Gwiazdkowej dla Dzieci Żłóbka Jeżyckiego w dniu 15 grudnia 1931 r. w Poznaniu wygrały następujące losy nr. nr. B.:

1 23 29 30 35 36 39 42 43 45 46 51 55 59 67 72 75 78 79 82 87 90 96 99 111 112 114 123 126 127 13

Dnia 17 b. m. rozstał się z tym światem, ś. p.

Sylwester Zwierzycki

W Zmarłym tracimy dobrego kolegę i przyjaciela, który był nam wzorem prawego charakteru. Pamięć o Nim zachowamy w sercach naszych.

Wendland, Haase,
Bartz, Czerwiński,
Stęszewski, Sekowska,
Kołpowski.

dw 1982

Dnia 17 grudnia 1931 r. zasnął w Bogu, p. krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój jedyny, ukochany brat, ś. p.

Jan Kempinski

przeżywszy lat 46. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 20 b. m., po poł. o godz. 3-ciej, z kaplicy cmentarnej na Jeżycach

W ciężkim smutku pogrążona
siostra.

Poznań, 18. XII 1931. dw 1984
Zakład Pogrzeb Bracia Nowak Pl. Nowomiejski 10 tel 1018

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego kochanego męża, ś. p.

Józefa Polaczka

odbędzie się w poniedziałek, dnia 21 b. m., o godzinie 9 rano zw 12 390

msza św.

w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach, o czym donosi
żona.

Za przesłane liczne dowody współczucia i oddanie ostatniej przysługi mojemu najdroższemu mężowi, naszemu troskliwemu ojcu, ś. p.

Lucjanowi Lierszowi

składają serdeczne

Bóg zapłać!

żona z dziećmi.

Królewska Huta.

dw 1983

Wszystkim, którzy raczyli oddać ostatnią przysługę, w szczególności Przewielebnym Księżom Prałatowi Dr. Taczakowi i Dziekanowi Gładyszowi, Związkowi Lekarzy Z P oraz Krewnym i Znajomym za wieniec i liczne dowody tak serdecznego współczucia i uczczenia pamięci naszego nieodżałowanego męża i ojca, ś. p.

Dr. Adama Kucnera

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

żona i synowie.

Poznań, 18. XII. 1931.

zw 12 406

Wszystkim, którzy złożyli kondolencje i towarzyszyli na miejsce wiecznego spoczynku ukochanym dzieciom naszym, ś. p.

Klarze i Wacławowi Dubiszowi

a szczególnie Krewnym, Przyjaciółom, Koleżankom Kolegom, Zw. Właśc. Dorożek Samoch. za nadesłanie sztandaru i wieniec oraz wszystkim Znajomym składamy z głębi straszkanych serc naszych serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzice, córeczka, teściowa, siostry, bracia i szwagrowie.
Poznań, Staszica 25. zw 12 388

Wkrótce nastąpi

otwarcie wytwornego

„Palais de danse“

w Pasażu „Apollo“

W. Dąbrowski i L. Szyłke

zw 123-6

Wyższa Szkoła Techniczna i Handlowa w Paryżu
(zatw. ust. 1875 r.)

STUDJA INŻYNIERSKIE

Również wydz. przygotow. stud. koresp. i egz. dypl. w jęz. franc. lub niemieck. Program szczeg. 11. Rue Perceval Paris 7 e.
nw 1387

Dnia 17 grudnia 1931 r., o godz. 7.45 rano, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w 70 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść, szwagier i wujek, ś. p.

Jan Jakubowski

mistrz stolarski

o czym donoszą Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20 b. m., o godz. 2 po poł., z domu żałoby na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

Poznań, ul. Grobla 30, Żyrardów, Rogowo, Berlin. Pw 9 655-58.261
Ostatnia Posługa Zakład Pogrzebowy, Poznań, ul. Jezuicka 12. Tel. 53-34

Dnia 17 grudnia 1931 r. zmarł po długiej chorobie, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, ś. p.

Sylwester Zwierzycki

w 56 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 20 grudnia b. r., o godzinie 14-tej.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi.

nw 7 644

Białe Piątkowo p. Miłosław, 18. 12. 1931 r.

WINA

PIĘKNE, GRONOWE

RIOJA } a) Blanco Fino białe } but. oryg.
hiszp. } b) Tinto czerwone } zł 4,50

na świąteczne dni polecają

NYKA & POSŁUSZNY

Przysięgli dostawcy Wina Mszalonych

Pw 9854-50.110

Poznań, ulica Wrocławska 33/34. Telefon 11-94

KTO PIJE

KAWĘ

1/2 kg
6⁰⁰/_{zł}

Świąteczna

ZASTRZ. w URZĘDZIE PATENT. N. 2 18851.

St. Milachowski

POZNAŃ

UL. FR. RATAJCZAKA 40.

TYLKO

ZNAWCY

- BO JEST
NIEDOŚCIGNIONA
w SMAKU i AROMACIE

Pw 7 586 49.129

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“ patent gdańsk. Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swego właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie przeczach, wrzodach wszelkiego rodzaju czernicy twarzy i nosa, odmrożeńach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świeżość uznania. Jeżeli bez skutku zwrócić pieniądze. Cena: 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry. Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN“ Gdańsk 2, Hundegasse 41. nw 4425

Tygodnik Powieści

Kamińskiego i S-ki
dawniej w Poznaniu

roczniki 1881/1882

” 1886/1887

” 1888/1889

” 1890/1891

” 1892/1893

” 1893/1894

i dalsze

kupię i proszę o adres i cenę pod zw 12398/9 do Kurjera Poznańskiego.

Łyżwy

prima krajowe

Rodła i sanie

Termosy

Hacela i ocele

Podkowy i podkoczki

Piece żelazne

Kuchnie westfalskie

Rury i kołana

Okucia budowlane

poimca 40 r. 25. 18. 1931

JAN DEIERLING,

Poznań, ul. Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-43

Pw 7 659-48.75

SZKŁO

Porcelana

Fajans

Lampy

wielki wybór — niskie ceny

A. KOSZEWSKI

Poznań,

Stary Rynek nr. 61.

Pw 9 068-41.180

POLECAMY NA GWIAZDKĘ

po bardzo niskich cenach
w wielkim wyborze

Pończochy - Skarpetki - Rękawiczki

Swetry - Ubranka - Sukienki - Trykoty

Bielizna damska i męska

Parasole — Torebki

L. SZLAPCZYŃSKI i S-KA

Poznań, Stary Rynek 89.

Pw 9 696-50.108

Najskuteczniejsze i najtańsze

środki lecznicze — to

Zioła lecznicze Dr. Breyera

Zatwierdzone przez Min. Zdrowia, odznaczone złotymi medalami w Nicei i Brukseli

skuteczne w chorobach:
Zaflegmienie płuc, gruźlica, astma, koklusz, wszelkiego rodzaju kaszle, reumatyzm, artretyzm, nerwobóle, skrofula, wszelkie zanieczyszczenia krwi, nieczystość cery, wypryski, skóra, katar, żołądkowo-kiszczowe, hemoroidy, zatwardzenia, biegunka, żółtaczkę, wszelkie choroby wątroby i nerek, bóle głowy, otyłość, zwapnienie tętnic i t. d. Można nabywać niemal w każdej aptece lub składzie aptecznym albo w wytwórni

Polherba S-ka z o. o. Kraków - Podgórze

Kto chce leczyć się ziołami — niech zażąda darmo w wytwórni — broszurki „Jak odzyskać zdrowie“
nw 5409

Niedościgniony w smaku

SER KREMOWY

jest tylko prawdziwy w opakowaniu

„IOW. ZDROWIE“

Fabryka Przetworów Mlecznych w Biskupcu Pomorskim.

Do nabycia w pierwszorzędnym składach delikatesów.

Pw 9 622-50.74

Kto szuka podarku gwiazdkowego Niech spieszy do Kałamajskiego

Pw 9 649/50-50.104/5

Kiedy najtejsze waluty świata gwałtownie tracą na wartości, złoto i kruszce szlachetne stanowią bezwzględnie najpewniejszą lokatę majątku czy oszczędności.
Będąc praktycznym, daruj na Gwiazdkę biżuterię!

Biżuteria to najpiękniejszy podarek!

Spieszcie zatem na naszą

Wielką Sprzedaż Gwiazdkową Biżuterji

Polecam w olbrzymim wyborze:

liczne pierścienie, brylanty, butony,
Ceny najniższe! **wyroby złote i srebro stołowe** Fachowa obsługa!

F. TARKOWSKA

Pw 9647-50,108

Poznań, plac Wolności 11 (Pod filarami).

Prosimy spojrzeć na naszą wystawę

Polecamy tanie podarki gwiazdkowe jak:
Perfumy - rozpylacze - garnitury do golenia
garnitury manicurowe - aparaty do golenia
Wielki wybór ozdób choinkowych.
Niskie ceny.

Drogerja Warszawska

Poznań
27 Grudnia 11
Tel. 20-74

nw 7614

Dla
mego
męża...

praktyczny
prezent
gwiazdkowy
we firmie

Leo

Magazyn Obuwia
ul. 27 Grudnia 3
Poznań

Pw 9 629-50.18

Diwarte w niedzielę, dnia 20 bm.

od godz. 1 do 6 po poł.
obydwa moje magazyny

Artykułów Męskich

Najlepsza okazja do zakupów
Prezentów Gwiazdkowych

dw 1969

The Gentleman

właśc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27. Grudnia 4.
TELEFON 31-69.

TANIA GWIAZDKA

138 książek

zniżka do 50%

Prezenty na raty
Ciekawe nowości
Wielki wybór
Katalogi bezpłatnie

M. ARCT

WARSZAWA, NOWY
SWIAT 35 i we wszyst-
kich księgarniach.

nw 7 602

JUŻ DZISIAJ

zapraszam do

korzystania

z okazji zakupu

bo staniały

CERATY

z metra i

OBRUSY

gotowe

ZB. WALIGÓRSKI

Skład tapet

naprzeciwko poczty.

Pw 9 064 65 48 17/18

Stróżostwo

fabryki, skład, domu, przy-
me, załatwiając równocześnie
sprawy wchodzące w zakres
książkowości. Licze lat 31
żonaty, i dziecko. Mam wyż-
sze wykształcenie, lecz z po-
wodu obecnie panującej nędzy
przyjmę pracę obojętnie
jaką. Panów Narodowców
proszę o oferty do ekspedycji
Kurjera Pozn. pod zw 12 367

DOMENĘ

blisko wielkiego miasta, w
b. K. ładny dworek, dłuższa
dzierzawa, odstąpię z powo-
du choroby. Potrzeba około
20 tysięcy. Zgłoszenia do eksp.
Kurjera Poznańskiego pod
zw 12 404

Na święta

Niedosięgnięty wytwór przemysłu polskiego

„WUKA“

**pierniki,
biszkopty, wafle i t. p.**

Specjalność: „Petit Beurre“

Pierwsza Poznańska Fabryka Keksów i Pierników

Zadajcie wszędzie „WUKA“ w. właśc. W. Kurczewski Poznań

WUKA

Pw 9 523-48.148

Wspólnik

potrzebny do majątku około 1500 mórg ziemi I i II klasy
pod idańskim, z kapitałem 6—8 tys. dolarów. Inwentar-
ze żywe i martwe nadkompletne wartości rynkowe ok. 10
25 000 dolarów. Obora zarodowa. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zw 12 405

DOBRA LOKATA KAPITAŁU.

Gospodarstwo 70 mórg w jednym planie, budynki mu-
rowane, pod dachówką, prywatne bez długów, wartości zł
26 000, sprzedam spieszenie za 19 000 zł, ewentualnie przy
wpłacie 13 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 12 389

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Torunlu
ul. św. Katarzyny 4.

Obrazy

Wodzinowski, Kossak, Mal-
czewski i inne wyprzedaje tanio
WYSTAWA
Poznań ulica 3 Maja nr. 3
dom ogrodowy. zw 12 402

KLAMKA BŁYSZ-
CZĄCA JAK ZŁOTO

TO
SIDOL

NIEZASTĄPIONY
PŁYN DO CZYSZ-
CZENIA SZYB,
LUSTER, METALI

Stanisław Kubowicz, właściciel firmy „Kościński Młyn
Parowy A. Kubowicz” w Kościńcu, wniósł o udzielenie
mu odroczenia wyplat Termin do rozpoznawania sprawy
wynagradza się na dzień 4 stycznia 1932 r., o godz. 10. przed
Sądem Grodzkim w Kościńcu, pokój nr. 17. Na rozprawę
wierzyciele mogą przybyć celem udzielenia Sądowi wy-
jaśnień. Kościńca, dnia 14 grudnia 1931 r. Sad Grodzki.

nw 7 540

Gwiazdka

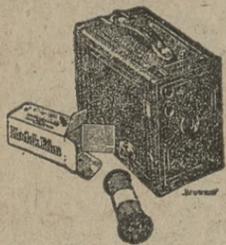
Najmilszy upominek dla dzieci i dorosłych to

aparat fotograficzny

łatwy — prosty — tani.

Aparat fotograficzny powoduje długotrwałą radość, gdyż każde nowe zdjęcie ją potęguje.

Wielki wybór kamer „Kodak” i „Brownie”, „Zeiss Ikon”, „Nagel”, „Voigtländer” i innych w cenie od zł 33,- w firmie

„Camera”

Poznań, Ratajczaka 3

Pw 9 657-50,115

Nadzwyczajna okazja na Gwiazdkę

dla wszystkich!

Niebywała zniżka cen na wszelkie artykuły, jak: Futra, ubrania, palta, spodnie, jony, kapelusze, bieliznę, rękawiczki, skarpetki i t. d.

Specjalną uwagę Pań zwracamy na nasze

Suknie — Płaszcz — Kapelusze — Stroje które sprzedajemy **za bezcen**

dopóki zapas starczy.

F. Lisiecki Konfekcyjny S. A.

Poznań, Stary Rynek 98-100

W niedzielę, dnia 20 bm. magazyny nasze otwarte od 1-6 po p.

Mieszkanie

1/2 dworu o 5 bardzo ładnych pokojach z kuchnią i wszelkimi przynależnościami, położone w parku

do wydzierżawienia.

Kościół w miejscu, stacja kolejowa 1 1/2 km., 8 pociągów w każdą stronę i liczna komunikacja autobusami 18 km. szosą od Poznania. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zwp 12 386

Licytacja zastawu.

W sobotę, 19 grudnia od godz. 10-tej począwszy, sprzedać będą w firmie C Hartwig, ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę:

nowy miech kowalski, koła czołgowe, rury żelazne i świderki, kluby do rżnięcia gwintów, papier szmerglowy, przybory na ołtarz jak lichtarze, krzwe i wieczną lampkę, płótno filtracyjne, Ekstrakt limonjadowy, części radiowe, 2 kioski, kompl. jadalkę, kompl. sypialkę, budarek, szafy do rzeczy i kuchenne, łóżka, leżanki, biurka, regały skladowe i różne inne rzeczy domowe. Pw 9 653-50,114

Brunon Trzeciak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel 2126 i 3175.

Do majątku Spółdzielni pod firmą: „Spółdzielnia Osadnicza w Kościanie” z ograniczoną odpowiedzialnością, — wdrożono z dniem 16 grudnia 1931 r., o godz. 12.30, postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano adwokata Karola Fischbacha w Kościanie. Termin do zgłoszenia wierzytelności do dnia 14 lutego 1932 r. Pierwsze zebranie wierzytelności dnia 15 stycznia 1932 roku, o godz. 10. Termin do zbadania zgłoszonych wierzytelności dnia 29 lutego 1932 r., o godzinie 10. Kościan, dnia 16 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki. nw 7 543

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Młodzikowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Młodzikowo dobra rycerskie tom I wykaz liczb 1, na nazwisko Dr. Bohdana Chrzanowskiego właściciela. Dóbr rycerskich w Młodzikowie w upadłości zastąpionego przez zarządcę masy upadłościowej Józefa Głowackiego w Poznaniu, ul. Kanałowa 8, zostanie w drodze egzekucji przymusowej **dnia 23-go lutego 1932 r.**, o godz. 10 przed południem, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 13. W obrębie Młodzikowa położone dobra rycerskie Młodzikowo składające się z domu mieszkalnego (pałacu) z podwórzem i ogrodem domowym, pralni, chlewów do paszy, remizy,

stajni, dwojaków, stodół, świniańni z mieszkaniem, śpichrzem, cieleciami, szopy do narzędzi, chlewa do trzody dla deputatów, kuźni oficyny, chlewa z ustępem, warsztatu stelmaskiego i chłodni, las, rola, pole, ogród łąki i pastwiska, karta mapy 1, parcele 1-4, 6, 7, 10-64, 66 do 95, 97, 115/99, 117/99, 148/65, 96, 152/98 obszaru 582,26,78 ha. Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 167:57 talarów. Wartość użytkowa jako podstawa podatku rudynkowego 1434 mk. Artykuł matrykuli 1, księga podatkowa budynkowej 1, 2, 5. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 22 września 1930 r. Środa dnia 25 listopada 1931 r. Sąd Grodzki. nw 7 544

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Młyn

motorowy na sprzedaż. Zboża ludzkiego do przemianu wystarcza. Sprzedaż z powodu choroby. Urbański, Pleszew. nw 7 616

Wielka zniżka cen! Kapelusze damskie, czapeczki, kapelusze żałobne

w wielkim wyborze poleca — w najlepszym stylu — Gabriela Lewicka, Poznań, ulica Wielka 8 i ul. Kraszewskiego 17, wejście z ul. Szamarzewskiego. nw 7 628

Wiktor Czysz

Plac Wolności 5 — Szkolna 11. Parasole 3 90; torebki 1 25; teki 1 50; torby szkolne 2 90; portfele 1; podkówki 0 90; walizki 3 25. Własna pracownia przyjmuje naprawy parasoli i wyrobów skórzaných. Pw 9341-49,55

„Occassion”

sprzedaje brylanty, złoto, srebro. Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 93 289

Meble

wyprzedaje z powodu przeniesienia magazynu na ul. Wenecjańska 1, K. Bakoś, ul. Wielka 12. zdw 93 971

Niżej cen zakupu

praktyczne podarki. Serwis obiadowe, kawowe, talerze filiżanki, półmiski, szklanki tylko 10 groszy, noże, łyżki, widelce, łyżeczka do kawy, grubo srebrzona tylko 50 groszy. Staszewski 27 Grudnia 5. zdw 94 085

Węgiel

prima górnośląski po 3 20 zł, franco dom dostarcza. Zgłoszenia telefon 65-16. zdw 94 477

Samochód

„Fiat” sześciuosobowy używany sprzedam zaraz. Korytowska — Grochowiska Rogowo. zdw 94 579

Pianino

sprzedam, Braun św. Józefa 2. zdw 94 473

Restauracje

we Wrześni przy głównej ulicy z pełnym wyszynkiem kompletne urządzenie bilard z powodu zmiany interesu sprzedam. Cena 5 500. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 542

Bechsteina

fortepian koncertowy sprzedam Dąbrowskiego 33, III. lewo. zdw 94 474

Harmonijum

sprzedam, Górna Wilda 29, mieszkanie II. zdw 94 472

Biurove

urządzenie maszyn do pisania, powielacz biurka, krzesła, stół, lampy itp. tania na sprzedaż. Tomaszówka Gwarna 18. zdw 94 622

Nowy płaszcz damski

na wiatolnie z czarnego najlepszego materiału, solidne wykonanie, na średnią figurę oraz modny, wełniany materiał na kostium lub suknie sprzedam okazję tania. Wierzbicice 15 II. mieszkanie 26, w podwórzu. zdw 94 659

Kolonjalka

2 pokoje magiel. — Piotra Waryniańska 13. zdw 94 707

Gramofony

okazyjnie sprzedaje się Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zdw 94 688

Pergamin

prawdziwy do masła i innych celów w rolkach; ciety poleca Markowski, Poznań, telefon 52-43. Mielżyńskiego 23. Pw 9062-47,86

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędz, gdyż tam najniższe ceny. Pw 8 675-45,68

Cukiernia - kawiarnia

z całkowitem urządzeniem, mieszkaniem w mieście powiatowym, pułk wojska, gimnazjum, meskie, żeńskie, zaraz do odstąpienia. — Oferty Kurjer Poznański zdw 94 819

Obrazy piękne

mistrzów, elektrolux jak nowy sprzedam, Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 94 816

Jadalnia

czarna, dębowa, Matejki 60, m. 3. zdw 94 814

Kasę

w dobrym stanie sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 94 809

Skórki

blamy ceny hurtowe. Hankiewicz Wielka 9 (wchód Szewska) rw 3 797

Meble

suche z centralnie ogrzewanych magazynów 50 proc. zniżki, przy gotówce dalszy rabat. „Dom Mebli”, Woźna 12. zdw 92 398,9

Pianino

czarne zagraniczne tania sprzedam, Wierzbicice 53, m. 3. zdw 94 175

Zwiry

rzeczny w obszarze 75 hektarów gminy Złotoryjskiej, poczta Mur, Goślina na sprzedaż. zdw 94 221

Nowości

na sezon jesienno-wiosenny tweedy już od 2 25 na plażę, szczyt kostiumy od 5 50, georgette, wetyline, na suknie crepe-de-chine od 5 50, crepe georgette od 7 25 w wszystkich kolorach poleca hurt. i detal. W. Groszkiewicz, Poznań, Wrocławska 3. Pw 9332-43,113

Meble kuchenne

kupuje się najkorzystniej Łakowa 4 a, stolarnia. zdw 89 908

Kantówki

belki iłaty oddam korzystnie. — Łaska we zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 93 897

Siostry Streich

teraz Gwarna 15. Robótka rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Tw 693

Na gwiazdkę

trykoty własnej wytwórni, pończochy, rękawiczki, szale, najlepsze gatunki, ceny znacznie niższe. Dom Trykotaży Marja Grabowska, Maszalska 6 naprzeciw kościoła Salezjanów. Proszę zwracać na firmę!!! Pw 9 344-53,223

Perskie dywany

(mostki) do sprzedania. Oglądać 2-4, gdzie wskaże Kurjer Pozn. zdw 94 861

Kapa

nowa siatkowa dwulokowa tania rower dziecięcy. Różana 23, II. zdw 94 852

Sprzedam

tania komini żelazny w dobrym stanie 6,70 długości, 45 mm średnicy, grubości blachy 4 do 5 mm, tokarnie do drzewa i trzy koła nowe do lepszego wozu. Zgłoszenia Młyn Parowy, Borek. nw 7 649

Skład

w Bydgoszczy w centrum miasta dobrze zaprowadzony skład z urządzeniem i towarami lub bez na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 778

Skład

przy św. Marcynie, narożnikowy odstąpię z urządzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 771

Sprzedam

tania nowe silniki 1 PS, prąd zmienny 2 PS, prąd stały. Adres Dąbrowskiego 30, Dutkiewicz, zdw 94 764

Śliczny

obrus na 12 osób, umywalka i leżanka tania. Wielka 19, m. 12. zdw 94 618

Lombardowe

kwity (brylanty) Oferty Kurjer Poznański zdw 94 801

Dywan

perski 2-3 nowy, korzystnie sprzedam, Słowackiego 16, parter m 1. zdw 94 796

Stoliczek

foteliki dziecięce tania sprzedam, Mazurkowa św. Marcina 39. zdw 94 790

Szpice

rasowe 10 tygodniowe najlepszy prezent gwiazdkowy. Skład kolonjalny, Małeczkiego 15. zdw 94 846

Domek — willa

przy tramwaju, ogrodem owocowym 900 metrów światła, woda 7 wolnych za 24 000 sprzedam poważnym nabywcem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 805

Okazyjnie

butelki piwa, dywan pluszowy 2x1 1/2, zegarek kieszonkowy, antyk, kurka, meska waga decymalna. Graniczna 15, m. 4. zdw 94 803

Futro

meskie, korzystnie, ubranie. — Oferty Kurjer Pozn zdw 94 900

Skład

sklep i mieszkanie, śródmieście, odstąpię tania. Wiad. Kurjer Poznański zdw 94 902

Konia

na biegunach tania sprzedam. 27 Grudnia 18, m. 6. zdw 94 913

Gramofon

elektryczny, nowy, korzystnie. — Piekary 20/21, m. 4. zdw 94 911

Drukarnie

maszyną pospieszną tania. Oferty Kurjer Poznański rw 3 856

Piekarnię

w dobrym położeniu tania odstąpię. Bogacki, Toruń, Wybickiego 45. nw 7 657

Sprzedam

skład papieru bardzo tania z powodu choroby w Zbąszyniu Wkp. Oferty Niezależni Zbąszyn. nw 7 656

Klubowy

garnitur elegancki jak nowy, sprzedam 180, Grobla 4, mieszkanie 2. zdw 94 947

Parcele 50 gr metr²

Każdy kupujący może otrzymać 19-letnia 6% pożyczkę na spłatę ziemi, budowę, założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15, telefon 37-15. Pw 8 465-13,57

Młyn

parowy wodno-turbinowy, 300 centnarów przemianu, 100 m² gruntu, bliżej Poznania, całość lub częściowo sprzedam tania za 110 tysięcy, wpłaty 50 000, Tomczak, Wierzbicice 31. zdw 94 876

Jadalnia

kompletna, bogato rzeźbiona, tania 900 zł, Stolarnia, Szyperka 3. zdw 94 842

L' album de la Guerre

z t. ilustrowane 1914-1919 i w rolkach sprzedam, Strzelecka 3 a, mieszkanie 6. zdw 94 890

Futro

damskie nowe, sealowe 185, Rynek Łazarski 3, sklep frontowy. zdw 94 901

Bacność Młynarze

młyn wodny, turbina przemianu 150 centnarów, do tego 120 m² roli pszennej buraczanej na sprzedaż lub wżamian. Lech, Poznań, Grobla 22, telefon 29 45, znaczek odpowiedzi. zdw 94 905 6

Harmonijki

ustne dobre tania wielki wybór poleca Skład fabryczny Lutnia Szmelter, Gwarna 16. zdw 90 907-8

Dom

2 morgi ogrodu sprzedam, nadaje się dla emeryta, Marcin Koneczny, Henryka Wysokiego 6, Szamotuły. zdw 94 515 6

Gramofony !!!

Najkorzystniejsze źródło, zakupu F. Balań, Woźna 12, Płyty gramofonowe wielkim wyborze. Pw 9611/12-50,31

Parcele

40 gr. m kw począwszy dajemy kredyt budowlany 6 proc. długo terminowy „Osadopol”. Rzeczy pospolitej 9. Pw 9492/93 40,63,64

Sprzedaj okazjną

komplet maszyn stolarskich mało używanych sprzedam tania relikwiarium. Oferty skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 94 827

Wóz

rzeźnicko-handlarski tania sprzedam. Chwaliszewo 34, mieszkanie 6. zdw 94 822

Sypialnie

— sprzedaje tania stolarnia Rybaki 15. nw 7 029 30

Łyżwy

niklowane 26 i 27 nr. M. Focha 43 m 4. zdw 94 840

Wózki dla lalek

zabawki, rodle w dużym wyborze najtaniej u Pogorzelskiego, Wudna 7, Członek Spółdzielni „Kredyt” rw 3837,8

Gramofon

szafkowy duży tania sprzedam, Kościelna 2, mieszkanie 7. jw 2181

Zegarek

damski złoty tania. Kopernika 6, III. zdw 94 891

Cały Poznań mówi - Co? że swetry, pulowery i trykotaż kupisz najtaniej w firmie H. Karaś, Poznań, ul. Pocztowa 3. zdw 94 883/4

Koń

na biegunach torba myśliwska, korzystnie na sprzedaż. F. Grabowski, Rybaki 7, mieszkanie 28. zdw 94 856

Samochód

2-3 osobowy gotowy do jazdy sprzedam za 500 złotych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 896

Leżanka

nowa, szafka do bielizny, jak nowa, okazjnie. Łazienna 1, remiza. zdw 94 908/9

Męskie palto

z kołnierzem karakulowym tania sprzedam. Zamoyski, Nowa 7. zdw 94 966

Pianino
Kraszewskiego 4 m. 8
zdw 94 950

Tanio
samowar, eleganckie, płaszcz damski, Poczta 21, mieszkanie 4.
zdw 94 963

Futro
srebrne oryginalne, na niską osobę. 290. Matejk: 56 mieszkanie 4.
zdw 94 986

Gospodarstwo
135 mórg ziemi pszennej 25 km od Poznania zabudowania ma-
inwentarze kompletne, s-
sowne tanio wpłaty od 15 000
sprzedam Baumgartner Poznań,
Plac Sapieżyński 2a
zdw 95 0067

Maszyna
szelazna do krecenia skór na
sprzedaż Pieprzyk Żydowska 7.
rw 3 859 60

Naszyjnik
brylantowy szlucer, stojak do
kwiatów, Działuńskich 10, miesz-
kanie 4.
zdw 94 977

Buty
(wielkość 41) tanio sprzedam. —
Adres Kurjer Pozn. zdw 95 020

Futro
męskie 130. Matejk: 56. m. 4.
zdw 94 985

Piekarnia
bardzo dobrze prosperująca z
większym mieszkaniem z powodu
zmiany przedsiębiorstwa od
maraz do odstąpienia. — Adres
wskazę Majewski, Rzeczpospolitej
litr 4. zdw 95 013

Serwetkę
plekna, duża, okrywa siatkowa
tanio sprzedam, Wielkie Garbary
23. m. 7. zdw 94 949

Kolczyki
pleciokaratowe brylanty prima
tanio. „Occasion”. Aleje Marcin-
kowskiego 23. zdw 94 956

Wspianiałe
dwie dwudziestoletnie agawy
sprzedam tanio. Adres „Wielko-
polanin”, św. Marcin 70.
zdw 95 016

200—400 mórg
ziemi nad jeziorem, z lasem sos-
nowym, dobra komunikacja szo-
sowa i kolejowa kupie zaraz. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 94 795

Parcele
w Poznaniu kupie za gotówkę
wprost od właściciela. Dokładne
oferty z ceną Kurjer Poznański
zdw 94 787

Kupię
dwie kanapy wiedeńskie albo wy-
ścielane w dobrym stanie zaraz.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 808

Pianino
używane zaraz kupię. Cena Kur-
jer Poznański zdw 94 871

16 000 zł
poszukuje na majątek wartości
250.000 zł Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 93 838

23 000 zł
na I. hipotekę nieruchomości w
Poznaniu po 15% poszukuje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 838

5 000
szuka pożyczki dom wartości 30
tys. I. hipoteka. Winkler, Gar-
barska, Mosina. zdw 94 648

Kto
wypożyczy 2 500 zł na 2 miesiące?
Wysoki procent, gwarancja pew-
na Oferty Kurjer Poznański
zdw 84 872

Komfortowe
3 pokojowe mieszkanie w willi
za miesięczną dzierżawę. Informa-
cje Zakład fryzjerski, Aleje
Marcinkowskie 24
zdw 94 910

Duży
pokój z anielką do wydzierża-
wienia czynsz zgóry. Gospodarz,
Jeżycka 39. zdw 94 995

Dwa
pokoje kuchnia pokój wydzierża-
wi gospodarz Bluszczowa 4
zdw 94 994

Trzy
lub czteropokojowe mieszkanie z
komfortem zaraz do wynajęcia
dzierżawa za dwa lata zgóry. —
Aleja Malopolska 12 Leśniczanka
zdw 94 763

Ciepły
frontowy panu utrzymaniem —
bez. Matejki 60. m. 3. zdw 94 812

Pokój
komfortowy III piętro przy ul.
Matejki do wynajęcia od 1 stycz-
nia Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 796

2 duże
słoneczne pokoje frontowe, elek-
tryczność, umeblowane lub próż-
ne wynajmie 1 stycznia. Matejki
44. I. prawo. zdw 95 000

Śródmieście
parter dwa duże frontowe poko-
je, trzeci mały, kuchnia odpo-
wiednie na biura odstąpię z me-
blami, bez. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 94 845

12 SZUKA POKOJU

**Puszczykowo-
Ludwikowo**
Bezdzietni małżeństwo poszuka-
ją na 14 dni umeblowanego poko-
ju (ciepły, spokojny, wygodny)
ewentl. z utrzymaniem Zgłosze-
nia z podaniem ceny Kurjer Po-
znański zdw 94 850

Inteligent
poszukuje pokoju niekrepującego
eleganckiego w śródmieściu z u-
żywaniami łazienki Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdw 94 806

Pokoju
16żko i pościel własna, okolica
Placu Bernardyńskiego Oferty
Kurjer Poznański zdw 94 823

Pokoje
2 z używanym kuchnią, śródmie-
ście częściowo umeblowane par-
ter, kulturalnym Zgłoszenia ofe-
ry Kurjer Poznański zdw 94 811

Pokój
lepszy możliwie centrum poszu-
kiwany. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdpw 94 824

Pokoju
w spokojnym domu poszukuje
pani, pościel własna Oferty Kur-
jer Poznański zdw 94 870

Milego
niekrepującego, śródmieście lub
Lazarz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 917

Urzędniczką
poszukuje pokój ładnego ciep-
łego centrum Oferty cena Kurjer
zdw 94 875

Dwie
panie szukają pokój umeblowa-
nego z używanym kuchnią (styc-
zeń). Pościel własna skromne
wymagania. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. zdw 94 962

Poszukuje
eleganckiego niekrepującego poko-
ju ze śniadaniem w centrum
miasta. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 94 951

Obraz nr. 6. Szturm i zdobycie Prezydja. Policji. — Śmierć bohaterska Franciszka Ratajczaka w piątek, 27 grudnia 1918 r.

Powstanie Wielkopolskie 1918/19

uwiecznił w 12 kolorowych obrazach malarz-artysta Leon Prauziński. Są to naj-
ważniejsze fragmenty z owej wiekop mnej chwili historycznej Wielkopolski. —
W zakładach naszych, wyposażonych w najnowsze urządzenia techniczne, wyko-
naliśmy reprodukcje tych obrazów

na 12 pocztówkach trójbarwnych

które nabyć można we wszystkich składach papieru po 3,— zł za komplet, złożony
z 12 pocztówek w osobnej teczce. Zamówienia zamiejsowe wysyłamy po otrzy-
maniu 3,— zł za 1 komplet franko.

Historyczne chwile Powstania Wielkopolskiego, wyobrażone w pięknych koloro-
wych obrazkach, znajdować się powinny w każdym domu wielkopolskim — Dla
młodzieży jest to wdzięczny podarek gwiazdkowy, na co zwracamy uwagę rodzicom
i krewnym.

DRUKARNIA POLSKA S A. w Poznaniu, św. Marcin 70.

3,00 torebka damska
Tanie podarki
okorkowa elegancka 4,25. szal
wełniany 1,20. chustka nowość
1,80 pulower z błyskawicznym
zamkiem 4,90. swetry damskie
3,35 pończochy męskie 0,60 Bem-
berga oryginalne 3,00 prima 3,75
skarpety 0,30 nielane 0,35 bere-
ty męskie 1,20 bielizna damska
wielkim wyborze tylko Wielkie
Garbary 10, Jamont, z Wolnej
23 prawo. Pw 9 648 58.260

Ładna
szafka do gramofonu tanio na
sprzedaż. Stolarska Romana Szy-
mańskiego 3. rw 3 861

Najlepszą porcelanę
Najlepsze szkło
Prima Alpakę
jak ogólnie wiadomo
kupuje się najtaniej tylko wprost
w Hurtowni Porcelany Wroniec-
ka 24 podwórze. — (Niedziela
otwarte) zdw 95 014

Konie
robocze tan o na sprzedaż. Grobla
28, w podwórzu. rw 3 863

Restauracje
Gniezno, prosperująca, koncesja,
4 pokoje gościnne, korzystnie
sprzeda 6 000 Gawlikowa, Gniez-
no, Hotel Dworcowy. nw 7 652

Pianino
sprzedam, Mostowa 32 miesz. 3.
zdw 94 976

Brylant 2 karaty
okazyjnie na sprzedaż w firmie
R. Prante św. Marcin 56.
zdw 94 980

Wszędzie tanio
lecy u mnie najtaniej: torebki
skórzane od 2,90; parasole od 3,50;
teki skórzane od 6,25; walizka 40
cm 3,95. Własne wyroby Kur-
deński, Poznań, Półwiejska 39,
narożnik Ogrodowej, zdw 94 987

Karakulowe
futro duże Wierzbicice 13, 3.
zdw 94 989

Płaszcz damskie
wyprowadza
finansowe od 15; angielskie 25;
rypsowe 40; georgettowe 60; plu-
szowe 75; dziecięce od 12. Modele
ostatniej nowości najtaniej. Józef
Suzster Stary Rynek 70 narze-
ciw odwachu. zdw 94 991

Jadalnie
nowoczesne sprzedaje tanio Sto-
larska Grobla 6 zdw 95 010

Pianino i harmonjum
sprzedam Ogrodowa 13 dom o-
grodowy miesz. 23. zdw 94 471

Heblarkę
do żelaza lub szepin kupię. —
Spieszne zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 94 927

Kupię
używanego konia na bieżnuch
Zgłoszenia — Dąbrowskiego 3
m. 11. zdw 94 961

Perskie
dywaniki 1 lub 2 kupię. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 94 959

Kupię
natychmiast za gotówkę gabinet
męski Oferty z opisem do Agen-
cji Kurjera Poznańskiego Gniez-
no 318. nw 7 651

20 000 zł
na I. hipotekę nieruchomości
miejskiej, poszukuje Oferty Kur-
jer Poznański zdw 94 841

5 000 — 8 000
zł poszukuje na hipotekę gospo-
darstwa procent podług umowy.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 992/3

Hipotekę
tysiąc dolarów zupełnie pewna,
sprzedam za 5.600 złotych. Oferty
Kurjer Poznański zdw 94 965

Pożyczki
na I. hipotekę 20 tysięcy poszu-
kuje Dom centrum miasta Oferty
Kurjer Poznański rw 3 865

Poszukuje
wspólnika z kaucją 4—5 000 do
fabryki mebli. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 94 829

Mieszkanie
z meblami pokój kuchnia korzyst-
nie. Cybińska 78, mieszkanie 3.
zdw 94 974

9 SZUKA MIEZSK

4 pokojowego
mieszkania
w śródmieściu poszukują nowo-
żelcy. Czynsz ewentualnie zgóry.
Łaskawe oferty z podaniem ceny
do Kurjera Pozn. zdw 94 728

Poszukuje
6 pokojowego mieszkania. Waru-
nek: śródmieście i nie wysoko. —
Łaskawe oferty z podaniem ceny
i warunków do Kurjera Poznań-
skiego zdw 94 727

2—3 pokoi
z kuchnią wprost od gospodarza
możliwie Jeżyce poszukuje. zap-
łać czynsz zgóry. Oferty Kur-
jer Poznański pod jw 2170

3 pokoje
z kuchnią, łazienką, centralnym
ogrzewaniem, parter, lub I. pię-
tro potrzebne od zaraz. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański
zdw 94 794

Pokój
frontowy dwóm panom z utr-
zymaniem lub bez. Wrocławska 19
m. 5. zdw 94 818

Ładny
pokój lepszymu panu, utrzyma-
niem lub bez. Różana 4 m. 8.
zdw 94 817

Umeblowany
Stolarska 2. m. 1. zdw 94 799

Panom
dwadzieścicięć, obiady. — Wro-
cławska 13, miesz. 11. zdw 94 126

Pokoje
1 lub 2 z gazowierem, kuchnią,
parter, słoneczny, Focha 32, ko-
lonjalka zdw 94 915

Ładny
pokój zaraz Zielona 7. I., prawo.
zdw 94 877

Aleje Marcinkowskiego
16 II., prawo utrzymaniem elek-
trycznością stycznia. zdw 94 887

Niekrepujący
swobodny Jeżycka 33, m. 2,
jw 2180

Małżeństwu
parter ładny Polna 3. 2.
zdw 95 018

Frontowy
Piekary 7. 7. zdw 94 950

Pokój
front. elektryczność zaraz. Łako-
wa 7 a, mieszkanie 13.
zdw 95 017

Elegancki ciepły
jasny, wszelkie wygody przy
lepszej rodzinie. Grzelachowska
1. narożnik Grunwaldzkiej.
zdw 94 972

Pokój
Działuńskich 10, mieszkanie 4.
zdw 94 978

Pokój
frontowy I. piętro, śródmieście
Zielona 2 miesz. 6. zdw 94 996

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 20 m. 10.
zdw 94 838

Pokój
dobrze umeblowany ewentl. na 2
osoby. Plac Nowomiejski 9 mie-
szkanie 6. zdw 95 008

6 KAMIENICE

Dom
Poznaniu, Szkólna 17 sprzedam
przy gotówce 80 tys. zł. Dochód
brutto 17 tys. rocznie. Wiadomość
telefon 71-31 zdw 94 505

Kamienica
komfortowa nar. 4 piętr. z skła-
dami 265 000 wpłaty 160 000. Re-
szta hipoteki dochód 32 000 Ma-
ciejewski, Dąbrowskiego 88, tele-
fon 62-66 zdw 94 509

Dom
nowy 500 m² Solaczka okazjnie
sprzeda 13 500, wpłaty 10 000. Ra-
tajczak, Masztalarska 7 a. III.
zdw 94 894

Kamienicę
Poznaniu, dochód 20 000, sprze-
dam 140 000, wolne mieszkanie.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 968

Wille
dwa mieszkaniowa przy tram-
waju cała wolna sprzedam ta-
nio, wpłaty od 18 000 zł, reszta
korzystne hipoteki. Baumgar-
tner, Poznań, Pl. Sapieżyński 2a.
zdw 95 008

7 PIENIĄDZ

20 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipo-
teczne poszukuje. — Zgłoszenia
upraszam do Kurjera Poznań-
skiego zdw 93 898

500
do 1000 zł pożyczki poszukuje,
dobry procent, gwarancja pewna,
ewentualnie zastaw. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 94 820

5 KUPNA

Pianino
lub fortepian kupię Oferty Kur-
jer Poznański zdw 94 470

Kupię
książki dla młodzieży i dzieci.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 868

Kupię prawdziwy
perski dywan
w rozmiarach 300/400 i jedna
prawdźwa perska narzutka i kil-
ka małych mostków Oferty Kur-
jer Poznański zdw 94 779

Kupię
używane opony Oferty Kurjer
Poznański zdw 94 912

8 DO WYNAJĘCIA

Słoneczne
blisko centrum, dwa pokoje,
kuchnia, łazienka. — Dwuletni
czynsz. Oferty Kurjer Poznański:
zdw 94 673

Mieszkanie
do wynajęcia 6 pokojów, pokój
dla służącej i t. d., przy placu
Wolności nr. 4. — Informacje w
Banku Handlowym Oddział w
Poznaniu zdw 94 332

Dwa
pokoje, kuchnia i pokój, kuchnia,
Suleicki, Strumykowa 3/4.
zdw 94 920/1

Mieszkanie
dwupokojowe z kuchnią, balko-
nem wynajmie. Willa „Henryka”
Mosina, Sikorski. zdw 94 799

Mieszkanie
3 pokojowe zaraz do wynajęcia.
Ul. Kuźnica 6 (Górczyn).
zdw 94 834

2
pokoje, kuchnia, 500 zł odstąpię.
Dolna Wilda 64, m. 2.
zdw 94 907

5 pokojowe
frontowe, św. Marcin odstąpię.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 938

Pokój
kuchnia, 300. Wilda, Informacje
Łukaszczyka 6, mieszkanie 14.
zdw 94 997

9 SZUKA MIEZSK

4 pokojowego
mieszkania
w śródmieściu poszukują nowo-
żelcy. Czynsz ewentualnie zgóry.
Łaskawe oferty z podaniem ceny
do Kurjera Pozn. zdw 94 728

Poszukuje
6 pokojowego mieszkania. Waru-
nek: śródmieście i nie wysoko. —
Łaskawe oferty z podaniem ceny
i warunków do Kurjera Poznań-
skiego zdw 94 727

2—3 pokoi
z kuchnią wprost od gospodarza
możliwie Jeżyce poszukuje. zap-
łać czynsz zgóry. Oferty Kur-
jer Poznański pod jw 2170

3 pokoje
z kuchnią, łazienką, centralnym
ogrzewaniem, parter, lub I. pię-
tro potrzebne od zaraz. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański
zdw 94 794

11 POKOJE UMEBL.

Gimnazjastów
przyjme na stancję pomoc w nau-
ce na miejscu, Dams Wielkie
Garbary 8 zdw 94 804

Niekrepujący
elektryczność, utrzymaniem lub
obiady, tanio, Maleckiego 27, m.
6. zdw 94 863

1—2
pokoje, używalność kuchni, inte-
ligentnemu małżeństwu, Rzepe-
ckiego 27 — 3. zdw 94 855

Pokój
umeblowany używanym kuchnią
wysoki parter małżeństwu bez-
dzietnemu Graniczna 15, Dudo.
zdw 94 804

Pokój
z sobonem wejściem dla dwóch
panów od 1. I. do wynajęcia. —
Małe Garbary 3 m. 30.
zdw 94 798

Pokój
dwuosobowy ewentl. jednoosobo-
wy panienkom, Młyńska 3 mie-
szkanie 4 zdw 94 576

13 LOKALE

Ubikacji
ca 60 mtr. lub 2 mniejsze na c-
chy przemysł poszukuje Elek-
tryczność i osobny podwórko ko-
niczne. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 94 620

Dwie
ubikacje parterowe, wejście z
podwórza na cele handlowe od
1 stycznia do wynajęcia. Wodna
3. H. Walter. zdw 94 716

Pokoju
dużego bez mebli na lokal klubo-
wy poszukuje. Zgłoszenia poda-
nie ceny Kurjer Poznański
zdw 94 830

Poszukuje
lokalu na wytwórnię mechanicz-
ną najchętniej z przyległym mie-
szkaniem. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 94 843

Lokal
powiatowem mieście 10 tysięcy,
mieszkanie za 50 do wynajęcia.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
rw 3 857

Dwie
ubikacje piwniczne na pracownię
lub składnicę przy Podgórnjej od
gospodara. Adres Kurjer Pozn.,
Stary Rynek rw 3 858

3 ubikacje 400 złotych
centrum Wielkie Garbary 13,
„Wypożyczalnia”. zdw 95 005

14 DZIERŻAWY

Ubikacje
fabryczne, obszerne, elektrycz-
ność, gaz, woda, z pokojami na
biura. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 94 492

Dzierżawy
młyna do 100 ctn. przemiału w
lepszej okolicy poszukuje, póź-
niejsze kupno niewykluczone. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 94 810

154
pszenno-buraczanej drenowanej,
zabudowania maszynowe, dom 5
pokoi, inwentarz nadkompletny,
objęcie 10 000. Zgłoszenia: Waly
Królowej Jadwigi 2, mieszka-
nie 2. zdw 94 933

Resztówka
150 mórg ziemia buraczana przy
Poznaniu, objęcie 6 000. Lech,
Poznań, Grobla 22, tel. 20-45. —
Znaczek na odpowiedź, zdw 94 903/4

Drukarnię
wydzierżawie posiadającemu 6 000
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 94 926

Wille
2 pokoje z kuchnią i ogrodem
owocowym, blisko stacji kolej-
owej, na 1 rok lub dłużej wydzier-
żawie. Wittig Leon Swarzędz,
Poznańska 8. nw 7 659

Dzierżawy
1 200—2 000 mórg z żelaznym in-
wentarzem za co dam gwarancja
hipoteczną na moim majątku bez
dług i czynsz zgóry zapła-
ce poszukuje zawodowy rolnik
zaraz lub później Zgłoszenia do
Gazety Bydgoskiej „Dzierżawa”.
nw 7 653

16 OSOBISTE

Kawaler
bezrobotny prosi szlachetnych o
zaproszenie na wieczór wigilijny.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 936

154
pszenno-buraczanej drenowanej,
zabudowania maszynowe, dom 5
pokoi, inwentarz nadkompletny,
objęcie 10 000. Zgłoszenia: Waly
Królowej Jadwigi 2, mieszka-
nie 2. zdw 94 933

Resztówka
150 mórg ziemia buraczana przy
Poznaniu, objęcie 6 000. Lech,
Poznań, Grobla 22, tel. 20-45. —
Znaczek na odpowiedź, zdw 94 903/4

Drukarnię
wydzierżawie posiadającemu 6 000
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 94 926

Wille
2 pokoje z kuchnią i ogrodem
owocowym, blisko stacji kolej-
owej, na 1 rok lub dłużej wydzier-
żawie. Wittig Leon Swarzędz,
Poznańska 8. nw 7 659

Dzierżawy
1 200—2 000 mórg z żelaznym in-
wentarzem za co dam gwarancja
hipoteczną na moim majątku bez
dług i czynsz zgóry zapła-
ce poszukuje zawodowy rolnik
zaraz lub później Zgłoszenia do
Gazety Bydgoskiej „Dzierżawa”.
nw 7 653

Ostrzegam
przed nabyciem moich czterech
blanco weksli wydanych do zdy-
skontowania p. p. Przybeckiemu,
Szwajcarska 12 i Solarskiemu,
Plac Wolności 3 i za nie odpodo-
wiadam Tadeusz Bogacki, Zu-
pańskiego 2 a. zdw 94 780

Panno Krysia
przyjęte, proszę adres, S. T.,
zdw 94 934

Legitymację
Kółka Rolniczego i karte my-
śliwską, które skradziono w so-
botę, 12 grudnia, unieważniam,
Franciszek Hedrych, Łysy Młyn,
poczta Biedrusko. zdw 94 967

Karp w sosie
nie będzie Ci smakował w wilej,
jeżeli dla działwy Twej nie kupi-
sz zabawek u Pogorzelskiego,
Wodna 7, wiedz nieboże, że tam
najtaniej, Ciocia Fruzia, rw 3 841

15 UZDROWISKA

Krynica - Zdrój
Sezon zimowy może każdy weso-
ło spędzić w pensjonacie „Gie-
wont”. Pokoje słoneczne, ciepłe,
kuchnia smaczna, obfita, ceny
niskie, radio fortepian, telefon,
10 dni podczas świąt z 115.
dw 1927

21 ZGŁĘBY

Złoty łańcuszek
z amuletami oddać za wynagro-
dzeniem, Mickiewicza 24, m. 8,
zdw 94 856

Zgubiono
robotkę okolicy Mostu Teatral-
nego. Oddać za wynagrodzeniem,
Mickiewicza 26, parter,
zdw 94 944

22 ROZMAITE

Zygmunt Morawski
Półwiejska 7 telef 52-57 obra-
zy, oprawa obrazów po bardzo
niskich cenach. Pw 9608-58,250

4 letni
chłopiec umysłowo rozwinięty
na własność do oddania. Oferty
Kurjer Poznański zdw 94 555

Gwarantujemy
za dobroć Anody norm. „Rekord”
60 wolt 7.50; 120 wolt 14.40; 150
wolt 18.-; kieszonkowe baterie
Rekord 55 gr; latarki Kopernik
patent z żarówką i baterią jeden
zł sprzedaje skład fabryczny
„Ogniwo”. Poznań, Wielkie Gar-
bary 19. Pw 9313-64,336

2,90 złote
pończochy prima je-
dwabne jedwab z
wełną od 2,90 czy
sta wełna od 3,90
rekawiczki pończo-
chy skarpetki z naj-
lepszych fabryk w
wielkim wyborze po
cenach znacznie zni-
żonych poleca spe-
cjalny magazyn pończoch J. Schu-
bert Poznań ul. Wrocławska 3
Pw 9 335-48,152

Kwiaty
palmy do wszelkich dekoracji
poleca Fabryka kwiatów sztucz-
nych, Waleczak, Wrocławska 4,
I. piętro, telefon 58-65,
zdw 94 918

Akumulatory
radiowe naprawam nowa płyta
1.80 zł. Tomczak Fabryczna 35 b
zdw 91 827/8

Wykazowe
fotografie wykonuje tanio Za-
kład fotograficzny, Górna Wilda
71. zdw 95 001/2

Krawcowa
z elegancją szyciem poleca się
w dom, Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 925

Pensjonat
dla przyjezdnych, Poznań, Gwar-
na 17, II. poleca pokój ume-
blowane. Ceny przystępne. T.
Rowecka. zdw 94 952

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Potęga miłości”.
Aurora: „Zmoka kura”.
Colosseum: „Czarny ptak”.
Corso: „Bitwa nad Sommą”.
Edison: „Samson i Dalila”.
Harfa: „Ostatni uśmiech
błazna”.
Kapitol: „Gniazdo miłostek”.
Metropolis: „Jedna noc w ho-
telu” oraz rewja: „Jak się
to robi?”.
Nowości: „Przebudzenie się
kobiety”. Na scenie rewja
p. t. „Górą Studenti”.
Odeon: „Na Zachodzie bez
zmian”.
Orzel: „Pionierzy Zachodu”
i „Król dzikich stepów”.
Renaissance: „Romans z wia-
mywaczem”.
Roxy: „Szansonistki”.
Słońce: „Kwiat Algieru”.
Tęcza: „Królowie bez koro-
ny”.
Wilsona: „Anna Boleyn”.

Bufoł
zimny oraz obiady wyśławne, got.
smacznie, tania Kulpowa, Poz-
nań, Grottera 5, mieszkanie 11
zdw 94 969

Tanio
manicure, ondulacja farbowanie
brwi i rzęs po 80 gr przyjmuje
zamówienia w dom, Kreta 7 L,
piętro lewo. zdw 94 611

23 OŻENKI

Cukiernik
lat 29, brunet, posiadający własny
dom z piekarnią, wartości 70 000
złoty poszukuje żony odpowied-
nie majatkim, Zgłoszenia przy-
muje Kurjer Poznański
zdw 94 262

Koleżanki
brunetka i szatynka lat 24 z wy-
prawą i gotówką poznają panów
na pewnych stanowiskach celem
ożenku. Oferty z fotografią do
Kurjera Poznańskiego zdw 94 898

Prasowaczka
szuka posady Oferty Kurjer Po-
znański zdw 94 330

Młynarz
czeladnik, obeznany z różnymi
systemami maszyn, poszukuje
posady w mniejszym młynie, mo-
że za samodzielnego. Miejsco-
wość obojętna. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 94 899

Młodsza
ekspedjentka poszukuje posady.
Branża obojętna Oferty Kurjer
Poznański zdw 94 979

Do
prac domowych z szyciem poszu-
kuje posady 1. 1. 32. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 94 942

**Gospodyni-
kuchmistrzini**
rutynowana w średnim wieku
inteligentna bezwzględnie uczci-
wa poszukuje posady obojętnej
gdzie Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 94 566

Werkmistrz
mistrz ślusarski, długoletnie sta-
nowiska werkmistrza obeznany
dokładnie wszelkimi maszynami
rolniczymi i parowymi posu-
kuje posady maszynisty lub mi-
strza w majątku Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 94 775

Kamerdyner
lokaj zmienia posadę od Nowego
Roku woźnego inkasenta lub t.
p. złoży kaucji tysiąc, najchę-
tniej w Poznaniu Adres wskaże
Kurjer Poznański zdpw 94 760

Niania
wychowawczyni poszukuje posady
do niemożliwa lub jako przy-
chodnia. Zgłoszenia: Jasna 10 u
p. Chorzemskiego mieszkanie 4.
zdw 94 825

Dziewczyna
poszukuje pracy domowej do sa-
mojnej osoby lub do dzieci z
szyciem za małym wynagrodze-
niem. Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 955

Kelner
trzeźwy i sumienny poszukuje
zaraz posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 94 923

Posady
woźnego poszukuje Dam 2 000 zł
kaucji. Adres wskaże Oredownik
zdw 94 998

28 WOLNE MIEJSCA

8-10 złotych
dziennie zarabiają osoby pra-
cujące wszędzie. Stała poboczna
praca domowa korespondencyjna
Przedsiębiorstwo Przemysłu
Krajowego Główna Port.
zdw 92 702

Pani
inteligentna, gospodarna z gotów-
ką 3 000 zł (pożyczka) otrzyma
stała posadę u kierownika szkoły
na wsi. Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 865

Pomocnik fryzjerski
posadę za pożyczkę 1 000 na 2
miesiące na rozszerzenie zakładu
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 873

Służący
hotelowy inteligentny, dobrze
orientujący się, syn uczciwych
rodziców m. że się zgłosić Ku-
rjer Poznański zdw 94 916

Ekspedjentka
kaucja potrzebna Oferty Kurjer
Poznański zdw 94 914

Samodzielna
biurowa maszynistka do pomocy
zarządzie kamienicy potrzebna
Zajęcie stałe sześciogodzinne -
Warunek: kaucja Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdw 94 958

Wodarki o trwałej wartości
należy kupować zwłaszcza
dzisiaj, gdy trudno o pie-
niądź. Zegarek szwajcarski
z srebrną lub złotą
w brzośnie, w oprawy
mimo, że jest stale
w użyciu, gdy
zakup doradził
jubiler
Wodarki
n. w. w. w. 1875
Pw 9 639-50,67

Ogrodnik
dobrze obeznany w galezi ogrodnic-
zej poszukuje posady samodzi-
elnej jako kawaler od 1. 1. 32. z
dobrymi świadectwami Łaskawo
zgłoszenia proszę Kurjer Poznań-
ski zdw 94 833

Buchalterka
korespondentka, biegle pisząca
na maszynie dzielna inteligentna
młoda siła poszukuje posady. -
Oferty Kurjer Poznański
zdw 94 842

Panienska
inteligentna do dzieci z szyciem
i prasowaniem 10 lat w ostatniej
posadzie poszukuje posady od 1
stycznia lub później w majątku
C. Karasiewicz, Poznań, Śna-
deckich 3, m. 7. zdw 94 843

Dziewczyna
lepsza, uczciwa przyjmie posadę
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 94 943

Zarządzająca
lub towarzysząca szuka posady 1
stycznia, albo później. Chlubne
świadectwa i referencje. Zgło-
szenia przyjmuje Barbara Turno
Poznań, Chopina 4
Pw 9 631-58,243

Inteligentna
panna z prowincji, język polski i
niemiecki, coskolwiek szycie go-
towanie, przyjmie posadę 1 stycz-
nia jako wyreczytelka lub po-
dobne Łaskawe oferty Kurjer
Poznański zdw 94 897

Dla
mej córki lat 19 muzykalnej
ukończyła 6 klas gimnazjalnych
władającej językiem niemieckim,
nieodrośnie polskim, szukam
posady najchętniej do dzieci. -
Łask. oferty Kurjer Pozn.
zdw 94 433

300-400 zł
dam temu kto mi da stała po-
sadę magazyniera śpiżarniowego
woźnego, inkasenta lub przy ma-
szynach ewent. mógłbym złożyć
kaucję Łaskawe oferty do Ku-
rjera Poznańskiego pod
zdw 93 857

Poszukuję
prania. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 95 019

Drogerzysta
pomocnik lat 24 z dobrymi świa-
dectwami któremu niezależnie na
pensji poszukuje posady zaraz
lub później Miejscowość obojęt-
na. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 439

Księgowy bilansista
zdolny pracownik handlowo-admi-
nistracyjny zajmował samodzielnie
stanowiska poszukuje posady
Poważne referencje Miejscowość
obojętna Łaskawe oferty Antoni
Machura Sosnowiec ul. Piłsud-
skiego 94 zdw 94 767

Uczeń
zamiejscowy może się zgłosić -
Antoni Purał, mistrz rzeźbiński,
Poznań Wierzbęcice 16
zdw 94 788

Kasjerka
potrzebna do kawiarni, cukierni
centrum Poznania z gotówką 1 000
zł Agradol Poznań Dąbrow-
skiego 2. zdw 94 946

Cukiernika
jako współnika, Juraszek, Gór-
na Wilda 15. zdw 94 837

Posada kasjerki
wolna dla młodszej pani z kaucją
lub udziałem 10-12 tys. zł, który
zostaje odpowiednio oprocento-
wany w poważnym przedsię-
wzięciu Oferty Kurjer Pozn.
zdw 94 970

Bufołowa
przyjme, cukiernia kawiarnia,
pożyczka 2 000 zł Oferty Kurjer
Poznański zdw 94 945

Chłopiec
do sprzedaży papierosów potrzeb-
ny. Zgłoszenia: 11-1. Adria, Ale-
je Marcinkowskiego 23.
zdw 94 929

Kelner
z kaucją potrzebny zaraz, 500 zł.
Adres Kurjer Pozn. zdw 94 964

Zdolnych
domokrajnych, którzy przy uczci-
wej pracy mogą mieć duże do-
chody przy sprzedaży artykułu
potrzebnego w każdym domu po-
szukujemy Kaucja 20 zł. Oferty
Kurjer Poznański zdw 94 957

Pomocnik
fryzjerski potrzebny, Górna Wj-
da 82 zdw 95 011

Pomocnik
fryzjerski Chwałszewo 33.
zdw 94 928

Służąca
młodsza do dzieci może się zaraz
zgłosić. Ul. Mostowa 2, mieska-
nie 4. zdw 94 924

Parkietówki
potrzebne zaraz pensja procent.
Jazz Palais Solańska 2 tel 38 27
zdw 94 992

Służąca
uczciwa, czysta do wszystkiego,
z gotowaniem przyjmie zaraz
Zalałowska Rzeczynopolitej 4.
zdw 94 984

Posada
stała za złozeniem 3 do 4 tysięcy
zł. kaucja zapewniona oprocento-
wana. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
nw 7 658

Magister (a) farm.
z krótką praktyką lub bez prak-
tyki potrzebny (a) zaraz, Apteka
pod Koroną, Bydgoszcz, dw 1 981

Panienska
do obsługi gości potrzebna zaraz.
Plac Sapieżyński 6. rw 3 362

Żądajcie
Biszkopty - Pierniki
o wysokiej wartości odżywczej
- renomowanej fabryki -
Kazimierz Mystkowski
Kalisz. Pw 9 288-48,51

Humor zagraniczny

- Czy dali ci dobra rolę w ostatnim filmie dźwięko-
wym?
- Owszem! 2344 metrów i 1542 słów.
(Le Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata
na styczeń 1932, za oba wydania razem
włącznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i
„Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w
miejscie z 4.50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza
Poznaniem miesięcznie z 5.01
kwartalnie z 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskoki i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci
nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. - P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej
120 gr., przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej milim.
Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca nadwyżki. Ogłoszenia do wyda-
nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do
wydania wieczornego „drobne” do godz. 11. większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłosze-
nia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.